ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM MATEŘSKÁ ŠKOLA SPECIÁLNÍ PODLE RVP PV 2025

Mateřská škola zřízená podle § 16 odst. 9 školského zákona

Vypracován v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání (dále RVP PV 2025), v platném znění a dalšími obecně platnými právními předpisy.

OBSAH

1 CHARAKTERISTIKA MATEŘSKÉ ŠKOLY SPECIÁLNÍ 1

2 CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU 5

2.1 Cíle předškolního vzdělávání 6

2.2 Výchovné a vzdělávací strategie předškolního vzdělávání 7

2.3 Proces pedagogického diagnostikování 12

2.4 Způsob zajištění individualizace vzdělávání 13

3 VZDĚLÁVACÍ OBSAH 14

3.1 Vzdělávací oblasti předškolního vzdělávání 15

3.2 Flexibilní integrované bloky 16

3.2.1 Poznávám svět 16
3.2.2 Co se děje kolem nás 26
3.2.3 Čas tradic 41
3.2.4 Všichni jsme kamarádi 51
3.2.5 Zázraky přírody 62

4 PLÁN AUTOEVALUACE 74

5 PŘÍLOHY 75

5.1 Úpravy vzdělávacího obsahu pro děti se zdravotním postižením 75

(Integrovaný blok: Poznávám svět) 75

5.2 Úpravy vzdělávacího obsahu pro děti se zdravotním postižením 77

(Integrovaný blok: Co se děje kolem nás) 77

5.3 Úpravy vzdělávacího obsahu pro děti se zdravotním postižením 79

(Integrovaný blok: Čas tradic) 79

5.4 Úpravy vzdělávacího obsahu pro děti se zdravotním postižením 82

(Integrovaný blok: Všichni jsme kamarádi) 82

5.5 Úpravy vzdělávacího obsahu pro děti se zdravotním postižením 87

(Integrovaný blok: Zázraky přírody) 87

1 Charakteristika mateřské školy speciální

Mateřskou školu speciální navštěvují děti z Teplic a okolí na základě žádosti zákonných zástupců a doporučení školského poradenského zařízení. Vzdělávání je určeno dětem s mentálním postižením, kombinovanými vadami, poruchami autistického spektra, vadami řeči a tělesným či smyslovým postižením - dětem se speciálními vzdělávacími potřebami, kterým vyhovuje vzdělávání v menším kolektivu a se zvýšenou mírou podpory. Je poskytováno podle jejich individuálních možností a potřeb, v souladu s doporučením školského poradenského zařízení a s využitím podpůrných opatření. Vycházíme z motta školy „Pomoz mi, abych to dokázal sám“, které nás vede k vytváření podmínek pro maximální možnou samostatnost dítěte, rozvoj jeho schopností, dovedností a sebedůvěry s respektem k jeho individuálním potřebám a možnostem.
Škola má v provozu 6 tříd mateřské školy speciální, umístěné ve dvou pavilonech. Každý pavilon je rozdělen na tři třídy, herní koutky, místa k relaxaci a odpočinku, jídelnu, šatnu, sociální zařízení, kabinet a kuchyňku. Třídy jsou označeny zkratkou SMŠ a římskou číslicí I. – VI. Ve třídách jsou děti zařazeny ne podle věku, ale dle druhu zdravotního postižení. Mateřská škola má dostatečně velké prostory a takové uspořádání, které vyhovuje nejrůznějším skupinovým i individuálním činnostem dětí. Zdravotně hygienické zařízení i vybavení pro odpočinek dětí jsou přizpůsobeny antropometrickým požadavkům, odpovídají počtu dětí, jsou zdravotně nezávadné a bezpečné. Vybavení hračkami, pomůckami, náčiní a další doplňky odpovídá počtu dětí, jejich věku a potřebám. Vybavení je průběžně obnovováno, doplňováno a pedagogy plně využíváno. Prostředí je upraveno tak, aby dětské práce byly přístupné rodičům. Na budovu školy bezprostředně navazuje zahrada s herními prvky. Toto prostředí je vybaveno tak, aby umožňovalo dětem rozmanité pohybové a další aktivity. Všechny vnitřní i venkovní prostory školy splňují bezpečnostní i hygienické normy dle platných předpisů.

Přijímání dětí

Do mateřské školy speciální jsou přijímány děti na základě žádosti zákonných zástupců a doporučení školského poradenského zařízení podle § 34 a § 16 školského zákona. Vzdělávání je určeno dětem se speciálními vzdělávacími potřebami, kterým je na základě doporučení ŠPZ vhodné poskytovat vzdělávání v tomto typu školy. K předškolnímu vzdělávání jsou přijímány děti zpravidla od 2 do 6 let věku. Předškolní vzdělávání je pro děti od 5 let povinné – od počátku školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhne pěti let. Zápisu do mateřské školy mohou předcházet adaptační a informativní setkání s rodiči a dítětem, která umožňují zjistit vzdělávací potřeby dítěte a seznámit rodinu s prostředím školy.
Dítě může být přijato i v průběhu školního roku, umožňují-li to kapacitní podmínky školy. Přijímání dětí probíhá s ohledem na bezpečnost, individualizaci a vhodné vzdělávací podmínky.

Zařazování dětí

Třídy mateřské školy speciální jsou věkově smíšené. Zařazování dětí do tříd vychází z jejich speciálních vzdělávacích potřeb a míry podpory, kterou potřebují ke svému vzdělávání. Vzdělávací obsah vychází ze Školního vzdělávacího programu a je dále rozpracován v Individuálních vzdělávacích programech (IVP) podle potřeb jednotlivých dětí. Plánování

vzdělávání respektuje schopnosti dítěte, jeho tempo učení i aktuální vývojové možnosti. Třídy jsou naplňovány v menším počtu dětí (zpravidla do 10), aby bylo možné zajistit individuální přístup, bezpečné prostředí a efektivní podporu vzdělávání každého dítěte.

Specifika jednotlivých tříd

Mateřská škola speciální je tvořena šesti třídami označenými SMŠ I.–VI. Třídy jsou věkově smíšené a jsou uspořádány tak, aby umožňovaly individualizaci vzdělávání a poskytování podpory dětem s různou mírou speciálních vzdělávacích potřeb. V každé třídě pracují dva pedagogičtí pracovníci – učitel a asistent pedagoga. Podle aktuálních podmínek školy je zajištěno překrývání přímé pedagogické činnosti, minimálně v rozsahu 2,5 hodiny denně.

Toto organizační uspořádání umožňuje:

- ✓ individuální i skupinovou práci,
- ✓ podporu komunikace a sebeobsluhy,
- ✓ diferenciaci vzdělávacích činností,
- ✓ bezpečné provádění polytechnických, smyslových a pracovních činností,
- ✓ aktivní zapojení všech dětí v přirozeném tempu.

Třídy jsou vybaveny dostatečně prostorným a členěným prostředím, které obsahuje pracovní a relaxační zóny, didaktické koutky a prostor pro terapii a speciálně pedagogickou podporu. Součástí vybavení jsou také kompenzační a stimulační pomůcky (například AAK materiály, motorické a senzorické pomůcky, polohovací pomůcky, alternativní držadla aj.).
Denní režim tříd respektuje aktuální potřeby dětí a jejich individuální možnosti. Umožňuje pravidelné střídání řízených, spontánních, relaxačních, pohybových a pobytových činností, čímž vytváří podmínky pro přirozené učení a pohodu dětí.
Stravování dětí probíhá ve třídách nebo jídelně a respektuje zásady zdravého životního stylu a dietních potřeb dětí. Podle individuálních potřeb jsou zajišťovány úpravy stravy (mixování, alergie, diety aj.) ve spolupráci se zákonnými zástupci a školní jídelnou.

Organizace dne

Provozní doba mateřské školy speciální je každoročně přizpůsobována potřebám dětí a jejich zákonných zástupců. Organizace dne vychází z věkových a individuálních potřeb dětí a je nastavena tak, aby vytvářela bezpečné, podnětné a klidné prostředí, podporovala přirozený rytmus dne a umožňovala individualizaci vzdělávání.
Denní režim je flexibilní a umožňuje pedagogům reagovat na aktuální situaci ve třídě, úroveň energie dětí, jejich zdravotní stav i míru jejich potřeb.

Základem organizace dne je:

- ✓ dostatek prostoru pro hru jako přirozenou činnost dítěte,
- ✓ střídání spontánních a řízených činností,
- ✓ respektování psychohygieny – rovnováha mezi aktivitou a odpočinkem,
- ✓ pravidelný pobyt venku s ohledem na počasí a zdravotní možnosti dětí,
- ✓ podpora pohybového rozvoje a zdravého životního stylu,
- ✓ možnost individualizace programu pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami.

Během dne se střídají tyto činnosti:

- ✓ ranní komunitní a přivítací aktivity,
- ✓ spontánní hry a činnosti dle volby dětí,
- ✓ řízené vzdělávací činnosti v menších skupinách nebo individuálně,
- ✓ individuální speciálně pedagogická podpora dle potřeb dítěte,

- ✓ logopedická a stimulační cvičení (dle potřeby),
- ✓ pobyt venku a pohybové aktivity,
- ✓ hygienické návyky a sebeobsluha,
- ✓ stravování a pitný režim,
- ✓ odpočinek a relaxace (individuálně přizpůsobené).

Denní režim je volen tak, aby podporoval wellbeing dětí, jejich sociální vztahy, chuť k učení a pozitivní atmosféru ve třídě.

Plánování vzdělávání

Plánování vzdělávání probíhá na úrovni třídních vzdělávacích programů (TVP), které vycházejí ze Školního vzdělávacího programu a jsou zpracovány v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání.
Obsah plánování je organizován do integrovaných bloků, které propojují vzdělávací obsah do smysluplných celků vycházejících ze života dětí. Integrované bloky jsou dále rozpracovány do měsíčních tematických celků v třídních vzdělávacích programech.

Učitelé při plánování vzdělávání:

- ✓ vycházejí z očekávaných výsledků učení (OVU),
- ✓ cíleně rozvíjejí klíčové kompetence dětí,
- ✓ podporují rozvoj čtenářské a matematické gramotnosti,
- ✓ využívají prožitkové učení a aktivní zapojení dětí,
- ✓ respektují vývojová specifika dětí a individuální vzdělávací potřeby,
- ✓ volí vhodné metody práce a umožňují diferenciaci vzdělávání,
- ✓ podporují samostatnost, komunikaci, sociální dovednosti a pozitivní vztahy mezi dětmi.

Plánování je flexibilní a průběžně reaguje na aktuální situaci ve třídě, na potřeby dětí, jejich momentální kondici a vzdělávací pokrok. Nedílnou součástí plánování je také sledování individuálního pokroku dětí a evaluace vzdělávací práce, která slouží k úpravám další vzdělávací nabídky. Na základě doporučení školského poradenského zařízení jsou vzdělávací cíle a činnosti dále rozpracovány v individuálních vzdělávacích programech. Tyto programy jsou pravidelně aktualizovány a na jejich tvorbě i vyhodnocování se podílí třídní učitel, asistent pedagoga, speciální pedagog, případně logoped, a zákonní zástupci dítěte.
Plánování vzdělávání probíhá v týmové spolupráci a je založeno na vzájemné komunikaci školy s rodinou. Zákonní zástupci jsou informováni o vzdělávacím záměru třídy a mají možnost podílet se na vzdělávací nabídce, přinášet náměty a informace důležité pro vzdělávání jejich dítěte.

Hodnocení vzdělávání a sledování pokroku dětí

Hodnocení je nedílnou součástí vzdělávacího procesu v mateřské škole speciální. Slouží k průběžnému sledování individuálního rozvoje dítěte, plánování další vzdělávací práce a úpravě vzdělávacích podmínek a podpůrných opatření. Má podporující a rozvojový charakter a vždy vychází z individuálních možností každého dítěte. Hodnocení respektuje tempo dítěte a zaměřuje se na jeho pokrok, nikoli na výkon či srovnávání s ostatními.

Cílem hodnocení je získávat informace o vzdělávacích potřebách, rozvoji a možnostech dětí tak, aby vzdělávání odpovídalo jejich schopnostem, aktuálním potřebám a potenciálu. Hodnocení sleduje úroveň osvojování klíčových kompetencí, naplňování očekávaných

výsledků učení, rozvoj funkčních dovedností, komunikace, sociálních vztahů a celkového osobnostního rozvoje dítěte.

Hodnocení probíhá průběžně v rámci každodenní práce učitele prostřednictvím pedagogického pozorování, rozhovorů, diagnostických činností, analýzy výsledků činností dětí a zpětné vazby. Zjištění jsou zaznamenávána do třídní dokumentace. Měsíčně učitelé hodnotí průběh a výsledky třídního vzdělávacího programu a podle zjištění upravují vzdělávací nabídku.

Součástí hodnocení je také dlouhodobé sledování individuálního vzdělávacího pokroku dětí pomocí pedagogické diagnostiky, která probíhá nejméně dvakrát ročně – v pololetí a na konci školního roku. K diagnostice se využívají záznamové listy, kompetenční mřížky, individuální profily dítěte a další speciálně pedagogické diagnostické nástroje. Každé dítě má vedené portfolio, které obsahuje ukázky jeho prací, záznamy o pokroku a případně fotodokumentaci vzdělávacích aktivit.

U dětí s vyšší mírou podpory je vzdělávací pokrok sledován v souladu s individuálním vzdělávacím programem. Ten je pravidelně vyhodnocován a aktualizován ve spolupráci s pedagogy, speciálním pedagogem, asistentem pedagoga, zákonnými zástupci a se školským poradenským zařízením.

Hodnocení je vždy formulováno pozitivně, srozumitelně a s důrazem na podporu dalšího rozvoje dítěte. Zaměřuje se na potenciál dítěte, rozvoj jeho schopností a podporu jeho sebevědomí. Součástí hodnocení je také spolupráce s rodinou, která probíhá formou individuálních konzultací.

Mateřská škola podporuje také prvky sebehodnocení dětí přiměřeně jejich možnostem – děti vyjadřují své pocity z činnosti, učí se vnímat vlastní pokrok a radovat se z úspěchu. I tato forma hodnocení napomáhá rozvoji jejich samostatnosti, motivace k učení a pozitivnímu vztahu ke vzdělávání.

2 Charakteristika vzdělávacího programu

Školní vzdělávací program je založen na osobnostně rozvíjejícím přístupu k dítěti, který podporuje jeho individuální rozvoj a respektuje jeho jedinečnost. Vzdělávání probíhá prostřednictvím integrovaných bloků, které propojují vzdělávací obsah do smysluplných celků založených na hře, činnostech, prožitcích a objevování světa.
Integrované bloky se vzájemně prolínají v průběhu celého školního roku a navazují na přirozené události v životě dětí, roční období a významné události. Jejich obsah je flexibilně upravován podle aktuálních možností dětí, jejich potřeb a vzdělávacích podmínek. Učitelé reagují na individuální rozvoj každého dítěte a přizpůsobují vzdělávací nabídku tak, aby děti měly možnost prožívat úspěch a učit se v přirozených souvislostech.
Mateřskou školu speciální navštěvují děti předškolního věku, které vyžadují podporu ve vzdělávání z důvodu speciálních vzdělávacích potřeb. Vzdělávací obsah je proto dále rozpracován v třídních vzdělávacích programech a individuálních vzdělávacích programech u dětí s vyšší mírou podpory. Plánování vychází z principů individualizace, podpory funkčních dovedností, rozvoje komunikace a sociálních vztahů. Na vzdělávání se podílí celý pedagogický tým ve spolupráci s rodinou dítěte a školským poradenským zařízením.
Hlavním cílem ŠVP je vytvářet bezpečné, podporující a podnětné prostředí, ve kterém se dítě cítí přijímané, zažívá radost z učení a aktivně rozvíjí své schopnosti podle svých možností.

Realizace vzdělávací činnosti

Realizace vzdělávání v mateřské škole speciální vychází z principů respektujícího a podpůrného přístupu k dítěti. Každému dítěti vytváříme takové podmínky, aby se cítilo bezpečně, jistě a přijímaně, aby mohlo rozvíjet své schopnosti podle svých možností a aby zažívalo úspěch a radost z učení. Vzdělávání probíhá především prostřednictvím hry, přímých prožitků, praktických činností a aktivního objevování světa.
Při plánování a realizaci vzdělávacích činností vycházíme z individuálních možností, vývojové úrovně, zájmů a speciálních vzdělávacích potřeb dětí. Vzdělávací nabídka je pružně přizpůsobována aktuální situaci a možnostem skupiny dětí. Učitelé dbají na dodržování psychohygienických podmínek, střídání činností a individuální tempo každého dítěte. Důraz je kladen na podporu funkčních dovedností – komunikace, sebeobsluhy, pohybových dovedností, sociálního chování, pracovních dovedností a myšlení.
Vzdělávání probíhá v rámci třídního vzdělávacího programu, který vychází z integrovaných bloků a je rozpracován do konkrétních činností. Ty jsou průběžně upravovány na základě pozorování dětí, analýzy vzdělávacích potřeb a evaluace předchozí vzdělávací práce. Učitelé průběžně sledují pokroky dětí a cíleně podporují jejich rozvoj.

Formy vzdělávání
Vzdělávání probíhá různými formami:
- ✓ individuální vzdělávání podle potřeb dítěte,
- ✓ práce v malých skupinách,
- ✓ společné skupinové činnosti,
- ✓ kooperativní činnosti založené na spolupráci,
- ✓ prožitkové a projektové učení v tematických blocích,
- ✓ situační učení vycházející z reálných událostí.

Metody vzdělávání

Používané metody jsou zejména:

- ✓ multisenzorické učení se zapojením všech smyslů,
- ✓ názorné ukázky a modelování činnosti,
- ✓ strukturované učení s využitím vizuální podpory,
- ✓ individuální stimulace rozvoje komunikace a řeči,
- ✓ alternativní a augmentativní komunikace (AAK),
- ✓ postupné nácviky dovedností metodou krokování,
- ✓ opakování a upevňování nových dovedností,
- ✓ situační a funkční učení vycházející z běžných aktivit,
- ✓ experimentování a objevování,
- ✓ využití zážitkové pedagogiky,
- ✓ logopedická a speciálně pedagogická cvičení podle potřeb dětí,
- ✓ prvky ergoterapie a pracovních činností,
- ✓ smyslové a stimulační aktivity.

Zásady vzdělávání

Ve vzdělávání uplatňujeme tyto zásady:

- ✓ respekt k individualitě dítěte,
- ✓ bezpečné, vstřícné a podnětné prostředí,
- ✓ aktivity založené na hře, zážitku a prožitku,
- ✓ přiměřenost nároků a tempo podle dítěte,
- ✓ důsledné využívání pozitivní motivace a povzbuzení,
- ✓ podporu samostatnosti a sebevyjádření dítěte,
- ✓ rozvoj komunikace přirozenou i alternativní cestou,
- ✓ aktivní spolupráci s rodinou dítěte,
- ✓ týmovou spolupráci učitele, asistenta pedagoga a odborníků.

Cílem realizace vzdělávání je vytvářet prostředí, ve kterém má každé dítě možnost rozvíjet své schopnosti, učit se v přirozených situacích a prožívat radost z učení i z každodenního života v mateřské škole.

2.1 Cíle předškolního vzdělávání

Cílem předškolního vzdělávání v mateřské škole speciální je podporovat celkový rozvoj dítěte v bezpečném, podnětném a respektujícím prostředí, přispívat k jeho spokojenosti a vytvářet základ pro úspěšné vzdělávání i životní uplatnění.

Předškolní vzdělávání:

- ✓ navazuje na rodinnou výchovu a úzce s ní spolupracuje,
- ✓ podporuje tělesný, psychický a sociální rozvoj dítěte,
- ✓ rozvíjí základní schopnosti, dovednosti, poznávací procesy a funkční učení,
- ✓ vytváří podmínky pro rozvoj komunikace a sociálních vztahů,
- ✓ posiluje sebevědomí dítěte, jeho samostatnost a schopnost rozhodování,
- ✓ poskytuje vyrovnávací a podpůrnou funkci v oblasti speciálních vzdělávacích potřeb,
- ✓ podporuje individuální vzdělávací možnosti každého dítěte a respektuje jeho tempo učení,
- ✓ umožňuje dítěti prožívat úspěch, radost z objevování a pozitivní zkušenost s učením,
- ✓ zajišťuje odbornou speciálně pedagogickou podporu,
- ✓ přispívá k rané diagnostice speciálních vzdělávacích potřeb dítěte,

- ✓ umožňuje dítěti aktivně se zapojovat do činností odpovídajících jeho možnostem,
- ✓ vytváří podmínky pro adaptaci dítěte na kolektiv a vstup do dalšího vzdělávání,
- ✓ rozvíjí vztah dítěte k sobě, druhým lidem, společnosti i okolnímu světu,
- ✓ dbá na to, aby vzdělávání probíhalo v souladu s vývojovými potřebami dětí,
- ✓ zajišťuje prostředí, ve kterém se dítě cítí jistě, bezpečně a přijímaně,
- ✓ podporuje přirozenou dětskou zvídavost, hravost a tvořivost.

2.2 Výchovné a vzdělávací strategie předškolního vzdělávání

Vzdělávání v mateřské škole speciální probíhá na základě flexibilních integrovaných bloků, které propojují vzdělávací obsah do přirozených souvislostí a situací ze života dětí. Vzdělávání není zaměřeno na izolované poznatky, ale na získávání zkušeností prostřednictvím činnosti, prožitku, objevování a učení v reálných situacích. Tímto způsobem děti rozvíjejí funkční dovednosti, které mohou využít v běžném životě.
Cílem vzdělávání není jen předávání informací, ale rozvoj klíčových kompetencí, které umožňují dítěti aktivně se učit, komunikovat, spolupracovat, řešit problémy, poznávat svět a rozvíjet vlastní osobnost. Školní vzdělávací program je koncipován tak, aby vytvářel podmínky pro postupné osvojování klíčových kompetencí.

- ✓ **Vzdělávací strategie vycházejí z pojetí předškolního vzdělávání podle RVP PV (2025)** a směřují k systematickému rozvoji klíčových kompetencí a základních gramotností všech dětí. Podporují jejich samostatnost, aktivitu, tvořivost a schopnost učit se na základě vlastních zkušeností.
- ✓ **Učení probíhá převážně prožitkovým způsobem** – děti objevují, zkoušejí, manipulují, experimentují a poznávají svět prostřednictvím reálných situací, které jsou jim blízké. Tento přístup přirozeně rozvíjí kompetenci k učení, řešení problémů i obě základní gramotnosti.
- ✓ **Situační učení** využívá každodenní události a podněty ve třídě i v okolí školy. Děti reagují na vzniklé situace, učí se spolupracovat, vyjadřovat své potřeby a hledat řešení. Tím se posilují komunikační, sociální a osobnostní kompetence.
- ✓ **Kooperativní učení** probíhá v menších skupinách nebo dvojicích. Děti se učí naslouchat, sdílet, respektovat ostatní, dohodnout se a dokončit společný úkol. Tento přístup přispívá k utváření sociálních, občanských i osobnostních kompetencí a rozvíjí komunikační dovednosti.
- ✓ **Sociální učení** je přirozenou součástí každodenního života. Učitel je pro děti stabilním vzorem respektujícího chování. Děti se prostřednictvím nápodoby, posilování a vedení učí vnímat pravidla, přizpůsobovat své chování situaci a rozvíjet prosociální dovednosti.
- ✓ **Formativní přístup** je klíčovou strategií podporující učení. Děti jsou seznamovány s cíli učení jednoduchým a srozumitelným způsobem. Učitel poskytuje popisnou zpětnou vazbu, oceňuje snahu a postup, pracuje s chybou jako přirozenou součástí učení a vede děti k jednoduchému sebehodnocení pomocí vizuálních nástrojů či portfolia.
- ✓ **Individualizace vzdělávání** vychází z toho, že každé dítě se učí vlastním tempem. Učitel přizpůsobuje obsah, metody i prostředky vzdělávání možnostem dětí, nabízí různé úrovně náročnosti a podporuje volbu činností. Podle potřeby využívá cílenou podporu nebo individuálně vzdělávací program.
- ✓ **Názornost, manipulace a smyslové učení** jsou klíčové strategie. Děti pracují s předměty, obrázky, symboly, gesty, rytmem i pohybem. Tím dochází k přirozenému

propojení poznávání, komunikace a senzomotorického učení. Současně se rozvíjí čtenářská gramotnost (porozumění obrázkům, symbolům, jednoduchým textům) i matematická gramotnost (porovnávání, třídění, pravidelnost, symbolika).

- ✓ **Jazyková a komunikační podpora** je zakotvena ve všech činnostech. Děti jsou vedeny k pojmenovávání, popisu, sdílení nápadů i vyjadřování pocitů. Učitel pracuje s jednoduchými texty, ilustracemi, obrázkovými knihami, piktogramy, znaky do řeči a dalšími vizuálními prostředky.
- ✓ **Rozvoj samostatnosti, iniciativy a podnikavosti** probíhá prostřednictvím činností, ve kterých děti plánují, rozhodují se, dokončují úkoly a hledají vlastní řešení. Tyto situace rozvíjejí pracovní kompetence a schopnost přemýšlet nad postupy.
- ✓ **Vzdělávání probíhá v bezpečném, laskavém a předvídatelném prostředí**, které podporuje subjektivní pohodu dětí. Učitel vědomě pracuje s atmosférou třídy, rytmem dne a minimalizací stresujících situací. Podporuje spolupráci namísto soutěživosti a poskytuje dětem dostatek času, prostoru a možností volby.
- ✓ **Čtenářská a matematická gramotnost jsou rozvíjeny napříč všemi činnostmi**, nikoli izolovaně. Děti pracují s obrázky, znaky, jednoduchými pokyny, množstvím, tvary, rytmy a pravidly. Učí se hledat souvislosti, orientovat se v informacích a využívat získané dovednosti v každodenních situacích.

Pro rozvoj klíčových kompetencí dětí uplatňujeme tyto společné pedagogické strategie:

- ✓ Vytváříme podnětné, přátelské a bezpečné prostředí, které podporuje aktivitu dítěte, jeho zvídavost a chuť učit se.
- ✓ Nabízíme dětem dostatek informací přiměřeně jejich věku a možnostem a umožňujeme jim získávat zkušenosti na základě prožitků a praktických činností.
- ✓ Propojujeme učení s reálnými životními situacemi, umožňujeme dětem objevovat souvislosti a využívat zkušenosti v praxi.
- ✓ Poskytujeme dětem dostatek prostoru pro samostatnou hru, rozhodování a přebírání odpovědnosti podle jejich možností.
- ✓ Uplatňujeme pozitivní motivaci a zpětnou vazbu, vycházíme z toho, co dítě zvládá a co se mu daří.
- ✓ Uplatňujeme individuální přístup a respektujeme vzdělávací potřeby každého dítěte.
- ✓ Podporujeme spolupráci, respekt, toleranci a ohleduplné chování k druhým lidem.
- ✓ Vedeme děti k prosociálnímu chování, empatii a pomoci druhým.
- ✓ Pěstujeme u dětí vztah k přírodě a podporujeme environmentálně odpovědné chování,
- ✓ vytváříme podmínky pro rozvoj komunikačních dovedností, využíváme verbální i neverbální formy komunikace.
- ✓ Vedeme děti k dodržování pravidel, k bezpečnému chování a k ochraně zdraví.
- ✓ Zařazujeme pravidelné relaxační a odpočinkové činnosti s ohledem na potřeby dětí.
- ✓ Zařazujeme polytechnické a pracovní činnosti a rozvíjíme u dětí praktické dovednosti.
- ✓ Podporujeme zdravý životní styl a vytváříme správné stravovací a hygienické návyky.

V rámci vzdělávacích strategií jsou systematicky rozvíjeny základní gramotnosti a klíčové kompetence dětí, které směřují k naplňování očekávaných výsledků učení v souladu s RVP PV 2025.

Rozvíjení gramotností

Čtenářská gramotnost	**Charakteristika základní gramotnosti** Čtenářská gramotnost představuje soubor znalostí, dovedností a postojů při práci s texty v nejširším slova smyslu. Schopnost porozumět textům a efektivně zpracovávat informace je základním předpokladem procesu učení. Vstřícný vztah ke čtení chápeme jako základní předpoklad pro další rozvoj čtenářství a čtenářské gramotnosti. Vzdělávací obsah uspořádaný do vzdělávacích oblastí nabízí potenciál k rozvoji čtenářské gramotnosti. V některých případech je rozvoj čtenářské gramotnosti nedílnou součástí očekávaných výsledků učení. Jindy je gramotnost rozvíjena prostřednictvím vhodně zvolené vzdělávací strategie.
Matematická gramotnost	**Charakteristika základní gramotnosti** Matematická gramotnost je schopnost uplatnit získané vědomosti, dovednosti, návyky, postoje a hodnoty při řešení nejrůznějších úkolů a životních situací s využitím matematického jazyka. Vede dítě k rozpoznání matematické situace v různých kontextech, souvislostech a životních situacích, k volbě a využívání matematického jazyka při jejich popisu, řešení a vyvození závěrů. Ukazuje dítěti smysluplnost učení a umožňuje mu zažít radost z úspěšně vyřešené situace. Vzdělávací obsah uspořádaný do vzdělávacích oblastí nabízí potenciál k rozvoji matematické gramotnosti. V některých případech je rozvoj matematické gramotnosti nedílnou součástí očekávaných výsledků učení. Jindy je gramotnost rozvíjena prostřednictvím vhodně zvolené vzdělávací strategie.

Rozvíjení klíčových kompetencí a OVU

Charakteristika KKU	**KKU Klíčová kompetence k učení** Dítě je otevřené k objevování a poznávání světa kolem sebe. Vyhodnocuje svoje pokroky v učení, rozvíjí své kritické myšlení.	
	OVU	***Očekávané výsledky učení – ukončení předškolního vzdělávání***: KKU-000-000-PV1-001 Při učení využívá strategie pokusu a omylu. KKU-000-000-PV1-002 Záměrně se soustředí na činnost a udrží pozornost. KKU-000-000-PV1-003 Projevuje přirozený zájem o učení a svět, který ho obklopuje. KKU-000-000-PV1-004 Uplatňuje získané poznatky a zkušenosti v praktických situacích.
Charakteristika KKK	**KKK Klíčová kompetence komunikační** Dítě vyjádří své myšlenky, prožitky a zkušenosti. Komunikuje v běžných situacích s dětmi i dospělými. Projevuje se kultivovaně, v souladu se základními pravidly komunikace.	

	OVU	***Očekávané výsledky učení – ukončení předškolního vzdělávání:*** KKK-000-000-PV1-001 Vyjadřuje se různými způsoby. KKK-000-000-PV1-002 Prezentuje své zkušenosti, zájmy, výsledky své práce či práce skupiny. KKK-000-000-PV1-003 Klade otázky a hledá na ně odpovědi. KKK-000-000-PV1-004 Využívá informační zdroje, se kterými se běžně setkává. KKK-000-000-PV1-005 Naslouchá druhému a dodržuje domluvená pravidla komunikace.
Charakteristika KOB	**KOB Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti** Dítě se chová v souladu se základními pravidly soužití a myšlenkami udržitelného rozvoje.	
	OVU	***Očekávané výsledky učení – ukončení předškolního vzdělávání:*** KOB-000-000-PV1-001 Vyjadřuje pozitivní vztah k živé přírodě ve svém okolí. KOB-000-000-PV1-002 Chová se v souladu s myšlenkami, které směřují k udržitelnému rozvoji. KOB-000-000-PV1-003 Přijímá zodpovědnost za svá rozhodnutí. KOB-000-000-PV1-004 Přispívá k fungování společenství v mateřské škole. KOB-000-000-PV1-005 Respektuje dohodnutá pravidla a práva druhých. KOB-000-000-PV1-006 Identifikuje nespravedlnost a učí se na ni reagovat.
Charakteristika KOS	**KOS Klíčová kompetence osobnostní a sociální** Dítě objevuje samo sebe, navazuje vztahy s ostatními.	
	OVU	***Očekávané výsledky učení – ukončení předškolního vzdělávání:*** KOS-000-000-PV1-001 Odmítá nevhodné a jemu nepříjemné chování i komunikaci. KOS-000-000-PV1-002 Žádá o pomoc vrstevníky či dospělého. KOS-000-000-PV1-003 Pojmenuje vlastní silné stránky. KOS-000-000-PV1-004 Projevuje důvěru v sebe sama. KOS-000-000-PV1-005 Vyjadřuje svůj názor. KOS-000-000-PV1-006 Chová se empaticky a projevuje ohleduplnost k druhým. KOS-000-000-PV1-007 Rozlišuje vhodné a nevhodné chování. KOS-000-000-PV1-008 Chová se v souladu se základními společenskými pravidly.

Charakteristika KPP	**KPP Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní** Dítě rozvíjí své nápady, využívá příležitosti, reaguje na změny. Vytváří si základy pracovních dovedností a vztah k práci.	
	OVU	***Očekávané výsledky učení – ukončení předškolního vzdělávání:*** KPP-000-000-PV1-001 Přichází s vlastními nápady. KPP-000-000-PV1-002 Navrhuje, co potřebuje k realizaci vlastních činností. KPP-000-000-PV1-003 Ke změnám přistupuje jako k příležitostem. KPP-000-000-PV1-004 Dokáže měnit cesty k dosažení cíle. KPP-000-000-PV1-005 Dokončí, co započalo. KPP-000-000-PV1-006 Organizuje a realizuje svoje činnosti. KPP-000-000-PV1-007 Domlouvá se a spolupracuje s ostatními dětmi. KPP-000-000-PV1-008 Spolupodílí se na společných rozhodnutích. KPP-000-000-PV1-009 Oceňuje práci a úsilí druhých.
Charakteristika KRP	**KRP Klíčová kompetence k řešení problémů** Dítě si poradí v běžných situacích, pracuje s chybou, zpracovává informace. Reflektuje bezprostředně prožité situace.	
	OVU	***Očekávané výsledky učení – ukončení předškolního vzdělávání:*** KRP-000-000-PV1-001 Vnímá chybu jako přirozenou součást řešení problémů. KRP-000-000-PV1-002 Řeší jednoduché problémové situace na základě předchozí zkušenosti. KRP-000-000-PV1-003 Pozoruje, zkoumá, experimentuje, objevuje. KRP-000-000-PV1-004 Vymýšlí a zkouší různá řešení problémů a situací. KRP-000-000-PV1-005 Volí adekvátní řešení vedoucí k cíli. KRP-000-000-PV1-006 Tvořivě pracuje s informacemi. KRP-000-000-PV1-007 Čerpá informace z různých autentických, tištěných a digitálních zdrojů.

Charakteristika KKT	**KKT Klíčová kompetence kulturní** Dítě přijímá kulturní a uměleckou rozmanitost ve společnosti, vyjadřuje se uměleckými prostředky.	
	OVU	***Očekávané výsledky učení – ukončení předškolního vzdělávání:*** KKT-000-000-PV1-001 Má povědomí o kultuře, umění a o kulturním dění ve svém okolí. KKT-000-000-PV1-002 Reaguje autenticky na umělecké a kulturní podněty. KKT-000-000-PV1-003 Zapojuje se do tvůrčích činností. KKT-000-000-PV1-004 Přijímá osobnostní, kulturní, náboženské a jazykové rozmanitosti ostatních.
Charakteristika KDI	**KDI Klíčová kompetence digitální** Dítě se seznamuje s možnostmi využívání digitálních technologií. Rozvíjí své informatické myšlení.	
	OVU	***Očekávané výsledky učení – ukončení předškolního vzdělávání:*** KDI-000-000-PV1-001 Využívá digitální technologie k badatelským činnostem a poznávání světa kolem sebe. KDI-000-000-PV1-002 Rozlišuje přínosy a rizika používání digitálních technologií. KDI-000-000-PV1-003 Uplatňuje informatické myšlení, pracuje s algoritmy.

2.3 Proces pedagogického diagnostikování

- ✓ **Pedagogické diagnostikování je v naší škole chápáno jako průběžný proces**, který probíhá v rámci každodenních činností a přirozených situací ve třídě, v souladu s principy RVP PV. Učitel získává informace pozorováním, rozhovory, činnostmi a interakcí dítěte.
- ✓ **Učitel systematicky sleduje projevy dítěte** – jeho zájmy, individuální tempo, silné stránky i aktuální vzdělávací potřeby. Tyto poznatky využívá při plánování vzdělávací nabídky, individualizaci a při nastavování vhodné podpory.
- ✓ **Hlavním nástrojem je pedagogické portfolio**, které zachycuje vývoj dítěte v čase. Obsahuje ukázky prací, fotografie z činností, krátké komentáře učitele, pozorovací archy a další dokumenty. Portfolio slouží také jako podklad pro rozhovory s rodiči i pro tvorbu individuálně vzdělávacích programů.
- ✓ **Součástí diagnostikování je formativní hodnocení**, které podporuje učení dítěte a rozvoj jeho sebehodnocení. Učitel poskytuje popisnou zpětnou vazbu, oceňuje postup a vytrvalost, využívá jednoduché vizuální nástroje sebehodnocení a pomáhá dětem uvědomovat si vlastní pokroky.
- ✓ **Jednou ročně je zařazena standardizovaná diagnostika EHP / Diagnostika podle Petra Hanáka**, která doplňuje informace o vývojové úrovni dítěte a napomáhá lepšímu porozumění jeho potřebám. Výsledky slouží výhradně pro pedagogické plánování, nikoliv ke srovnávání dětí mezi sebou.

- ✓ **Diagnostický proces je úzce propojen se spoluprací s rodiči**, kteří dostávají pravidelnou zpětnou vazbu a podílejí se na stanovování společných vzdělávacích cílů dítěte.
- ✓ **Zjištění z diagnostikování slouží jako důvěrný podklad** pro plánování podpory, úpravu vzdělávacího obsahu a zajištění rovných vzdělávacích příležitostí pro každé dítě.

2.4 Způsob zajištění individualizace vzdělávání

Individualizace vzdělávání je základním principem naší práce. Zdůrazňuje potřebu respektovat vývojové možnosti, aktuální potřeby a zájmy každého dítěte. Vzdělávání je proto organizováno tak, aby dítě mohlo postupovat vlastním tempem, mělo dostatek času na činnost a dostávalo podporu přiměřenou své úrovni rozvoje. Učitel vychází z průběžného pedagogického diagnostikování a z poznatků získaných během každodenních situací i z rozhovorů s rodiči. Na základě těchto informací upravuje vzdělávací nabídku tak, aby odpovídala individuální úrovni dítěte – nabízí otevřené úkoly s různými variantami řešení, diferencované pomůcky, různé úrovně náročnosti a možnosti volby tématu, materiálu nebo pracovního postupu. Děti mají příležitost pracovat samostatně, ve dvojici i ve skupině, podle toho, co nejlépe podporuje jejich učení.

Podpora dítěte zahrnuje i používání alternativních forem komunikace, vizuálních pomůcek, strukturovaného prostředí, senzomotorických aktivit či podpory asistenta pedagoga. Učitel vytváří a realizuje individuálně vzdělávací program a úzce spolupracuje s rodinou, školskými poradenskými zařízeními a dalšími odborníky. Individualizace se promítá také do organizace dne. Cílem individualizace je vždy umožnit dítěti pokrok v míře odpovídající jeho potenciálu, posilovat jeho sebedůvěru, podporovat vnitřní motivaci a vytvářet podmínky pro bezpečné, smysluplné a radostné učení.

3 Vzdělávací obsah

Vzdělávací obsah školního vzdělávacího programu je rozpracován do integrovaných bloků, které vycházejí ze čtyř vzdělávacích oblastí Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání. Integrované bloky představují tematicky propojené celky, které přirozeně rozvíjejí všechny oblasti dětského učení prostřednictvím hry, prožitku, činnosti a objevování. Umožňují vzájemné propojení jednotlivých oblastí vzdělávání a podporují komplexní rozvoj osobnosti dítěte – jeho tělesné, smyslové, rozumové, sociální i emocionální složky. Každý integrovaný blok je otevřený, variabilní a přizpůsobitelný, aby bylo možné reagovat na aktuální situace, zájmy a potřeby dětí. Bloky jsou dále konkrétně rozpracovány v třídních vzdělávacích plánech, které určují vzdělávací cíle, činnosti, prostředky, očekávané výsledky učení i způsoby hodnocení.

Vzdělávací obsah mateřské školy speciální je rozpracován do pěti integrovaných bloků, které jsou tematicky provázané a vycházejí z přirozeného života dětí. Každý integrovaný blok je dále členěn do několika tematických celků, které jsou dále rozpracovány v třídních vzdělávacích programech.
Integrované bloky nejsou pevně časově ohraničené. Jejich délka je flexibilní a vychází z aktuální situace ve třídě, potřeb a zájmu dětí, průběhu vzdělávání, ročních období a významných událostí. Témata jsou dostatečně široká, aby umožňovala přirozené propojení všech vzdělávacích oblastí a poskytovala dostatek podnětů k činnostem.
Integrované bloky směřují k naplňování očekávaných výsledků učení a podporují rozvoj všech osmi klíčových kompetencí - kompetence k učení (KKU), kompetence komunikační (KKK), kompetence k občanství a udržitelnosti (KOB), kompetence osobnostní a sociální (KOS), kompetence k podnikavosti a pracovní (KPP), kompetence k řešení problémů (KRP), kompetence kulturní (KKT), kompetence digitální (KDI).

Flexibilní integrované bloky a vzdělávací nabídka v nich vycházejí z dlouhodobých zkušeností s vzděláváním dětí se speciálními vzdělávacími potřebami v naší škole. Plánování vzdělávacího obsahu společně s dětmi je u naší cílové skupiny možné pouze velmi omezeně nebo zcela nemožné, a to zejména z důvodu charakteru zdravotního postižení, vývojových omezení a komunikačních bariér jednotlivých dětí.
Snažíme se děti do procesu plánování zapojovat vždy, když je to možné, a to formou reakcí na jejich zájem, spontánní projev, volbu činnosti nebo preferenci materiálu. Nicméně přímá participace při tvorbě témat či integrovaných bloků je ve většině případů nereálná.
Vzdělávací obsah byl proto zvolen a strukturován tak, aby odpovídal potřebám dětí se zdravotním postižením, navazoval na naše předchozí zkušenosti, osvědčené postupy a dlouhodobé poznatky z praxe v oblasti speciální pedagogiky.

Vzdělávací obsah je vždy přizpůsobován individuálním možnostem dětí a jejich speciálním vzdělávacím potřebám. Na úrovni tříd je dále rozpracován v třídních vzdělávacích programech a v individuálních vzdělávacích plánech.

Práce učitelů se vzdělávacím obsahem na úrovni třídy
Učitelé a učitelky pracují se vzdělávacím obsahem tak, aby odpovídal vývojovým možnostem, potřebám a zájmům konkrétní skupiny dětí v dané třídě. Vzdělávací obsah je realizován prostřednictvím **flexibilních integrovaných bloků**, jejichž pořadí a délku si pedagogové upravují podle aktuální situace ve třídě, ročního období, společných témat. Učitelé plánují vzdělávací nabídku tak, aby byla pro děti srozumitelná, prožitková a umožňovala jim aktivní zapojení a objevování. Průběžně vycházejí z pedagogického

diagnostikování, sledují projevy dětí v běžných situacích a na základě těchto zjištění přizpůsobují činnosti, prostředí i pomůcky. Učitelé vědomě vytvářejí prostředí podporující pohodu, bezpečí a přirozené učení. Využívají dostupné pomůcky, připravují podnětné koutky aktivit, přizpůsobují prostor potřebám skupiny a pravidelně revidují vzdělávací nabídku podle aktuální situace ve třídě. Všechny činnosti jsou vedeny tak, aby se děti mohly aktivně učit, spolupracovat, komunikovat, přemýšlet, tvořit a zažívat úspěch v míře odpovídající jejich individuálním možnostem.

3.1 Vzdělávací oblasti předškolního vzdělávání

Vzdělávací oblasti se v praxi vzájemně prolínají a doplňují. Tvoří přirozený a ucelený rámec pro rozvoj dítěte a jsou základem pro tvorbu integrovaných bloků, které spojují obsah jednotlivých oblastí do smysluplných tematických celků.

Vzdělávací obsah mateřské školy speciální je strukturován do čtyř vzdělávacích oblastí:

1. **Dítě a jeho tělo (DJT)**
   Zaměřuje se na podporu zdravého tělesného vývoje dítěte, rozvoj pohybových dovedností, sebeobsluhy, motoriky a zdravých životních návyků.
2. **Dítě a jeho psychika (DJP)**
   Podporuje rozvoj myšlení, řeči a komunikace, paměti, představivosti, emocí a seberegulace. Rozvíjí kognitivní funkce i osobnost dítěte.
3. **Dítě, ten druhý a společnost (DDS)**
   Zaměřuje se na sociální učení, mezilidské vztahy, spolupráci, komunikaci, pravidla soužití, kulturní hodnoty a přirozené začleňování do společnosti.
4. **Dítě a svět (DAS)**
   Rozvíjí orientaci dítěte v prostředí, přírodě a světě lidí. Podporuje vztah k přírodě i odpovědný přístup k životnímu prostředí, vnímání řádu a proměn světa.

Tyto vzdělávací oblasti jsou vzájemně propojené a prolínají se při realizaci integrovaných bloků. Jsou zastoupeny ve všech třídních vzdělávacích programech i v individuálních vzdělávacích plánech dětí.

3.2 Flexibilní integrované bloky

Tematické celky vycházejí z přirozených životních situací a zkušeností dětí, čerpají z oblastí: Poznávám svět, Co se děje kolem nás, Čas tradic, Všichni jsme kamarádi a Zázraky přírody. Vzdělávací nabídka uvedená u jednotlivých integrovaných bloků má inspirační a doporučující charakter. Slouží jako příklad možných činností a vzdělávacích příležitostí vedoucích k naplňování očekávaných výsledků učení, rozvoji klíčových kompetencí a gramotností dětí. Pedagogové mají možnost vzdělávací nabídku průběžně doplňovat, upravovat a přizpůsobovat aktuálním potřebám, možnostem, zájmům a individuálním vzdělávacím potřebám dětí, konkrétní situaci ve třídě, ročnímu období i spontánně vzniklým vzdělávacím příležitostem. Současně dbají na podporu rozvoje očekávaných výsledků učení, klíčových kompetencí, gramotností a naplňování vzdělávacích cílů příslušného integrovaného bloku.

3.2.1 Poznávám svět

Integrovaný blok: Poznávám svět	
	Charakteristika integrovaného bloku: Blok vychází z přirozené potřeby dítěte poznávat samo sebe, své tělo, prožívání i vztahy s lidmi kolem sebe. Děti objevují, že každý člověk je jedinečný, a že lidské tělo je celek, o který je důležité pečovat, chránit ho, posilovat a mít ho rád. Blok přirozeně propojuje témata zdraví, pohybu, hygieny, bezpečí, emocí, rodiny, mezilidských vztahů i vztahu k prostředí, ve kterém děti žijí. Podporuje rozvoj tělesné zdatnosti, sebeobsluhy, motoriky, koordinace, samostatnosti a zodpovědnosti za vlastní zdraví. Děti si osvojují základní dovednosti spojené se zdravým životním stylem – učí se chápat význam pohybu, výživy, odpočinku, čistoty, vhodného oblékání i prevence nemocí. Současně rozvíjí i emoční a sociální oblast – děti poznávají, že jsou součástí rodiny, třídy i širší společnosti. Učí se spolupracovat, pomáhat druhým, naslouchat, vyjadřovat své pocity a potřeby, respektovat odlišnosti a projevovat empatii. Tím se posiluje jejich pocit bezpečí, jistoty, identity a wellbeingu. Prostřednictvím hry, pohybu, experimentu, tvořivosti a prožitkového učení se propojuje tělesný, psychický, sociální i environmentální rozvoj dítěte. Děti si vytvářejí základní povědomí o vztahu ke svému tělu, zdraví, rodině, místu, kde žijí, i k přírodě a kultuře naší země. **Podtémata:** **Znám své tělo** – části těla, smysly, péče o zdraví, emoce **Sportujeme** – sporty – zimní x letní, zdravý pohyb, radost z pohybu, spolupráce, pravidla **Když kamarád stůně** – nemoc, prevence, úraz, pomoc, lékař, empatie **Co si oblékneme** – oblékání podle počasí, ročního období, sebeobsluha **Rodina** – vztahy, role, domácnost, domov, vzájemná pomoc **Naše země** – domov, státní znaky a symboly, tradice a kultura **Vzdělávací strategie:** Využíváme přirozenou zvídavost dětí a nabízíme činnosti vycházející z reálných situací každodenního života. Učení probíhá formou hry, experimentováním, pohybem, manipulací s předměty. Zařazujeme pravidelný pohyb, pobyt venku a aktivity rozvíjející motoriku, obratnost a koordinaci. Vedeme děti k osvojení základů zdravého životního režimu – pohybu, odpočinku, pitného režimu, zdravé výživy a prevence nemocí. Umožňujeme dětem samostatně vykonávat sebeobslužné činnosti a postupně je rozvíjíme podle individuální úrovně dítěte.

	Využíváme hry a situace posilující spolupráci, komunikaci, empatii, ohleduplnost a řešení konfliktů. Nabízíme činnosti zaměřené na poznávání lidského těla. Podporujeme děti v pojmenovávání částí těla, pocitů, činností a vztahů. **Prožitkové učení** • Děti získávají poznatky a dovednosti prostřednictvím vlastních zážitků. • Zapojují všechny smysly – manipulují s různými materiály, smyslovými pomůckami. • Děti své prožitky vyjadřují pomocí výtvarných, hudebních, pohybových a dramatických činností. • Zkouší, prožívají, experimentují a objevují. **Kooperativní učení** • Děti spolu vzájemně spolupracují, společně hledají řešení úkolů. • Zkouší si různé role, učí se domlouvat, respektovat druhé. • Spolupracují při tvoření, třídění, skládání. • Učitel se stává mediátorem (průvodcem). **Situační učení** • Vychází z běžných životních situací, které vznikají během dne. • Dítě se učí prostřednictvím konkrétních a reálných situací, například při oblékání, stolování či řešení konfliktů. • Děti se učí řešit problémové situace a porozumět jim. • Rozvíjí komunikaci, sociální dovednosti, vede k širšímu porozumění světu. **Sociální učení** • Probíhá prostřednictvím pozorování druhých lidí, napodobování a interakcí. • Děti si osvojují sociální dovednosti, pravidla soužití, pravidla třídy, vztahové chování. • Učení probíhá pomocí modelových situací, dramatizací. • Učitel poskytuje pozitivní zpětnou vazbu (ocení snahu, nikoli pouze dosažený výsledek). **Úpravy vzdělávacího obsahu pro děti se zdravotním postižením** **Obecné zásady přizpůsobení** Vzdělávací činnosti v integrovaném bloku „Poznávám svět“ jsou přizpůsobovány individuálním možnostem a aktuálním potřebám jednotlivých dětí tak, aby se mohly srozumitelně seznamovat s vlastním tělem, jeho funkcemi, potřebami a se zásadami péče o zdraví. Poznávání probíhá prostřednictvím konkrétních situací, smyslových prožitků, praktických činností a jednoduchých zkušeností z každodenního života. Důraz je kladen na názornost, opakování, bezpečí a pozitivní vztah k vlastnímu tělu. **Děti s vadou řeči** U dětí s vadou řeči a dětí nemluvících je porozumění tématům lidského těla a zdraví podporováno vizuálními pomůckami, obrázky, piktogramy, gesty, znaky a dalšími formami alternativní a augmentativní komunikace. Děti jsou vedeny k vyjadřování potřeb souvisejících s péčí o tělo, hygienou, odpočinkem či nepohodou přiměřenými prostředky, bez nátlaku na verbální projev.

	Děti s mentálním postižením Děti s mentálním postižením se seznamují s tělem, jeho částmi a základními potřebami prostřednictvím jednoduchých, konkrétních a opakujících se činností. Učitelé využívají reálné předměty, obrázky a modelové situace při nácviku hygienických návyků, péče o zdraví, rozlišování zdravého a nezdravého chování a základní orientace v tom, co tělu prospívá. **Děti s poruchou autistického spektra (PAS)** U dětí s poruchou autistického spektra (PAS) je kladen důraz na jasnou strukturu a předvídatelnost činností souvisejících s péčí o tělo a zdraví. Jednotlivé kroky jsou dětem zprostředkovávány pomocí vizuálních plánků, piktogramů a jednoduchých postupů. Děti jsou podporovány v porozumění tělesným potřebám, dennímu režimu a základním zásadám zdravého životního stylu. **Děti s tělesným postižením** U dětí s tělesným postižením jsou činnosti zaměřené na poznávání těla a péči o zdraví upravovány s ohledem na jejich pohybové možnosti. Důraz je kladen na podporu samostatnosti v rámci možností dítěte, využívání alternativních způsobů zapojení a na pozitivní vnímání vlastního těla a jeho schopností. **Děti se smyslovým postižením** **Zrakové postižení:** Děti se zrakovým postižením poznávají své tělo a zásady péče o zdraví prostřednictvím hmatu, sluchu a práce s reálnými předměty. Učitelé využívají modely, konkrétní pomůcky a slovní popis k porozumění částem těla, hygienickým činnostem a situacím spojeným s péčí o zdraví. **Sluchové postižení:** U dětí se sluchovým postižením je vzdělávací obsah zaměřen na vizuální vnímání informací o těle a zdraví. Učitelé využívají obrázky, fotografie, názorné ukázky a vizuální symboly, které dětem pomáhají porozumět funkcím těla, hygienickým návykům a zásadám zdravého chování.
Dítě a jeho tělo (DJT)	**Charakteristika oblasti:** Oblast směřuje k poznání a uvědomění si vlastního těla, jeho částí, funkcí a možností. Děti rozvíjejí své pohybové dovednosti, koordinaci, tělesnou zdatnost i jemnou motoriku. Učí se základům sebeobsluhy, hygienickým a zdravotním návykům a vnímají pohyb jako přirozenou součást zdravého životního stylu. Výchovným záměrem je posilovat pozitivní vztah ke svému tělu a zdraví, vnímat jeho potřeby a pečovat o něj. **Cíle:** Podporovat poznávání vlastního těla, rozvíjet pohybové dovednosti, sebeobsluhu a zdravé životní návyky. Vést děti k aktivní péči o zdraví, bezpečí a k chápání významu pohybu, výživy a hygieny. **Začlenění gramotností:** Oblast přirozeně rozvíjí čtenářskou gramotnost (porozumění pokynům, piktogramům, symbolům, poslechu a interpretaci příběhů o zdraví) a matematickou (měření, porovnávání, logického myšlení a uvažování o lidském těle). **Čtenářská gramotnost:** • Rozvíjí porozumění řeči – pokynům a znakům, čtenému textu -pohádce, příběhu.

	• Vyjadřuje podle svých možností, co ví o svém těle – verbálně, znakem, ukázáním obrázku. • Pracuje s informacemi, vyhledává, třídí, pojmenovává. • Sleduje posloupnost děje. **Matematická gramotnost:** • Používá matematické pojmy – více/méně, dlouhý/kratší, rychle/pomalu. • Porovnává, třídí podle jednoho zadaných kritérií. • Měří a porovnává výšku, délku částí těla. • Počítá a porovnává množství. • Orientuje se v prostoru – nahoře, dole, vpředu, vzadu. **Rozvíjené klíčové kompetence:** **Klíčová kompetence k učení (KKU)** KKU-000-000-PV1-001 Při učení využívá strategie pokusu a omylu. KKU-000-000-PV1-004 Uplatňuje získané poznatky a zkušenosti v praktických situacích. **Klíčová kompetence komunikační (KKK)** KKK-000-000- PV1-005 Naslouchá druhému a dodržuje domluvená pravidla komunikace. **Klíčová kompetence osobnostní a sociální (KOS)** KOS-000-000-PV1-004 Projevuje důvěru v sebe sama. KOS-000-000-PV1-007 Rozlišuje vhodné a nevhodné chování. **Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti (KOB)** KOB-000-000-PV1-005 Respektuje dohodnutá pravidla a práva druhých. **Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní (KPP)** KPP-000-000-PV1-002 Navrhuje, co potřebuje k realizaci vlastních činností. KPP-000-000-PV1-003 Ke změnám přistupuje jako k příležitostem. **Klíčová kompetence k řešení problémů (KRP)** KRP-000-000-PV1-002 Řeší jednoduché problémové situace na základě předchozí zkušenosti. **Klíčová kompetence kulturní (KKT)** KKT-000-000-PV1-003 Zapojuje se do tvůrčích činností. **Klíčová kompetence digitální (KDI)** KDI-000-000-PV1-001 Využívá digitálních technologie k badatelským činnostem a poznávání světa kolem sebe. **Očekávané výsledky učení (OVU):** **Tělo, smysly a biologické potřeby (TSB)** DJT-TSB-000-PV1-001 Orientuje se na svém těle, pojmenuje jeho části a zná jejich funkce. DJT-TSB-000-PV1-002 Zachovává správné držení těla. DJT-TSB-000-PV1-003 Rozlišuje pomocí všech smyslů. DJT-TSB-000-PV1-004 Naplňuje své biologické potřeby. **Pohyb, hrubá a jemná motorika (PHJ)** DJT-PHJ-000-PV1-001 Zvládá základní pohybové dovednosti. DJT-PHJ-000-PV1-002 Zvládá běžné způsoby pohybu v různém prostředí a terénu, prokazuje obratnost. DJT-PHJ-000-PV1-003 Koordinuje pohyby těla, ruky a oka. DJT-PHJ-000-PV1-004 Ovládá jemnou motoriku a motoriku mluvidel. DJT-PHJ-000-PV1-005 Zvládá základy grafomotoriky.

	DJT-PHJ-000-PV1-006 Sladí pohyb s rytmem, zpěvem a hudbou. DJT-PHJ-000-PV1-007 Vykonává jednoduchý pohyb podle vzoru a provede ho podle pokynu. DJT-PHJ-000-PV1-008 Vyhledává příležitosti k pohybu. **Praktický život (PZI)** DJT-PZI-000-PV1-001 Zvládá sebeobsluhu. DJT-PZI-000-PV1-002 Zvládá jednoduché pracovní úkony s různými materiály, nástroji, nářadím, náčiním a dalšími pomůckami. DJT-PZI-000-PV1-003 Využívá příležitosti k samostatnosti a sebeobslužným činnostem. **Fyzická zdatnost (FZD)** DJT-FZD-000-PV1-001 Prokazuje vytrvalost, sílu a odolnost. DJT-FZD-000-PV1-002 Překonává fyzické překážky. **Ochrana zdraví (OZD)** DJT-OZD-000-PV1-001 Má osvojeny základní hygienické návyky. DJT-OZD-000-PV1-002 Rozlišuje, co zdraví prospívá a co mu škodí. DJT-OZD-000-PV1-003 Chová se bezpečně, používá ochranné pomůcky. **Návrhy činností:** • Hry „Poznej část těla“, „Kde co máme?“. • Rytmické pohybové hry („Hlava, ramena, kolena, palce“). • Překážková dráha. • Omalovánky „Moje tělo“, práce s modelem těla. • Rozhovory o hygieně, zdraví, oblékání, odpočinku, poznávání zdravých potravin.
Dítě a jeho psychika (DJP)	**Charakteristika oblasti:** Tato oblast rozvíjí kognitivní, jazykové a emocionální schopnosti dítěte. Děti se učí přemýšlet, pamatovat si, vyjadřovat myšlenky a pocity, řešit problémy a vnímat souvislosti. Oblast podporuje rozvoj fantazie, tvořivosti, řeči, porozumění textu i komunikace. Zároveň rozvíjí sebereflexi a emoční stabilitu dítěte. **Cíle:** Hlavním cílem je porozumět základním funkcím lidského těla. Rozvíjet slovní zásobu a pojmy spojené s tělem, zdravím a emocemi, naslouchat a porozumět sdělení. Uvědomovat si své pocity a tělesné prožitky. Posílit paměť, logické myšlení, zvídavost pomocí pokusů a her. Sdílet své pocity, projevovat empatii a spolupráci s ostatními. Osvojit si hygienické, stravovací a pohybové návyky vedoucí k zodpovědnosti a péči o své zdraví. Prostřednictvím výtvarných, pohybových a dramatických činností rozvíjet a podporovat vyjádření představ o svém těle. **Začlenění gramotností:** Psychologická oblast podporuje rozvoj čtenářské gramotnosti – schopnosti porozumění sdělení, vyjádření potřeb, pocitů a emocí. Zároveň posiluje matematickou gramotnost – chápat základní matematické vztahy, porovnávání velikosti, množství, orientaci v čase a prostoru. **Čtenářská gramotnost:** • Porozumět a naslouchat krátkým příběhům. • Poznává hlavní postavy, sleduje dějovou posloupnost.

	• Rozvíjí schopnost vyjadřovat emoce, vyjadřuje své prožívání. • Rozvíjí slovní zásobu (pojmy srdce, mozek, krev). **Matematická gramotnost:** • Třídí a porovnává (orgány podle funkce, velikosti). • Orientuje se v prostoru (schéma těla). • Srovnává množství (počet prstů, zubů, tep). • Pracuje s množstvím, rytmem, měřením času (délka dechu, tepu). **Rozvíjené klíčové kompetence:** **Klíčová kompetence k učení (KKU)** KKU-000-000-PV1-002 Záměrně se soustředí na činnost a udrží pozornost. KKU-000-000-PV1-003 Projevuje přirozený zájem o učení a svět, který ho obklopuje. **Klíčová kompetence komunikační (KKK)** KKK-000-000-PV1-001 Vyjadřuje se různými způsoby. KKK-000-000-PV1-003 Klade otázky a hledá na ně odpovědi. **Klíčová kompetence osobnostní a sociální (KOS)** KOS-000-000-PV1-002 Žádá o pomoc vrstevníky či dospělého. **Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti (KOB)** KOB-000-000-PV1-005 Respektuje dohodnutá pravidla a práva druhých. **Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní (KPP)** KPP-000-000-PV1-001 Přichází s vlastními nápady. KPP-000-000-PV1-004 Dokáže měnit cesty k dosažení cíle. **Klíčová kompetence k řešení problémů (KRP)** KRP-000-000-PV1-001 Vnímá chybu jako přirozenou součást řešení problémů. KRP-000-000-PV1-002 Řeší jednoduché problémové situace na základě předchozí zkušenosti. KRP-000-000-PV1-005 Volí adekvátní řešení vedoucí k cíli. KRP-000-000-PV1-006 Tvořivě pracuje s informacemi. KRP-000-000-PV1-007 Čerpá informace z různých autentických, tištěných a digitálních zdrojů. **Klíčová kompetence kulturní (KKT)** KKT-000-000-PV1-002 Reaguje autenticky na umělecké a kulturní podněty. **Klíčová kompetence digitální (KDI)** KDI-000-000-PV1-003 Uplatňuje informatické myšlení, pracuje s algoritmy. **Očekávané výsledky učení (OVU):** **Sebepojetí, autonomie a emoce (SAE)** DJP-SAE-000-PV1-001 Odloučí se na určitou dobu od rodičů a blízkých a je aktivní i bez jejich opory. DJP-SAE-000-PV1-002 Orientuje se v základních emocích a pocitech. DJP-SAE-000-PV1-003 Vhodně projevuje emoce vůči sobě, blízkým a cizím osobám. DJP-SAE-000-PV1-004 Navazuje a rozvíjí citové vazby. DJP-SAE-000-PV1-005 Přijímá i vyjadřuje pozitivní ocenění. **Myšlenkové operace a procesy (MOP)** DJP-MOP-000-PV1-002 Vyhledává společné znaky, shodu, podobu, rozdíly objektů, osob a jevů a odhalí vzájemné souvislosti mezi nimi. DJP-MOP-000-PV1-004 Rozpozná, které situace mohou a které nemohou nastat. DJP-MOP-000-PV1-005 Rozlišuje příčinu a důsledek při hře, ve svém jednání či

	v příběhu. DJP-MOP-000-PV1-008 Uplatňuje konstrukční myšlení při sestavování a skládání objektů. DJP-MOP-000-PV1-010 Ověří správnost řešení. **Představivost, fantazie a tvořivost (PFT)** DJP-PFT-000-PV1-001 Vyjadřuje své představy různými způsoby, prostředky, technikami i s využitím digitálních technologií. **Jazyk a řeč (JAR)** DJP-JAR-000-PV1-001 Správně vyslovuje většinu hlásek, ovládá dech, tempo a intonaci řeči. DJP-JAR-000-PV1-002 Pozná, pojmenuje osoby, zvířata, věci a jevy, kterými je obklopeno. DJP-JAR-000-PV1-003 Používá slova ve správném tvaru a gramaticky správně formuluje věty. DJP-JAR-000-PV1-004 Zapamatuje si krátké texty a dokáže je reprodukovat. DJP-JAR-000-PV1-006 Rozpozná rým, rytmizuje. DJP-JAR-000-PV1-007 Vypráví jednoduchý děj. DJP-JAR-000-PV1-008 Postupuje podle slovních i obrazových instrukcí. **Předčtenářské dovednosti (PDO)** DJP-PDO-000-PV1-001 Vybere si knihy nebo časopisy podle svého zájmu. DJP-PDO-000-PV1-002 Rozumí předčítanému textu, vyprávění a soustředěně sleduje děj. DJP-PDO-000-PV1-005 Rozlišuje některé symboly, piktogramy, znaky a rozumí jejich významu a funkci. **Předmatematické představy (PMP)** DJP-PMP-000-PV1-001 Roztřídí, vybere, páruje a zkombinuje objekty na základě jejich vlastností. DJP-PMP-000-PV1-003 Určí postupným načítáním po jedné počet konkrétních předmětů od 1 do 6 bez ohledu na jejich rozmístění. DJP-PMP-000-PV1-006 Orientuje se v prostoru a rovině, rozliší a pojmenuje prostorové vztahy. DJP-PMP-000-PV1-007 Sestavuje prostorové objekty podle předlohy. **Návrhy činností:** • Příběh „Poznávám svět“ – poslech, dramatizace. • Kresba, nápodoba emocí (veselý, smutný, unavený). • Jednoduché pokusy – jak bije srdce, jak dýcháme. • Práce s rytmem, básničky o zdraví a těle.
Dítě, ten druhý a společnost (DDS)	**Charakteristika oblasti:** Cílem této oblasti je rozvíjet sociální kompetence dítěte – schopnost navazovat vztahy, spolupracovat, pomáhat druhým a respektovat odlišnosti. Dítě se učí chápat pravidla společného soužití, uvědomuje si své místo v rodině, třídě i společnosti. Oblast podporuje empatii, komunikaci a kulturní povědomí. **Cíle:** Cíle této oblasti směřují k podpoře zdravých vztahů, empatie, spolupráce a respektu mezi dětmi. Děti si postupně osvojují základní dovednosti potřebné pro společné fungování – učí se všímat si emocí druhých, reagovat na ně a respektovat jednoduchá pravidla soužití. V bezpečném prostředí třídy získávají zkušenosti s pomocí druhým, střídáním se a sdílením pomůcek. Zároveň jsou

	vedeny k uvědomění si svého místa v rodině, třídě i širší společnosti. Poznávají, že každý člověk má svou roli, že lidé se od sebe mohou lišit a že rozdílné schopnosti či potřeby jsou přirozenou součástí společného života. **Začlenění gramotností:** Sociálně-kulturní oblast – gramotnosti rozvíjíme v sociálním kontextu, v komunikaci a sdílení poznatků. **Čtenářská gramotnost:** • Naslouchá druhým, rozumí ústním sdělením, ptá se na význam slov. • Vyhledává informace v obrázkových knížkách, digitálních médií, encyklopediích. • Společně vytváří krátký příběh pomocí obrázků, přiřazuje názvy, tvoří jednoduché věty. **Matematická gramotnost:** • Počítá a porovnává – tep, dech, kroky. • Třídí a kategorizuje – zdravé a nezdravé potraviny, orgány podle funkce. • Prostorová orientace a logické myšlení – staví modely těla z kostek. **Rozvíjené klíčové kompetence:** **Klíčová kompetence k učení (KKU)** KKU-000-000-PV1-002 – Záměrně se soustředí na činnost a udrží pozornost. **Klíčová kompetence komunikační (KKK)** KKK-000-000-PV1-001 – Vyjadřuje se různými způsoby. **Klíčová kompetence osobnostní a sociální (KOS)** KOS-000-000-PV1-001 Odmítá nevhodné a jemu nepříjemné chování i komunikaci. KOS-000-000-PV1-004 Projevuje důvěru v sebe sama. KOS-000-000-PV1-006 Chová se empaticky a projevuje ohleduplnost k druhým. KOS-000-000-PV1-008 Chová se v souladu se základními společenskými pravidly. **Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti (KOB)** KOB-000-000-PV1-003 Přijímá zodpovědnost za svá rozhodnutí. KOB-000-000-PV1-004 Přispívá k fungování společenství v mateřské škole. KOB-000-000-PV1-005 Respektuje dohodnutá pravidla a práva druhých. **Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní (KPP)** KPP-000-000-PV1-005 Dokončí, co započalo. KPP-000-000-PV1-007 Domlouvá se a spolupracuje s ostatními dětmi. KPP-000-000-PV1-008 Spolupodílí se na společných rozhodnutích. KPP-000-000-PV1-009 Oceňuje práci a úsilí druhých. **Klíčová kompetence k řešení problémů (KRP)** KRP-000-000-PV1-002 Řeší jednoduché problémové situace na základě předchozí zkušenosti. **Klíčová kompetence kulturní (KKT)** KKT-000-000-PV1-003 Zapojuje se do tvůrčích činností. **Klíčová kompetence digitální (KDI)** KDI-000-000-PV1-001 Využívá digitální technologie k badatelským činnostem a poznávání světa kolem sebe. **Očekávané výsledky učení (OVU):** **Adaptace v novém prostředí a socializace ve společnosti (ASO)**

	DDS-ASO-000-PV1-001 Poradí si v nové situaci. DDS-ASO-000-PV1-002 Začlení se do skupiny. DDS-ASO-000-PV1-003 Přijímá různé sociální role. DDS-ASO-000-PV1-005 Navazuje a udržuje dětská přátelství. **Základy etikety a morální hodnoty (ZEH)** DDS-ZEH-000-PV1-002 Zachází šetrně s hračkami, pomůckami, věcmi a vnímá jejich hodnotu. DDS-ZEH-000-PV1-003 Spolupodílí se na tvorbě pravidel vzájemného soužití. DDS-ZEH-000-PV1-004 Dodržuje pravidla her a jiných činností, požaduje dodržování dohodnutých pravidel i od druhých. DDS-ZEH-000-PV1-005 Přijímá kompromisy, řeší konflikty dohodou. **Svět lidí a kultury (SLK)** DDS-SLK-000-PV1-001 Pojmenuje místo a zemi, ve které žije. DDS-SLK-000-PV1-002 Spolupodílí se na udržování regionálních tradic. DDS-SLK-000-PV1-004 Identifikuje rizika, chová se obezřetně při setkání s neznámými dětmi a dospělými. DDS-SLK-000-PV1-005 Sděluje informace s ohledem na soukromí a bezpečí svoje i blízkých osob v osobním kontaktu. **Základy estetického a kulturního vnímání a vyjadřování** DDS-ZKV-000-PV1-001 Vyjadřuje se prostřednictvím vokálních, instrumentálních a hudebně pohybových činností. DDS-ZKV-000-PV1-002 Vyjadřuje se pomocí dramatizace, přijímá různé role při dramatických činnostech. DDS-ZKV-000-PV1-004 Tvoří z rozmanitých materiálů a přírodnin. **Návrhy činností:** • Hra „Moje rodina“ – rozhovory, tvorba rodokmenu. • Tvoření „Domov z přírodnin“. • Dramatizace „U lékaře“, „Pomáháme kamarádovi“. • Písně a básničky o rodině, profesích, pomoci druhým. • Příprava společného „Dne zdraví“.
Dítě a svět (DAS)	**Charakteristika oblasti:** Oblast rozvíjí vztah dítěte ke světu, k místu, kde žije, a k přírodě. Děti poznávají své okolí, tradice a kulturu, učí se chápat zásady bezpečí, ochrany zdraví i přírody. Učí se orientovat v prostředí, poznávat symboly a chápat souvislosti mezi životem člověka a přírodou. **Cíle:** Cílem je také rozvíjet vztah dítěte k prostředí, ve kterém žije, a podporovat postupné porozumění souvislostem mezi člověkem, přírodou a kulturou. Děti jsou vedeny k tomu, aby si všímaly změn kolem sebe, poznávaly základní prvky svého okolí a vnímaly, že člověk je součástí širšího světa. Přirozenými situacemi se učí chápat význam zdraví, bezpečí a ochrany přírody. Postupně si osvojují jednoduché návyky, které přispívají k péči o sebe i o prostředí, a získávají povědomí o tom, že jejich chování může ovlivňovat život kolem nich. **Začlenění gramotností:** Enviromentální oblast vytváří prostor pro objevování světa kolem nás. Jednotlivé gramotnosti se přirozeně propojují, navzájem podporují a umožňují dětem porozumět souvislostem mezi člověkem, přírodou a každodenním životem.

	Čtenářská gramotnost: • Porozumí mluvenému i jednoduchému psanému textu. • Pracuje s obrázkem – popisuje, hledá detaily, skládá posloupnost. • Rozvíjí slovní zásobu - pojmenovává části těla, orgány, pocity. **Matematická gramotnost:** • Orientuje se v prostoru. • Orientuje se na vlastním těle. • Třídí a porovnává – velikost, tvar, množství. • Časová posloupnost. • Logické uvažování – sestavování celku z částí. **Rozvíjené klíčové kompetence:** **Klíčová kompetence k učení (KKU)** KKU-000-000-PV1-002 Záměrně se soustředí na činnost a udrží pozornost. **Klíčová kompetence komunikační (KKK)** KKK-000-000- PV1-001 Vyjadřuje se různými způsoby. **Klíčová kompetence osobnostní a sociální (KOS)** KOS-000-000-PV1-006 Chová se empaticky a projevuje ohleduplnost k druhým. **Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti (KOB)** KOB-000-000-PV1-002 Chová se v souladu s myšlenkami, které směřují k udržitelnému rozvoji. **Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní (KPP)** KPP-000-000-PV1-003 Ke změnám přistupuje jako k příležitostem. **Klíčová kompetence k řešení problémů (KRP)** KRP-000-000-PV1-003 Pozoruje, zkoumá, experimentuje, objevuje. KRP-000-000-PV1-004 Vymýšlí a zkouší různá řešení problémů a situací. **Klíčová kompetence kulturní (KKT)** KKT-000-000-PV1-001 Má povědomí o kultuře, umění a o kulturním dění ve svém okolí. **Klíčová kompetence digitální (KDI)** KDI-000-000-PV1-002 Rozlišuje přínosy a rizika používání digitálních technologií. **Očekávané výsledky učení (OVU):** **Poznávání světa a přírody (PSP)** DAS-PSP-000-PV1-001 Orientuje se v blízkém prostředí – doma, v mateřské škole i v širším prostředí – v okolí mateřské školy a v obci. **Životní prostředí a jeho ochrana (ZPO)** DAS-ZPO-000-PV1-002 Udržuje pořádek v blízkém prostředí. DAS-ZPO-000-PV1-003 Jedná s ohledem na ochranu životního prostředí. DAS-ZPO-000-PV1-005 Spolupodílí se na péči o rostliny a živočichy. **Bezpečné chování (BCH)** DAS-BCH-000-PV1-001 Reaguje na bezpečnostní pokyny dospělých v rizikových situacích. DAS-BCH-000-PV1-002 Rozezná některá nebezpečí a ví, jak se jim vyhnout. **Návrhy činností:** • Poznávání místa, kde žijeme (procházky do širšího okolí). • Rozhovory o rodině, povoláních, dopravě.

	• Poznávání státních symbolů, znaků. • Tvoření „naše vlajka“ – koláž, malba. • Procházky po okolí, pozorování změn počasí.

3.2.2 Co se děje kolem nás

Integrovaný blok: Co se děje kolem nás	
	Charakteristika integrovaného bloku: Integrovaný blok je zaměřen na rozvíjení poznávacích schopností a zvídavosti prostřednictvím objevování světa, který dítě obklopuje. Děti poznávají prostředí, ve kterém žijí, učí se chápat jeho rozmanitost. Seznamují se s veškerými zdroji poznání. Blok obecně rozvíjí schopnosti dětí učit se poznávat místo, kde žijí, prostorovou orientaci a představu o vzdálenostech a čase. Rozvíjí zájem o přírodní jevy a širší svět. Vnímají planetu Zemi jako svůj domov – místo, kde lidé žijí, pracují, tvoří a pečují o sebe navzájem. Poznávají, že svět lidí je různorodý, plný kultur, jazyků a tradic, a že všechny spojuje potřeba spolupráce a vzájemné pomoci. Vede k vědomí důležitosti ochrany přírody a učí se šetrnému chování k životnímu prostředí. Seznamují se s počasím, ročními obdobími, živočichy a rostlinami. Podporuje aktivní poznávání, tvořivost a rozvoj řečových i sociálních dovedností. Cílem je pomáhat dětem lépe porozumět světu lidí, přírody, techniky i vesmíru a vést je k odpovědnému chování vůči sobě i svému okolí. Děti se učí vnímat svět všemi smysly, klást otázky, hledat odpovědi a sdílet své poznatky s ostatními. **Podtémata:** **Čím a kde cestujeme** – dopravní prostředky a jejich využití **Naše město** – památky, významné budovy i příroda ve městě, pozitivní vztah ke svému okolí **I s knihou jsem kamarád** – vztah ke knihám, lidé, co knihy tvoří **Jak funguje vesmír** – Země jako součást vesmíru, planety naší soustavy, Sluneční soustava **Země – náš domov –** Den Země**,** ochrana životního prostředí, lidé různých zemí, jejich kultura, způsob života, jazyk, oblečení, jídlo a zvyky **Hádej, čím jsem –** různá povolání, práce, spolupráce mezi lidmi **Kdo pracuje pro druhé** – povolání, která chrání naše zdraví (složky IZS a jejich vybavení) **Vzdělávací strategie:** Vedle spontánních činností a her jsou dětem nabízeny vzdělávací činnosti, které učitel připravuje záměrně tak, aby odpovídaly tematickému zaměření bloku. **Prožitkové učení** • děti poznávají svět kolem sebe prostřednictvím přímého prožitku • využívají smysly – zkoumají, jak věci vypadají, voní, zní, jak fungují • učí se prožitkem i z chyb, experimentují • prožitky jsou zpracovávány výtvarně, pohybově, dramaticky – dítě si tím fixuje poznatek přirozeným způsobem **Kooperativní učení** • děti se zapojují do společných projektů • spolupracují při třídění, skládání, stavění nebo tvoření

	• učí se rozdělit si úkoly podle svých možností, respektovat názory druhých • učitel vede děti ke sdílení poznatků **Situační učení** • vychází z aktuálních událostí a přirozených situací • děti reagují na situace z reálného života a učí se chápat jejich význam • využívají se příležitosti k rozhovoru a rozvíjení porozumění světu • umožňuje dětem propojit zkušenosti z domova, školy i širšího okolí – dítě rozumí tomu, co se děje kolem něj **Sociální učení** • děti si osvojují žádoucí způsoby chování prostřednictvím pozorování, nápodoby a identifikace • učí se sociálním rolím • posiluje se pocit sounáležitosti a zodpovědnosti za prostředí, ve kterém dítě žije • sociální učení probíhá při hře, při řešení drobných konfliktů i při společném plnění úkolů **Úpravy vzdělávacího obsahu pro děti se zdravotním postižením** **Obecné zásady přizpůsobení:** Vzdělávací činnosti v integrovaném bloku „Co se děje kolem nás“ jsou přizpůsobovány individuálním možnostem a aktuálním potřebám jednotlivých dětí tak, aby se mohly srozumitelně seznamovat s děním ve svém okolí – s lidmi, přírodou, městem, běžnými situacemi a změnami kolem sebe. Poznávání probíhá především prostřednictvím reálných situací, konkrétních činností a smyslových prožitků. Důraz je kladen na názornost, opakování, bezpečí a dostatek času pro porozumění. **Děti s vadou řeči:** U dětí s vadou řeči a dětí nemluvících je porozumění dění kolem nich podporováno vizuálními pomůckami, obrázky, piktogramy, gesty, znaky a dalšími formami alternativní a augmentativní komunikace. Děti jsou zapojovány do činností i bez verbálního projevu a jsou vedeny k vyjadřování reakcí na situace, které kolem nich probíhají. **Děti s mentálním postižením:** Děti s mentálním postižením se seznamují s okolním světem prostřednictvím jednoduchých, konkrétních a opakujících se činností. Učitelé využívají reálné předměty, obrázky a krátké příběhy při poznávání lidí, profesí, dopravních prostředků, přírodních jevů, ročních období a základních pravidel bezpečného chování ve městě i v přírodě. **Děti s poruchou autistického spektra (PAS):** U dětí s poruchou autistického spektra (PAS) je kladen důraz na přehlednost a předvídatelnost. Dění kolem dítěte je strukturováno pomocí vizuálních plánků, piktogramů a jednoduchých schémat. Informace o prostoru, čase a situacích jsou zprostředkovávány prostřednictvím modelových ukázek a konkrétních scénářů běžných situací. **Děti s tělesným postižením:** U dětí s tělesným postižením jsou činnosti upravovány tak, aby dítě mohlo bezpečně poznávat své okolí v souladu se svými pohybovými možnostmi. Poznávání světa probíhá především prostřednictvím smyslových a poznávacích aktivit, pozorování a práce s reálnými předměty.

	Děti se smyslovým postižením: **Zrakové postižení:** Děti se zrakovým postižením poznávají okolní svět především pomocí hmatu, sluchu a práce s reálnými předměty. Učitelé podporují orientaci dítěte v prostoru třídy i mimo ni a pomáhají mu porozumět situacím, které se kolem něj odehrávají, prostřednictvím konkrétních prožitků a slovního popisu. **Sluchové postižení:** U dětí se sluchovým postižením je vzdělávací obsah zaměřen na vizuální vnímání dění kolem nich. Učitelé využívají názorné ukázky, fotografie, obrázky, mapy a symboly, které dětem pomáhají porozumět okolnímu světu, orientovat se v prostoru a chápat souvislosti běžných situací.
Dítě a jeho tělo (DJT)	**Charakteristika oblasti:** Vzdělávací oblast Dítě a jeho tělo vede děti k uvědomování si vlastního těla, jeho pohybu i možností. Děti se učí vnímat své tělo v pohybu, poznávat jeho části a funkce, učí se o něj pečovat a chránit ho. V rámci bloku Co se děje kolem nás jsou pohybové i smyslové činnosti propojeny s poznáváním okolního světa – děti sledují, jak se lidé pohybují, jak fungují stroje, jak se mění počasí, jak reaguje tělo při různých činnostech. Využívají přirozený pohyb i smyslové vnímání k objevování prostředí, ve kterém žijí. **Cíle:** Hlavním cílem je rozvíjet pohybové schopnosti, koordinaci a obratnost prostřednictvím pohybu v prostoru, v přírodě i ve městě, upevňovat povědomí o vlastním těle a jeho částech, učit děti pojmenovávat je a vnímat jejich funkci. Učit děti pečovat o své zdraví, bezpečí a hygienu (v dopravě, ve městě, v přírodě, při práci). Rozvíjet smyslové vnímání a pozorovací schopnosti při poznávání světa kolem sebe a podporovat správné držení těla, rovnováhu a orientaci v prostoru. **Začlenění gramotností:** Oblast přirozeně rozvíjí čtenářskou gramotnost – děti porozumí jednoduchým pokynům, piktogramům a symbolům, sledují krátké texty a příběhy vztahující se k dění kolem nich a učí se je spojovat s vlastní zkušeností. Současně podporuje i matematickou gramotnost prostřednictvím pozorování změn v okolí, základního měření, porovnávání a jednoduchého logického uvažování o jevech, které se kolem nich odehrávají. Rozvíjí se prostřednictvím přirozených situací, ve kterých dítě pozoruje, rozpoznává a chápe význam znaků, symbolů a obrázků spojených s pohybem a prostředím kolem sebe. **Čtenářská gramotnost:** • Dítě rozpoznává základní piktogramy a značky. • Porozumí jednoduchému obrázkovému návodu nebo pokynu, který se vztahuje k jeho činnosti. • Sleduje krátké texty, říkadla a básničky, propojuje slovo s pohybem, gestem nebo obrázkem. • Dítě chápe, že písmo, znak nebo obrázek nese význam a pomáhá mu dorozumět se, orientovat se a bezpečně se pohybovat. **Matematická gramotnost:** • Dítě pozoruje, porovnává a třídí. • Orientuje se v prostoru pomocí pohybu a slovních pokynů, • Počítá a odhaduje množství.

	• Třídí a přiřazuje podle vztahů. • Sleduje rytmus a posloupnost – v pohybu, hudbě, říkadlech i pracovních činnostech. • Pozoruje změny – jak se tělo mění při námaze, odpočinku, teple nebo chladu. **Rozvíjené klíčové kompetence:** **Klíčová kompetence k učení (KKU)** KKU-000-000-PV1-001 Při učení využívá strategie pokus a omylu. KKU-000-000-PV1-002 Záměrně se soustředí na činnost a udrží pozornost. KKU-000-000-PV1-003 Projevuje přirozený zájem o učení a svět, který ho obklopuje. KKU-000-000-PV1-004 Uplatňuje získané poznatky a zkušenosti v praktických situacích. **Klíčová kompetence komunikační (KKK)** KKK-000-000-PV1-001 Vyjadřuje se různými způsoby. KKK-000-000-PV1-003 Klade otázky a hledá na ně odpovědi. KKK-000-000-PV1-005 Naslouchá druhému a dodržuje domluvená pravidla komunikace. **Klíčová kompetence osobnostní a sociální (KOS)** KOS-000-000-PV1-003 Pojmenuje vlastní silné stránky. KOS-000-000-PV1-004 Projevuje důvěru v sebe sama. KOS-000-000-PV1-006 Chová se empaticky a projevuje ohleduplnost k druhým. KOS-000-000-PV1-007 Rozlišuje vhodné a nevhodné chování. **Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti (KOB)** KOB-000-000-PV1-001 Vyjadřuje pozitivní vztah k živé přírodě ve svém okolí. KOB-000-000-PV1-002 Chová se v souladu s myšlenkami, které směřují k udržitelnému rozvoji. KOB-000-000-PV1-005 Respektuje dohodnutá pravidla a práva druhých. **Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní (KPP)** KPP-000-000-PV1-001 Přichází s vlastními nápady. KPP-000-000-PV1-002 Navrhuje, co potřebuje k realizaci vlastních činností. KPP-000-000-PV1-005 Dokončí, co započalo. KPP-000-000-PV1-006 Organizuje a realizuje svoje činnosti. KPP-000-000-PV1-007 Domlouvá se a spolupracuje s ostatními dětmi. **Klíčová kompetence k řešení problémů (KRP)** KRP-000-000-PV1-001 Vnímá chybu jako přirozenou součást řešení problémů. KRP-000-000-PV1-003 Pozoruje, zkoumá, experimentuje, objevuje. KRP-000-000-PV1-004 Vymýšlí a zkouší různá řešení problémů a situací. KRP-000-000-PV1-005 Volí adekvátní řešení vedoucí k cíli. **Klíčová kompetence kulturní (KKT)** KKT-000-000-PV1-002 Reaguje autenticky na umělecké a kulturní podněty. KKT-000-000-PV1-003 Zapojuje se do tvůrčích činností. **Klíčová kompetence digitální (KDI)** KDI-000-000-PV1-001 Využívá digitální technologie k badatelským činnostem a poznávání světa kolem sebe. KDI-000-000-PV1-003 Uplatňuje informatické myšlení, pracuje s algoritmy. **Očekávané výsledky učení** **Tělo, smysly a biologické potřeby (TSB)**

	DJT-TSB-000-PV1-001 Orientuje se na svém těle, pojmenuje jeho části a zná jejich funkce. DJT-TSB-000-PV1-002 Zachovává správné držení těla. DJT-TSB-000-PV1-003 Rozlišuje pomocí všech smyslů. DJT-TSB-000-PV1-004 Naplňuje své biologické potřeby. **Pohyb, hrubá a jemná motorika (PHJ)** DJT-PHJ-000-PV1-001 Zvládá základní pohybové dovednosti. DJT-PHJ-000-PV1-002 Zvládá běžné způsoby pohybu v různém prostředí a terénu, prokazuje obratnost. DJT-PHJ-000-PV1-003 Koordinuje pohyby těla, ruky a oka. DJT-PHJ-000-PV1-004 Ovládá jemnou motoriku a motoriku mluvidel. DJT-PHJ-000-PV1-005 Zvládá základy grafomotoriky. DJT-PHJ-000-PV1-007 Vykonává jednoduchý pohyb podle vzoru a provede ho podle pokynu. DJT-PHJ-000-PV1-008 Vyhledává příležitosti k pohybu. **Praktický život (PZI)** DJT-PZI-000-PV1-001 Zvládá sebeobsluhu. DJT-PZI-000-PV1-002 Zvládá jednoduché pracovní úkony s různými materiály, nástroji, nářadím, náčiním a dalšími pomůckami. DJT-PZI-000-PV1-003 Využívá příležitosti k samostatnosti a sebeobslužným činnostem. **Fyzická zdatnost (FZD)** DJT-FZD-000-PV1-001 Prokazuje vytrvalost, sílu a odolnost. DJT-FZD-000-PV1-002 Překonává fyzické překážky. **Ochrana zdraví (OZD)** DJT-OZD-000-PV1-001 Má osvojené základní hygienické návyky. DJT-OZD-000-PV1-002 Rozlišuje, co zdraví prospívá a co mu škodí. DJT-OZD-000-PV1-003 Chová se bezpečně, používá ochranné pomůcky. **Návrhy konkrétních činností:** • Pohybové hry s dopravní tématikou – polohové hry, kdy děti napodobují pohyby dopravních prostředků, hra s barvami a signály (semafor). • Smyslové hry z prostředí města a přírody – různé povrchy připomínající město. • Pohybové na různé druhy profesí. • Polohové a rovnovážné hry – překážková dráha. • Hygienické a sebeobslužné činnosti. • Dechové hry – foukání do větrníku (vítr), bublifuku (déšť) a další. • Hudebně-pohybové hry, cvičení s hudbou. • Výtvarné činnosti a tvořivé činnosti. • Pozorování změn počasí v přírodě. • Relaxace a uvolnění.
Dítě a jeho psychika (DJP)	**Charakteristika oblasti:** Vzdělávací oblast Dítě a jeho psychika rozvíjí poznávací procesy, řeč, představivost, fantazii, paměť i myšlení dítěte. V rámci integrovaného bloku „Co se děje kolem nás“ se děti učí pozorovat, vnímat, porovnávat a přemýšlet o světě lidí, přírody, techniky i vesmíru. Dítě se učí vyjadřovat své dojmy a myšlenky, naslouchá druhým a hledá odpovědi na otázky, které z jeho přirozené zvídavosti vycházejí. Rozvíjí se schopnost soustředit se, chápat souvislosti, vyvozovat

jednoduché závěry a pamatovat si získané zkušenosti. Děti poznávají nové pojmy, rozšiřují si slovní zásobu a učí se využívat jazyk ke komunikaci i k porozumění světu. Velká pozornost je věnována emocionálnímu rozvoji – dítě se učí rozpoznávat a pojmenovávat pocity, reagovat přiměřeně na situace a sdílet je s druhými. Při činnostech, které tematicky souvisí s blokem (město, doprava, knihy, povolání, vesmír, příroda), se rozvíjí i tvořivost a fantazie dítěte. Prostřednictvím hry, vyprávění, dramatizace a výtvarného vyjádření se dítě učí chápat svět a nacházet v něm svůj vlastní prožitek.

Cíle:
Cílem vzdělávací oblasti je rozvíjet poznávací schopnosti, myšlení, paměť, představivost a pozornost dítěte prostřednictvím prožitkových a smyslových činností. Dítě se učí pozorovat, porovnávat, objevovat souvislosti a vyvozovat jednoduché závěry o světě kolem sebe. Rozvíjí přirozenou zvídavost, slovní zásobu i schopnost vyjadřování – pojmenovává to, co vidí, prožívá a dělá, a porozumí významu slov, obrázků a znaků. V rámci integrovaného bloku se děti seznamují se světem lidí, přírody, techniky i vesmíru prostřednictvím vyprávění, hry a tvořivých činností. Učí se vnímat svět všemi smysly, reagovat na něj a vyjadřovat své myšlenky, pocity a zážitky. Součástí cílů je i rozvoj emocí – dítě poznává a pojmenovává své pocity a učí se je přiměřeně vyjadřovat a zvládat.

Začlenění gramotností:
Oblast přirozeně rozvíjí čtenářskou gramotnost – děti sledují jednoduché obrázky, symboly a krátké příběhy vztahující se k událostem v jejich okolí a učí se jim rozumět. Zároveň podporuje matematickou gramotnost prostřednictvím pozorování změn, porovnávání, třídění a jednoduchého logického uvažování o situacích, které každodenně zažívají. Rozvíjí se prostřednictvím přirozených situací, ve kterých dítě pozoruje, naslouchá, rozumí a reaguje na slova, obrázky a příběhy ze světa kolem sebe.

Čtenářská gramotnost
- Dítě naslouchá krátkým příběhům, básničkám a říkadlům, rozumí jejich obsahu a spojuje slova s obrázky nebo dějem.
- Rozpoznává a pojmenovává známé předměty, postavy či místa na obrázku, učí se chápat vztah mezi slovem a jeho významem.
- Používá obrázky, piktogramy jako prostředek k vyjádření svých myšlenek a pocitů.
- Vypráví podle obrázku, doplňuje slova nebo krátké věty, zkouší tvořit jednoduché příběhy.

Matematická gramotnost
- Dítě třídí, porovnává a řadí předměty, obrázky nebo děje podle různých znaků (barva, tvar, velikost, pořadí).
- Všímá si rytmu a posloupnosti – v pohybu, hudbě i jazyce.
- Orientuje se v čase a ději – co bylo dřív, co potom, co se mění.
- Počítá a odhaduje malé množství předmětů, rozpoznává základní tvary a vzory.
- Vnímá pravidelnosti, opakování a základní logické vztahy (např. stejné – jiné, větší – menší, víc – míň).

Rozvíjené klíčové kompetence:

	Klíčová kompetence k učení (KKU) KKU-000-000-PV1-002 Záměrně se soustředí na činnost a udrží pozornost. KKU-000-000-PV1-004 Uplatňuje získané poznatky a zkušenosti v praktických situacích. **Klíčová kompetence komunikační (KKK)** KKK-000-000-PV1-001 Vyjadřuje se různými způsoby. KKK-000-000-PV1-002 Prezentuje své zkušenosti, zájmy, výsledky své práce či práce skupiny. KKK-000-000-PV1-004 Využívá informační zdroje, se kterými se běžně setkává. **Klíčová kompetence osobnostní a sociální (KOS)** KOS-000-000-PV1-001 Odmítá nevhodné a jemu nepříjemné chování i komunikaci. KOS-000-000-PV1-002 Žádá o pomoc vrstevníky či dospělého. KOS-000-000-PV1-003 Pojmenuje vlastní silné stránky. KOS-000-000-PV1-004 Projevuje důvěru v sebe sama. KOS-000-000-PV1-005 Vyjadřuje svůj názor. KOS-000-000-PV1-006 Chová se empaticky a projevuje ohleduplnost k druhým. **Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti (KOB)** KOB-000-000-PV1-001 Vyjadřuje pozitivní vztah k živé přírodě ve svém okolí. KOB-000-000-PV1-005 Respektuje dohodnutá pravidla a práva druhých. KOB-000-000-PV1-006 Identifikuje nespravedlnost a učí se na ni reagovat. **Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní (KPP)** KPP-000-000-PV1-001 Přichází s vlastními nápady. KPP-000-000-PV1-002 Navrhuje, co potřebuje k realizaci vlastních činností. KPP-000-000-PV1-005 Dokončí, co započalo. **Klíčová kompetence k řešení problémů (KRP)** KRP-000-000-PV1-001 Vnímá chybu jako přirozenou součást řešení problémů. KRP-000-000-PV1-002 Řeší jednoduché problémové situace na základě předchozí zkušenosti. KRP-000-000-PV1-003 Pozoruje, zkoumá, experimentuje, objevuje. KRP-000-000-PV1-005 Volí adekvátní řešení vedoucí k cíli. KRP-000-000-PV1-006 Tvořivě pracuje s informacemi. KRP-000-000-PV1-007 Čerpá informace z různých autentických, tištěných a digitálních zdrojů. **Klíčová kompetence kulturní (KKT)** KKT-000-000-PV1-002 Reaguje autenticky na umělecké a kulturní podněty. KKT-000-000-PV1-004 Přijímá osobnostní, kulturní, náboženské a jazykové rozmanitosti ostatních. **Klíčová kompetence digitální (KDI)** KDI-000-000-PV1-001 Využívá digitální technologie k poznávání světa kolem sebe. KDI-000-000-PV1-002 Rozlišuje přínosy a rizika používání digitálních technologií. **Očekávané výsledky učení** **Sebepojetí, autonomie a emoce (SAE)** DJP-SAE-000-PV1-001 Odloučí se na určitou dobu od rodičů a blízkých a je aktivní i bez jejich opory. DJP-SAE-000-PV1-002 Orientuje se v základních emocích a pocitech. DJP-SAE-000-PV1-003 Vhodně projevuje emoce vůči sobě, blízkým a cizím

	osobám. DJP-SAE-000-PV1-004 Navazuje a rozvíjí citové vazby. DJP-SAE-000-PV1-005 Přijímá i vyjadřuje pozitivní ocenění. DJP-SAE-000-PV1-006 Vyrovná se s neúspěchem. **Myšlenkové operace a procesy (MOP)** DJP-MOP-000-PV1-001 Určí a využije při činnostech pravidelnosti, rytmus a zákonitosti, včetně symetrie. DJP-MOP-000-PV1-002 Vyhledá společné znaky, shodu, podobu, rozdíly objektů, osob a jevů a odhalí vzájemné souvislosti mezi nimi. DJP-MOP-000-PV1-003 Rozpozná a pojmenuje charakteristické rysy předmětů či jevů a vybere ty, které tyto charakteristiky nemají. DJP-MOP-000-PV1-004 Rozpozná, které situace mohou a které nemohou nastat. DJP-MOP-000-PV1-006 Pracuje s jednou i více podmínkami v zadání. DJP-MOP-000-PV1-007 Využívá myšlenkovou analýzu a syntézu při hře i při praktických činnostech. DJP-MOP-000-PV1-008 Uplatňuje konstrukční myšlení při sestavování a skládání objektů. DJP-MOP-000-PV1-009 Využívá analogii a jednoduchou strategii při hře. DJP-MOP-000-PV1-010 Ověří správnost řešení. **Představivost, fantazie a tvořivost (PFT)** DJP-PFT-000-PV1-001 Vyjadřuje své představy různými způsoby, prostředky, technikami i s využitím digitálních technologií. DJP-PFT-000-PV1-002 Využije vhodné příležitosti a materiály pro vyjádření své fantazie. **Jazyk a řeč (JAR)** DJP-JAR-000-PV1-001 Správně vyslovuje většinu hlásek, ovládá dech, tempo a intonaci řeči. DJP-JAR-000-PV1-002 Pozná a pojmenuje osoby, zvířata, věci a jevy, kterými je obklopeno. DJP-JAR-000-PV1-003 Používá slova ve správném tvaru a gramaticky správně formuluje věty. DJP-JAR-000-PV1-004 Zapamatuje si krátké texty a dokáže je reprodukovat. DJP-JAR-000-PV1-006 Rozpozná rým, rytmizuje. DJP-JAR-000-PV1-007 Vypráví jednoduchý děj. DJP-JAR-000-PV1-008 Postupuje podle slovních i obrazových instrukcí. DJP-JAR-000-PV1-009 Formuluje instrukce a předá je ostatním. DJP-JAR-000-PV1-010 Rozliší český jazyk od jiných jazyků. **Předčtenářské dovednosti (PDO)** DJP-PDO-000-PV1-001 Vybere si knihy nebo časopisy podle svého zájmu. DJP-PDO-000-PV1-002 Rozumí předčítanému textu, vyprávění a soustředěně sleduje děj. DJP-PDO-000-PV1-003 Analyzuje děj, hodnotí ho, vyjadřuje se k jednání postav. DJP-PDO-000-PV1-004 Předvídá a usuzuje děj z obrázku i textu, vymyslí alternativní konec příběhu. DJP-PDO-000-PV1-005 Rozlišuje některé symboly, piktogramy, znaky a rozumí jejich významu a funkci. DJP-PDO-000-PV1-006 Reflektuje čtenářský zážitek a sdílí ho s ostatními. **Předmatematické představy (PMP)** DJP-PMP-000-PV1-001 Roztřídí, vybere, spáruje a zkombinuje objekty na

	základě jejich vlastností. DJP-PMP-000-PV1-002 Uspořádá objekty podle daných kritérií včetně času. DJP-PMP-000-PV1-003 Určí postupným načítáním po jedné počet konkrétních předmětů od 1 do 6 bez ohledu na jejich rozmístění. DJP-PMP-000-PV1-005 Určí charakteristické vlastnosti geometrických objektů v reálném prostředí, rozliší rovinné a prostorové útvary. DJP-PMP-000-PV1-006 Orientuje se v prostoru a rovině, rozliší a pojmenuje prostorové vztahy. DJP-PMP-000-PV1-007 Sestavuje prostorové objekty podle předlohy. DJP-PMP-000-PV1-008 Určí míru objektů a porovná je pomocí poměřování. **Návrhy konkrétních činností:** • Pozorování života ve městě a okolí školy. • Vyprávění podle obrázků „Kdo nám pomáhá“. • Paměťová hra „Co se změnilo v našem městě“. • Řečová hra „Co dělá hasič, lékař, prodavač“. • Dramatizace příběhu „Na návštěvě u pošty“. • Výtvarná tvorba „Moje město“. • Hudební rytmizace „Zvuky města“. • Emoční hra „Jak se cítím, když…“. • Relaxace „Letíme do vesmíru“.
Dítě, ten druhý a společnost (DDS)	**Charakteristika oblasti:** Vzdělávací oblast Dítě, ten druhý a společnost rozvíjí sociální dovednosti, schopnost navazovat vztahy, spolupracovat a respektovat pravidla společného života. V rámci integrovaného bloku „Co se děje kolem nás“ se děti seznamují s lidmi a profesemi, které je obklopují – s těmi, kdo pomáhají druhým, kdo zajišťují chod města, kdo chrání zdraví a bezpečí. Poznávají, že společnost funguje díky spolupráci, vzájemné pomoci a ohleduplnosti. Dítě se učí chápat základní sociální role (člen rodiny, kamarád) a rozvíjí pocit sounáležitosti se skupinou. Při společných hrách, projektech a zážitcích se učí respektovat druhé, střídat se, dělit se o pomůcky i radost z úspěchu. Prostřednictvím příběhů, modelových situací a reálných setkání s lidmi z různých povolání si děti uvědomují význam spolupráce a pomoci. Získávají základní povědomí o tom, jak se lidé chovají v dopravě, ve městě, v obchodě nebo v knihovně, a jakými pravidly se řídí společný život. Rozvíjí se také pozitivní sebepojetí – dítě se učí vnímat své místo ve skupině, přijímat odpovědnost za své chování a projevovat ohleduplnost vůči ostatním lidem i prostředí, ve kterém žije. **Cíle:** Cílem vzdělávací oblasti je podporovat rozvoj sociálních dovedností, schopnost spolupracovat, komunikovat a vytvářet pozitivní vztahy s druhými lidmi. Dítě se učí chápat, že každý člověk má ve společnosti svou roli a že svět kolem nás funguje díky spolupráci a vzájemné pomoci. V rámci integrovaného bloku děti poznávají povolání, která zajišťují chod města a pomáhají druhým – setkávají se s hasiči, lékaři, policisty, prodavači nebo pošťáky a uvědomují si, že každý z nich přispívá k bezpečí a pohodě ostatních. Děti se učí pravidlům společného soužití, ohleduplnosti, respektu a spolupráce. Postupně rozvíjejí porozumění pro potřeby druhých, dokážou vyjádřit přání, poděkovat, omluvit se či nabídnout pomoc. Učí se zvládat drobné konflikty přiměřeným způsobem a přijímat odpovědnost za své chování.

	Začlenění gramotností: Oblast přirozeně rozvíjí čtenářskou gramotnost – děti sledují jednoduché obrázky, symboly a krátké příběhy zachycující situace ze společného života a učí se jim rozumět. Zároveň podporuje matematickou gramotnost prostřednictvím pozorování každodenních situací, porovnávání, třídění a jednoduchého logického uvažování o tom, co se kolem nich děje a jak spolu lidé fungují. Rozvíjí se při každodenních situacích, kdy dítě komunikuje, naslouchá druhým a učí se porozumět slovům, symbolům a sdělením, která se vztahují k životu mezi lidmi, prostřednictvím činností, které dětem umožňují chápat vztahy mezi lidmi, věcmi a situacemi, ve kterých se pohybují. **Čtenářská gramotnost** • Dítě naslouchá krátkým příběhům o lidech, jejich povoláních a pomoci druhým, rozumí základnímu ději a reaguje na něj. • Rozpoznává piktogramy a značky, které se vztahují k životu ve společnosti (např. přechod, nemocnice, pošta, zákaz vstupu). • Využívá obrázky, znaky do řeči a fotografie při rozhovorech o rodině, povoláních nebo událostech kolem sebe. • Společně s učitelem formuluje jednoduché věty – poděkování, přání, pozdrav, prosbu, omluvu. • Učí se chápat, že jazyk a symboly pomáhají lidem dorozumět se, vyjadřovat vztahy a vytvářet porozumění mezi sebou. **Matematická gramotnost** • Dítě třídí a přiřazuje obrázky lidí podle činností nebo povolání, porovnává počet osob, skupin či předmětů. • Rozlišuje pojmy spojené s pořadím a množstvím (první – poslední, víc – míň, stejně). • Při společných hrách a pracovních činnostech se učí střídat, čekat na řadu a chápat posloupnost děje. • Orientuje se v prostoru při modelových situacích (na přechodu, v obchodě, na hřišti). • Vnímá časové vztahy v běžném dni – co děláme ráno, dopoledne, odpoledne, večer – a spojuje je s denními událostmi. **Rozvíjené klíčové kompetence:** **Klíčová kompetence k učení (KKU)** KKU-000-000-PV1-002 Záměrně se soustředí na činnost a udrží pozornost. KKU-000-000-PV1-004 Uplatňuje získané poznatky a zkušenosti v praktických situacích. **Klíčová kompetence komunikační (KKK)** KKK-000-000-PV1-001 Vyjadřuje se různými způsoby. KKK-000-000-PV1-003 Klade otázky a hledá na ně odpovědi. KKK-000-000-PV1-005 Naslouchá druhému a dodržuje domluvená pravidla komunikace. **Klíčová kompetence osobnostní a sociální (KOS)** KOS-000-000-PV1-001 Odmítá nevhodné a jemu nepříjemné chování i komunikaci. KOS-000-000-PV1-004 Projevuje důvěru v sebe sama. KOS-000-000-PV1-005 Vyjadřuje svůj názor. KOS-000-000-PV1-006 Chová se empaticky a projevuje ohleduplnost k druhým.

	KOS-000-000-PV1-007 Rozlišuje vhodné a nevhodné chování. KOS-000-000-PV1-008 Chová se v souladu se základními společenskými pravidly. **Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti (KOB)** KOB-000-000-PV1-002 Chová se v souladu s myšlenkami, které směřují k udržitelnému rozvoji. KOB-000-000-PV1-003 Přijímá zodpovědnost za svá rozhodnutí. KOB-000-000-PV1-004 Přispívá k fungování společenství v mateřské škole. KOB-000-000-PV1-005 Respektuje dohodnutá pravidla a práva druhých. KOB-000-000-PV1-006 Identifikuje nespravedlnost a učí se na ni reagovat. **Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní (KPP)** KPP-000-000-PV1-001 Přichází s vlastními nápady. KPP-000-000-PV1-003 Ke změnám přistupuje jako k příležitostem. KPP-000-000-PV1-004 Dokáže měnit cesty k dosažení cíle. KPP-000-000-PV1-006 Organizuje a realizuje svoje činnosti. KPP-000-000-PV1-007 Domlouvá se a spolupracuje s ostatními dětmi. KPP-000-000-PV1-008 Spolupodílí se na společných rozhodnutích. KPP-000-000-PV1-009 Oceňuje práci a úsilí druhých. **Klíčová kompetence k řešení problémů (KRP)** KRP-000-000-PV1-001 Vnímá chybu jako přirozenou součást řešení problémů. KRP-000-000-PV1-004 Vymýšlí a zkouší různá řešení problémů a situací. **Klíčová kompetence kulturní (KKT)** KKT-000-000-PV1-002 Reaguje autenticky na umělecké a kulturní podněty. **Klíčová kompetence digitální (KDI)** KDI-000-000-PV1-001 Využívá digitální technologie k badatelským činnostem a poznávání světa kolem sebe. **Očekávané výsledky učení (OVU):** **Adaptace v novém prostředí a socializace ve společnosti (ASO)** DDS-ASO-000-PV1-001 Poradí si v nové situaci. DDS-ASO-000-PV1-002 Začlení se do skupiny. DDS-ASO-000-PV1-003 Přijímá různé sociální role. DDS-ASO-000-PV1-004 Ovlivňuje směřování společné činnosti. DDS-ASO-000-PV1-005 Navazuje a udržuje dětská přátelství. **Základy etikety a morální hodnoty (ZEH)** DDS-ZEH-000-PV1-001 Chová se zdvořile v kontaktu s dospělými a dětmi. DDS-ZEH-000-PV1-002 Zachází šetrně s hračkami, pomůckami, věcmi a vnímá jejich hodnotu. DDS-ZEH-000-PV1-003 Spolupodílí se na tvorbě pravidel vzájemného soužití. DDS-ZEH-000-PV1-004 Dodržuje pravidla her a jiných činností, požaduje dodržování dohodnutých pravidel i od druhých. DDS-ZEH-000-PV1-005 Přijímá kompromisy, řeší konflikty dohodou. **Svět lidí a kultury (SLK)** DDS-SLK-000-PV1-001 Pojmenuje místo a zemi, ve které žije. DDS-SLK-000-PV1-003 Přijímá rozmanitost lidí a vnímá ji jako přirozenou. DDS-SLK-000-PV1-004 Identifikuje rizika, chová se obezřetně při setkání s neznámými dětmi a dospělými. DDS-SLK-000-PV1-005 Sděluje informace s ohledem na soukromí a bezpečí svoje i blízkých osob v osobním kontaktu. **Základy estetického a kulturního vnímání a vyjadřování**

	DDS-ZKV-000-PV1-002 Vyjadřuje se pomocí dramatizace, přijímá různé role při dramatických činnostech. DDS-ZKV-000-PV1-003 Zachytí autenticky své představy i prožitky různými výtvarnými prostředky a technikami. DDS-ZKV-000-PV1-004 Tvoří z rozmanitých materiálů a přírodnin. DDS-ZKV-000-PV1-005 Používá reálné nástroje, předměty a nářadí při rukodělných činnostech. **Návrhy konkrétních činností:** • Hry a rozhovory o povoláních a pomoci druhým („Kdo to je a co dělá?“, návštěva odborníka). • Námětové a dramatické hry („Na město“). • Kooperativní činnosti (Stavíme město, společné vaření). • Společné rozhovory a práce s obrázky. • Sociální hry a modelové situace (symboly a značky, moje rodina – moje role). • Hry s dopravní a městskou tematikou (Puzzle města, „Kdo jede první..“). • Výtvarné a pracovní činnosti (Tvorba města z krabic, koláž lidí, kteří nám pomáhají). • Hudebně-pohybové aktivity (rytmizace povolání, písně o městě a lidech). • Společné projekty dětí.
Dítě a svět (DAS)	**Charakteristika oblasti:** Vzdělávací oblast Dítě a svět podporuje porozumění souvislostem mezi člověkem, přírodou a technikou. Rozvíjí schopnost dítěte vnímat svět v jeho rozmanitosti, uvědomovat si změny a vztahy mezi jednotlivými jevy a chovat se s ohledem na životní prostředí. V rámci integrovaného bloku „Co se děje kolem nás“ se děti učí chápat svět jako celek, který tvoří lidé, příroda i vesmír. Poznávají místo, kde žijí – domov, školu, město, přírodu v okolí – a rozšiřují si povědomí o Zemi jako součásti vesmíru. Dítě sleduje dění kolem sebe, vnímá proměny počasí, ročních období, dne a noci, rozpoznává základní přírodní jevy a jejich dopad na život lidí. Učí se chápat, že lidé i příroda jsou propojeni a že jejich činy mohou prostředí ovlivňovat. Získává první zkušenosti s tím, jak funguje svět techniky – poznává dopravní prostředky, nástroje, přístroje a jejich využití. Seznamuje se s principy bezpečného chování a péče o prostředí, ve kterém žije. Vzdělávací činnosti vedou děti k tomu, aby svět vnímaly všemi smysly, dokázaly se nad ním podivit, objevovaly souvislosti, hledaly odpovědi na otázky a rozvíjely přirozenou zvídavost i potřebu chránit planetu Zemi. **Cíle:** Cílem vzdělávací oblasti je rozvíjet porozumění souvislostem mezi člověkem, přírodou a technikou a podporovat zvídavost dítěte při objevování světa kolem sebe. Dítě poznává prostředí, ve kterém žije – domov, školu, město i přírodu – a učí se chápat, že svět je rozmanitý a vzájemně propojený. V rámci integrovaného bloku se děti seznamují s přírodními jevy, ročními obdobími, proměnami počasí, dopravou i základními principy fungování věcí. Učí se rozlišovat, co lidé potřebují ke svému životu, jak mohou přírodu chránit a jak se bezpečně chovat v prostředí, které je obklopuje. Cílem je také podněcovat děti k přemýšlení o světě, k otázkám a hledání odpovědí, k pochopení základních vztahů a příčin dějů. Děti jsou vedeny k odpovědnému chování vůči sobě, druhým i životnímu prostředí a k vědomí, že svým chováním mohou svět kolem sebe ovlivňovat.

Začlenění gramotností:
Oblast přirozeně rozvíjí čtenářskou gramotnost – děti sledují jednoduché obrázky, symboly a krátké příběhy související s děním v jejich okolí a učí se jim rozumět. Zároveň podporuje matematickou gramotnost prostřednictvím pozorování jevů kolem sebe, porovnávání, třídění a jednoduchého logického uvažování o tom, jak svět funguje a co se v něm odehrává. Rozvíjí se při každodenních situacích, kdy dítě komunikuje, naslouchá druhým a učí se porozumět slovům, symbolům a sdělením, která se vztahují k životu mezi lidmi. Rozvíjí se také prostřednictvím činností, které dětem umožňují chápat vztahy mezi lidmi, věcmi a situacemi, ve kterých se pohybují.

Čtenářská gramotnost

- Dítě naslouchá krátkým příběhům o lidech, jejich povoláních a pomoci druhým, rozumí základnímu ději a reaguje na něj.
- Rozpoznává piktogramy a značky, které se vztahují k životu ve společnosti (např. přechod, nemocnice, pošta, zákaz vstupu).
- Využívá obrázky, znaky do řeči a fotografie při rozhovorech o rodině, povoláních nebo událostech kolem sebe.
- Společně s učitelem formuluje jednoduché věty – poděkování, přání, pozdrav, prosbu, omluvu.
- Učí se chápat, že jazyk a symboly pomáhají lidem dorozumět se, vyjadřovat vztahy a vytvářet porozumění mezi sebou.

Matematická gramotnost

- Dítě třídí a přiřazuje obrázky lidí podle činností nebo povolání, porovnává počet osob, skupin či předmětů.
- Rozlišuje pojmy spojené s pořadím a množstvím (první – poslední, víc – míň, stejně).
- Při společných hrách a pracovních činnostech se učí střídat, čekat na řadu a chápat posloupnost děje.
- Orientuje se v prostoru při modelových situacích (na přechodu, v obchodě, na hřišti).
- Vnímá časové vztahy v běžném dni – co děláme ráno, dopoledne, odpoledne, večer – a spojuje je s denními událostmi.

Rozvíjené klíčové kompetence:
Klíčová kompetence k učení (KKU)
KKU-000-000-PV1-001 Při učení využívá strategie pokus a omylu.
KKU-000-000-PV1-003 Projevuje přirozený zájem o učení a svět, který ho obklopuje.
KKU-000-000-PV1-004 Uplatňuje získané poznatky a zkušenosti v praktických situacích.
Klíčová kompetence komunikační (KKK)
KKK-000-000-PV1-003 Klade otázky a hledá na ně odpovědi.
KKK-000-000-PV1-004 Využívá informační zdroje, se kterými se běžně setkává.
Klíčová kompetence osobnostní a sociální (KOS)
KOS-000-000-PV1-005 Vyjadřuje svůj názor.
KOS-000-000-PV1-006 Chová se empaticky a projevuje ohleduplnost k druhým.
KOS-000-000-PV1-008 Chová se v souladu se základními společenskými pravidly.
Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti (KOB)

	KOB-000-000-PV1-001 Vyjadřuje pozitivní vztah k živé přírodě ve svém okolí. KOB-000-000-PV1-002 Chová se v souladu s myšlenkami, které směřují k udržitelnému rozvoji. KOB-000-000-PV1-003 Přijímá zodpovědnost za svá rozhodnutí. KOB-000-000-PV1-006 Identifikuje nespravedlnost a učí se na ni reagovat. **Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní (KPP)** KPP-000-000-PV1-003 Ke změnám přistupuje jako k příležitostem. KPP-000-000-PV1-004 Dokáže měnit cesty k dosažení cíle. KPP-000-000-PV1-005 Dokončí, co započalo. KPP-000-000-PV1-006 Organizuje a realizuje svoje činnosti. KPP-000-000-PV1-008 Spolupodílí se na společných rozhodnutích. **Klíčová kompetence k řešení problémů (KRP)** KRP-000-000-PV1-003 Pozoruje, zkoumá, experimentuje, objevuje. KRP-000-000-PV1-004 Vymýšlí a zkouší různá řešení problémů a situací. **Klíčová kompetence kulturní (KKT)** KKT-000-000-PV1-001 Má povědomí o kultuře, umění a o kulturním dění ve svém okolí. KKT-000-000-PV1-002 Reaguje autenticky na umělecké a kulturní podněty. KKT-000-000-PV1-003 Zapojuje se do tvůrčích činností. **Klíčová kompetence digitální (KDI)** KDI-000-000-PV1-001 Využívá digitální technologie k badatelským činnostem a poznávání světa kolem sebe. KDI-000-000-PV1-003 Uplatňuje informatické myšlení, pracuje s jednoduchými algoritmy. **Očekávané výsledky učení (OVU):** **Poznávání světa a přírody (PSP)** DAS-PSP-000-PV1-001 Orientuje se v blízkém prostředí – doma, v mateřské škole i v širším prostředí – v okolí mateřské školy a v obci. DAS-PSP-000-PV1-004 Rozpozná a pojmenuje některé jevy a děje na Zemi. DAS-PSP-000-PV1-005 Rozlišuje mezi světem přírody a techniky a vysvětlí jejich význam pro člověka a život na Zemi. **Životní prostředí a jeho ochrana (ZPO)** DAS-ZPO-000-PV1-001 Orientuje se v dění a změnách v přírodě a ve svém okolí a přizpůsobuje se jim. DAS-ZPO-000-PV1-002 Udržuje pořádek v blízkém prostředí. DAS-ZPO-000-PV1-003 Jedná s ohledem na ochranu životního prostředí. DAS-ZPO-000-PV1-004 Rozpozná udržitelné přístupy v běžných životních situacích a umí je uplatnit. DAS-ZPO-000-PV1-006 Respektuje různé formy života. **Bezpečné chování (BCH)** DAS-BCH-000-PV1-001 Reaguje na bezpečnostní pokyny dospělých v rizikových situacích. DAS-BCH-000-PV1-002 Rozezná některá nebezpečí a ví, jak se jim vyhnout. DAS-BCH-000-PV1-003 Jedná bezpečně na komunikacích, v dopravních prostředcích a při jejich používání. DAS-BCH-000-PV1-004 Zná způsoby ochrany při některých nebezpečných situacích, v kontaktu se zvířaty, rostlinami i v rizikových situacích způsobených různými přírodními podmínkami.

	Návrhy konkrétních činností: • Pozorování a zkoumání okolního světa (prohlížení dětských encyklopedií). • Badatelské a smyslové hry. • Tematické vycházky a exkurze. • Rozhovory a práce s obrázky (povolání). • Výtvarné a pracovní činnosti. • Hry na třídění a přiřazování. • Hudební a pohybové aktivity. • Společné rozhovory o ochraně přírody a životního prostředí. • Jednoduché pokusy a experimenty. • Prožitkové hry a fantazijní vyprávění (dramatizace povolání a sociálních rolí).

3.2.3 Čas tradic

Integrovaný blok: Čas tradic	
	Charakteristika integrovaného bloku: Integrovaný blok je zaměřen na poznávání a prožívání významných svátků a tradic v průběhu roku. Děti si prostřednictvím společných činností a zážitků osvojují poznatky a dovednosti podporující jejich osobní pohodu, rozvíjejí estetické vnímání a cit pro krásu. Děti se učí chápat hodnotu tradic, vzájemné spolupráce, úcty a respektu k druhým, čímž je posilována jejich sounáležitost se třídou, rodinou i širší komunitou. Součástí bloku je také poznávání tradic jiných kultur, což podporuje otevřenost, toleranci a porozumění rozmanitosti světa. **Podtémata:** **Podzimní tradice –** Den vzniku samostatného československého státu, Halloween, sv. Martin **Zimní tradice** – Mikuláš, Advent, Vánoce, Tři králové, sv. Valentýn, Masopust / karneval **Jarní tradice** – Velikonoce, Čarodějnice, Den matek/otců **Letní tradice** – Den dětí, Den splněných přání, Cyril a Metoděj **Vzdělávací strategie:** Pedagog podporuje učení dětí prostřednictvím prožitkových a kooperativních činností, které umožňují tradice poznávat, prožívat i spoluvytvářet. Vzdělávání je založeno na aktivní účasti dětí, vzájemné spolupráci a sdílení zážitků. Důraz je kladen na estetické a tvořivé vyjádření, vnímání rytmu roku a radost ze společných tradic. Pedagog využívá integrované formy učení např. hru, tvořivou práci, vyprávění, hudbu, pohyb, dramatizaci a přípravu slavností a přizpůsobuje je věku, možnostem a zájmům dětí. Uplatňují se všechny formy práce – skupinová, individuální i hromadná. Skupinová forma, založená na kooperativním učení, je významnou strategií předškolního vzdělávání. **Prožitkové učení** • Vychází z přímých zkušeností dítěte • Probíhá v autentických nebo životu blízkých situacích. • Podporuje zvídavost, aktivitu a potřebu objevovat. **Kooperativní učení** • Je založené na spolupráci mezi dětmi. • Dává prostor pro vlastní vyjádření. • Umožňuje rozvoj podle individuálních dispozic dítěte. **Situační učení** • Využívá situace z běžného života. • Pomáhá dítěti lépe porozumět okolnímu světu. **Sociální učení** • Je klíčové pro socializaci. • Děti si osvojují způsoby chování prostřednictvím nápodoby, posilování a identifikace.

	Úpravy vzdělávacího obsahu pro děti se zdravotním postižením **Obecné zásady přizpůsobení** Vzdělávací činnosti v integrovaném bloku „Čas tradic“ jsou přizpůsobovány individuálním možnostem a aktuálním potřebám jednotlivých dětí tak, aby se mohly srozumitelně seznamovat s tradičními zvyky, svátky a kulturními událostmi během roku. Tradice jsou dětem zprostředkovávány prostřednictvím konkrétních prožitků, praktických činností, smyslového vnímání a opakujících se rituálů. Důraz je kladen na názornost, propojení s každodenním životem dětí, bezpečí a dostatek času pro porozumění. **Děti s vadou řeči** U dětí s vadou řeči a dětí nemluvících je porozumění tradicím podporováno vizuálními pomůckami, obrázky, piktogramy, gesty, znaky a dalšími formami alternativní a augmentativní komunikace. Děti jsou zapojovány do společných činností spojených se svátky (výzdoba, rituály, společné přípravy) i bez verbálního projevu a jsou vedeny k vyjadřování emocí a reakcí na tradiční situace přiměřeným způsobem. **Děti s mentálním postižením** Děti s mentálním postižením se seznamují s tradicemi prostřednictvím jednoduchých, konkrétních a opakujících se činností. Učitelé využívají reálné předměty, obrázky a krátké příběhy při poznávání svátků, lidových zvyků, ročních tradic a kulturních událostí. Důraz je kladen na opakování, názornost a propojení tradic s běžnými činnostmi a prožitky dětí. **Děti s poruchou autistického spektra (PAS)** U dětí s poruchou autistického spektra (PAS) je kladen důraz na přehlednost, strukturu a předvídatelnost tradičních činností. Průběh svátků a rituálů je dětem předkládán pomocí vizuálních plánků, piktogramů a jednoduchých schémat. Děti jsou postupně seznamovány s významem tradic a změnami v denním režimu prostřednictvím konkrétních scénářů a opakujících se aktivit. **Děti s tělesným postižením** U dětí s tělesným postižením jsou činnosti spojené s tradicemi upravovány tak, aby se dítě mohlo bezpečně a aktivně zapojit do společných oslav, příprav a rituálů. Důraz je kladen na smyslové a poznávací aktivity, práci s reálnými předměty a účast dítěte na společných činnostech v rámci jeho pohybových možností. **Děti se smyslovým postižením** **Zrakové postižení:** Děti se zrakovým postižením poznávají tradice prostřednictvím hmatu, sluchu, vůní a práce s reálnými předměty. Učitelé využívají konkrétní předměty spojené se svátky, hudbu, zvuky a slovní popis, aby dítě mohlo porozumět významu tradičních činností a rituálů. **Sluchové postižení:** U dětí se sluchovým postižením je vzdělávací obsah zaměřen na vizuální stránku tradic. Učitelé využívají názorné ukázky, obrázky, fotografie, symboly a vizuální scénáře, které dětem pomáhají porozumět průběhu svátků, zvyků a kulturních událostí a orientovat se v jejich významu.
Dítě a jeho tělo (DJT)	**Charakteristika oblasti:** Dítě se prostřednictvím tradičních slavností, her a pohybových aktivit seznamuje s různými kulturními zvyky, učí se je prožívat a tělesně vyjadřovat. Rozvíjí pohybové dovednosti, koordinaci a vnímání rytmu těla i hudby.

	Cíle: Děti si osvojují poznatky a dovednosti podporující jejich osobní pohodu a zdravé prostředí. Rozvíjejí fyzickou i psychickou zdatnost, učí se uvědomovat si vlastní tělo a ovládat svůj pohybový aparát. Prostřednictvím různých činností posilují rozsah pohybu, koordinaci, dýchání i souhru ruky a oka a využívají všechny smysly. Postupně si vytvářejí zdravé životní návyky a postoje jako základ budoucího zdravého životního stylu. **Začlenění gramotností:** V oblasti Dítě a jeho tělo lze čtenářskou i matematickou gramotnost rozvíjet přirozeně prostřednictvím pohybových a smyslových činností v tématu **Čas tradic**. Tradiční hry a říkadla dětem umožňují pracovat s textem i jednoduchými matematickými vztahy. **Čtenářská gramotnost:** • Poslech a porozumění jednoduchým textům, říkadlům a písním s tradiční tématikou. • Čtení a vyprávění lidových pohádek, pověstí a příběhů o tradicích. • Porozumění textům o svátcích a zvycích. • Tvorba vlastních příběhů na motivy tradic. • Práce s obrázkovými knihami o tradicích. **Matematická gramotnost:** • Orientace v čase (roční období, kalendář svátků). • Počítání a třídění dekorací a tradičních symbolů. • Práce s tvary typickými pro tradice (kraslice, hvězdy, kruhy, vzory). • Měření, porovnávání a jednoduché odhady. • Rytmizace a práce s pravidelností při tradičních hrách a tancích. **Rozvíjené klíčové kompetence:** **Klíčová kompetence komunikační (KKK)** KKK-000-000-PV1-001 Vyjadřuje se různými způsoby. **Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní (KPP)** KPP-000-000-PV1-001 Přichází s vlastními nápady. KPP-000-000-PV1-002 Navrhuje, co potřebuje k realizaci vlastních činností. **Klíčová kompetence k řešení problémů (KRP)** KRP-000-000-PV1-003 Pozoruje, zkoumá, experimentuje, objevuje. **Klíčová kompetence digitální (KKT)** KKT-000-000-PV1-003 Zapojuje se do tvůrčích činností. **Očekávané výsledky učení (OVU):** **Tělo, smysly a biologické potřeby (TSB)** DJT-TSB-000-PV1-002 Zachovává správné držení těla. DJT-TSB-000-PV1-003 Rozlišuje pomocí všech smyslů. DJT-TSB-000-PV1-004 Naplňuje své biologické potřeby. **Pohyb, hrubá a jemná motorika (PHJ)** DJT-PHJ-000-PV1-001 Zvládá základní pohybové dovednosti. DJT-PHJ-000-PV1-002 Zvládá běžné způsoby pohybu v různém prostředí a terénu, prokazuje obratnost. DJT-PHJ-000-PV1-003 Koordinuje pohyby těla, ruky a oka. DJT-PHJ-000-PV1-004 Ovládá jemnou motoriku a motoriku mluvidel. DJT-PHJ-000-PV1-005 Zvládá základy grafomotoriky.

	DJT-PHJ-000-PV1-006 Sladí pohyb s rytmem, zpěvem a hudbou. DJT-PHJ-000-PV1-007 Vykonává jednoduchý pohyb podle vzoru a provede ho podle pokynu. DJT-PHJ-000-PV1-008 Vyhledává příležitosti k pohybu. **Praktický život (PZI)** DJT-PZI-000-PV1-001 Zvládá sebeobsluhu. DJT-PZI-000-PV1-002 Zvládá jednoduché pracovní úkony s různými materiály, nástroji, nářadím, náčiním a dalšími pomůckami. DJT-PZI-000-PV1-003 Využívá příležitosti k samostatnosti a sebeobslužným činnostem. **Ochrana zdraví (OZD)** DJT-OZD-000-PV1-001 Má osvojené základní hygienické návyky. DJT-OZD-000-PV1-002 Rozlišuje, co zdraví prospívá a co mu škodí. DJT-OZD-000-PV1-003 Chová se bezpečně, používá ochranné pomůcky. **Návrhy konkrétních činností:** • Lidové hry, tance, taneční ztvárnění svátků (např. masopustní rej). • Pohybové hry s písněmi a říkadly. • Výroba kostýmů, masek, ozdob; příprava na slavnosti. • Nácvik jednoduchých choreografií k písním lidového charakteru.
Dítě a jeho psychika (DJP)	**Charakteristika oblasti:** Dítě poznává a prožívá hodnoty tradic prostřednictvím emocí, příběhů a uměleckého vyjádření. Rozvíjí fantazii, paměť, řeč a tvořivost. Učí se vnímat krásu, symboliku a smysl zvyků. **Cíle:** Děti rozvíjejí svou řeč, paměť a myšlení při společném vyprávění, vzpomínání a sdílení zážitků o tradicích v rodině i ve škole, čímž posilují schopnost porozumět souvislostem a vyjadřovat své pocity a dojmy. Současně je vedeme k tvořivému vyjadřování (slovnímu, výtvarnému, hudebnímu i dramatickému), aby mohly tradice nejen poznávat, ale také osobitě prožívat a ztvárňovat v různých podobách. **Začlenění gramotností:** Děti pracují s texty i jednoduchými matematickými úkoly tak, aby se posilovalo jejich porozumění, představivost a schopnost orientovat se v souvislostech. **Čtenářská gramotnost:** • Čtení a vyprávění lidových pohádek, pověstí a příběhů o tradicích. • Porozumění textům o svátcích a zvycích. • Tvorba vlastních příběhů na motivy tradic. • Práce s obrázkovými knihami o tradicích. **Matematická gramotnost:** • Počítání a třídění dekorací a tradičních symbolů. • Práce s tvary typickými pro tradice (kraslice, hvězdy, kruhy, vzory). • Orientace v čase: roční období a svátky během roku. • Měření, porovnávání a rytmizace při tradičních hrách a tancích.

	Rozvíjené klíčové kompetence: **Klíčová kompetence k učení (KKU)** KKU-000-000-PV1-001 Při učení využívá strategie pokusu a omylu. KKU-000-000-PV1-002 Záměrně se soustředí na činnost a udrží pozornost. **Klíčová kompetence komunikační (KKK)** KKK-000-000-PV1-003 Klade otázky a hledá na ně odpovědi. **Klíčová kompetence osobnostní a sociální (KOS)** KOS-000-000-PV1-005 Vyjadřuje svůj názor. KOS-000-000-PV1-007 Rozlišuje vhodné a nevhodné chování. **KOB Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti** KOB-000-000-PV1-003 Přijímá zodpovědnost za svá rozhodnutí. KOB-000-000-PV1-004 Přispívá k fungování společenství v mateřské škole. KOB-000-000-PV1-005 Respektuje dohodnutá pravidla a práva druhých. KOB-000-000-PV1-006 Identifikuje nespravedlnost a učí se na ni reagovat. **Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní (KPP)** KPP-000-000-PV1-004 Dokáže měnit cesty k dosažení cíle. KPP-000-000-PV1-005 Dokončí, co započalo. **Klíčová kompetence k řešení problémů (KRP)** KRP-000-000-PV1-001 Vnímá chybu jako přirozenou součást řešení problémů. KRP-000-000-PV1-002 Řeší jednoduché problémové situace na základě předchozí zkušenosti. KRP-000-000-PV1-005 Volí adekvátní řešení vedoucí k cíli. KRP-000-000-PV1-006 Tvořivě pracuje s informacemi. **Očekávané výsledky učení (OVU):** **Sebepojetí, autonomie a emoce (SAE)** DJP-SAE-000-PV1-001 Odloučí se na určitou dobu od rodičů a blízkých a je aktivní i bez jejich opory. DJP-SAE-000-PV1-002 Orientuje se v základních emocích a pocitech. DJP-SAE-000-PV1-003 Vhodně projevuje emoce vůči sobě, blízkým a cizím osobám. DJP-SAE-000-PV1-004 Navazuje a rozvíjí citové vazby. DJP-SAE-000-PV1-005 Přijímá a vyjadřuje pozitivní ocenění. DJP-SAE-000-PV1-006 Vyrovná se s neúspěchem. **Myšlenkové operace a procesy (MOP)** DJP-MOP-000-PV1-001 Určí a využije při činnostech pravidelnosti, rytmus a zákonitosti, včetně symetrie. DJP-MOP-000-PV1-002 Vyhledá společné znaky, shodu, podobu, rozdíly objektů, osob a jevů a odhalí vzájemné souvislosti mezi nimi. DJP-MOP-000-PV1-003 Rozpozná a pojmenuje charakteristické rysy předmětů či jevů a vybere ty, které tyto charakteristiky nemají. DJP-MOP-000-PV1-008 Uplatňuje konstrukční myšlení při sestavování a skládání objektů. DJP-MOP-000-PV1-005 Rozlišuje příčinu a důsledek při hře, ve svém jednání či příběhu. DJP-MOP-000-PV1-010 Ověří správnost řešení. **Představivost, fantazie a tvořivost (PFT)** DJP-PFT-000-PV1-001 Vyjadřuje své představy různými způsoby, prostředky, technikami i s využitím digitálních technologií. DJP-PFT-000-PV1-002 Využije vhodné příležitosti a materiály pro vyjádření své

	fantazie. **Jazyk a řeč (JAR)** DJP-JAR-000-PV1-001 Správně vyslovuje většinu hlásek, ovládá dech, tempo a intonaci řeči. DJP-JAR-000-PV1-002 Pozná a pojmenuje osoby, zvířata, věci a jevy, kterými je obklopeno. DJP-JAR-000-PV1-004 Zapamatuje si krátké texty a dokáže je reprodukovat. DJP-JAR-000-PV1-005 Sluchově rozlišuje různé zvuky, pozná první hlásku ve slově. DJP-JAR-000-PV1-006 Rozpozná rým, rytmizuje. DJP-JAR-000-PV1-007 Vypráví jednoduchý děj. DJP-JAR-000-PV1-008 Postupuje podle slovních i obrazových instrukcí. DJP-JAR-000-PV1-010 Rozliší český jazyk od jiných jazyků. **Předčtenářské dovednosti (PDO)** DJP-PDO-000-PV1-001 Vybere si knihy nebo časopisy podle svého zájmu. DJP-PDO-000-PV1-002 Rozumí předčítanému textu, vyprávění a soustředěně sleduje děj. DJP-PDO-000-PV1-003 Analyzuje děj, hodnotí ho, vyjadřuje se k jednání postav. DJP-PDO-000-PV1-005 Rozlišuje některé symboly, piktogramy, znaky a rozumí jejich významu a funkci. **Předmatematické představy (PMP)** DJP-PMP-000-PV1-001 Roztřídí, vybere, páruje a zkombinuje objekty na základě jejich vlastností. DJP-PMP-000-PV1-002 Uspořádá objekty podle daných kritérií včetně času. DJP-PMP-000-PV1-003 Určí postupným načítáním po jedné počet konkrétních předmětů od 1 do 6 bez ohledu na jejich rozmístění. DJP-PMP-000-PV1-007 Sestavuje prostorové objekty podle předlohy. **Návrhy konkrétních činností:** • Poslech a dramatizace pohádek a legend (např. o sv. Martinovi, Tři králové). • Tvořivá práce s textem – říkadla, písně, pranostiky. • Výtvarné a hudební ztvárnění tradic (betlémy, ozdoby, koláže). • Vedení tematických rozhovorů, práce s knihami a obrázky.
Dítě, ten druhý a společnost	**Charakteristika oblasti:** Dítě se učí chápat význam tradic v životě rodiny, třídy i společnosti. Prožívá společné oslavy, učí se spolupracovat, pomáhat, respektovat ostatní a podílet se na společných projektech. **Cíle:** Cílem je vést děti k uvědomění si vlastní sounáležitosti s rodinou, školou i širší komunitou prostřednictvím poznávání a prožívání tradičních zvyků, podporovat prosociální chování, jako je ohleduplnost, vstřícnost a spolupráce při společných činnostech spojených s tradicemi, a zároveň rozvíjet jejich empatii a respekt k odlišnostem, včetně seznámení se s tradicemi a kulturními zvyky různých kultur. **Začlenění gramotností:** Děti se seznamují s tradicemi rodiny, školy i širší komunity, učí se aktivně využívat dovednosti potřebné k porozumění textům a situacím kolem nich.

	Tyto aktivity podporují také základní matematické myšlení, které děti uplatňují při společném objevování symbolů, zvyků a významů jednotlivých svátků. **Čtenářská gramotnost:** • Práce s krátkými příběhy, říkadly, písněmi a pranostikami spojenými s lidovými svátky. • Naslouchání a porozumění obsahu textů. • Vyhledávání známých motivů v textech. • Společná interpretace příběhů a tradic. **Matematická gramotnost:** • Počítání, třídění a porovnávání symbolů a předmětů souvisejících s tradicemi. • Určování množství, velikosti a pořadí dekorací či tradičních předmětů. • Využívání matematických dovedností při aktivitách spojených s tradičními zvyky. **Rozvíjené klíčové kompetence:** **Klíčová kompetence k učení (KKU)** KKU-000-000-PV1-004 Uplatňuje získané poznatky a zkušenosti v praktických situacích. **Klíčová kompetence komunikační (KKK)** KKK-000-000-PV1-005 Naslouchá druhému a dodržuje domluvená pravidla komunikace. **Klíčová kompetence osobnostní a sociální (KOS)** KOS-000-000-PV1-001 Odmítá nevhodné a jemu nepříjemné chování i komunikaci. KOS-000-000-PV1-002 Žádá o pomoc vrstevníky či dospělého. KOS-000-000-PV1-003 Pojmenuje vlastní silné stránky. KOS-000-000-PV1-006 Chová se empaticky a projevuje ohleduplnost k druhým. KOS-000-000-PV1-008 Chová se v souladu se základními společenskými pravidly. **Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti (KOB)** KOB-000-000-PV1-004 Přispívá k fungování společenství v mateřské škole. KOB-000-000-PV1-005 Respektuje dohodnutá pravidla a práva druhých. KOB-000-000-PV1-006 Identifikuje nespravedlnost a učí se na ni reagovat. **Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní (KPP)** KPP-000-000-PV1-007 Domlouvá se a spolupracuje s ostatními dětmi. KPP-000-000-PV1-008 Spolupodílí se na společných rozhodnutích. KPP-000-000-PV1-009 Oceňuje práci a úsilí druhých. **Klíčová kompetence k řešení problémů (KRP)** KRP-000-000-PV1-004 Vymýšlí a zkouší různá řešení problémů a situací. **Očekávané výsledky učení (OVU):** **Adaptace v novém prostředí a socializace ve společnosti (ASO)** DDS-ASO-000-PV1-001 Poradí si v nové situaci. DDS-ASO-000-PV1-002 Začlení se do skupiny. DDS-ASO-000-PV1-003 Přijímá různé sociální role. DDS-ASO-000-PV1-004 Ovlivňuje směřování společné činnosti. DDS-ASO-000-PV1-005 Navazuje a udržuje dětská přátelství. **Základy etikety a morální hodnoty (ZEH)** DDS-ZEH-000-PV1-001 Chová se zdvořile v kontaktu s dospělými a dětmi.

	DDS-ZEH-000-PV1-002 Zachází šetrně s hračkami, pomůckami, věcmi a vnímá jejich hodnotu. DDS-ZEH-000-PV1-003 Spolupodílí se na tvorbě pravidel vzájemného soužití. DDS-ZEH-000-PV1-004 Dodržuje pravidla her a jiných činností, požaduje dodržování dohodnutých pravidel i od druhých. DDS-ZEH-000-PV1-005 Přijímá kompromisy, řeší konflikty dohodou. **Svět lidí a kultury (SLK)** DDS-SLK-000-PV1-001 Pojmenuje místo a zemi, ve které žije. DDS-SLK-000-PV1-002 Spolupodílí se na udržování regionálních tradic. DDS-SLK-000-PV1-003 Přijímá rozmanitost lidí a vnímá ji jako přirozenou. DDS-SLK-000-PV1-004 Identifikuje rizika, chová se obezřetně při setkání s neznámými dětmi a dospělými. DDS-SLK-000-PV1-005 Sděluje informace s ohledem na soukromí a bezpečí svoje i blízkých osob v osobním kontaktu. **Základy estetického a kulturního vnímání a vyjadřování (ZKV)** DDS-ZKV-000-PV1-001 Vyjadřuje se prostřednictvím vokálních, instrumentálních a hudebně pohybových činností. DDS-ZKV-000-PV1-002 Vyjadřuje se pomocí dramatizace, přijímá různé role při dramatických činnostech. DDS-ZKV-000-PV1-003 Zachytí autenticky své předměty i prožitky různými výtvarnými prostředky a technikami. DDS-ZKV-000-PV1-004 Tvoří z rozmanitých materiálů a přírodnin. **Návrhy konkrétních činností:** • Společné přípravy slavností (např. Mikulášská, Vánoce, Masopust). • Oslavy svátků s rodiči, komunitní setkání. • Besedy o rodinných tradicích, porovnávání s jinými kulturami. • Kooperativní hry a tvořivé projekty podporující spolupráci.
Dítě a svět (DAS)	**Charakteristika oblasti:** Dítě poznává proměny přírody i lidských činností v průběhu roku. Učí se chápat souvislost tradic s ročními obdobími, přírodou a životem lidí v minulosti i současnosti. **Cíle:** Cílem vzdělávání je podporovat u dětí povědomí o prostředí, ve kterém žijí. Vytvářet základy odpovědného vztahu k živé i neživé přírodě. Děti si osvojují dovednosti k péči o okolí a ochraně svého bezpečí. Seznamují se s místem a kulturou, ve kterém žijí, a získávají povědomí o širším kulturním a technickém prostředí, o jeho rozmanitosti. Učí se chápat, že lidská činnost může prostředí chránit i poškozovat. Součástí je rozvoj úcty k životu, sounáležitosti se světem a přírodou, poznávání jiných kultur a rozvoj zvídavosti, pozorování a odpovědného chování k prostředí, ve kterém žijí. **Začlenění gramotností:** V této oblasti se čtenářská i matematická gramotnost rozvíjí prostřednictvím poznávání tradičních zvyků, symbolů a přírodních jevů, které se k jednotlivým svátkům vztahují. Téma Čas tradic nabízí dětem příležitost porozumět světu kolem sebe skrze práci s texty, pozorování změn v čase a jednoduché matematické činnosti spojené s tradicemi.

	Čtenářská gramotnost: • Vyprávění lidových pohádek, příběhů a zvyků spojených se svátky. • Rozvoj jazyka a porozumění textu. • Posilování kulturní identity. • Porozumění svátkům a tradicím různých kultur a zemí. **Matematická gramotnost:** • Počítání, třídění a porovnávání symbolů, předmětů a dekorací spojených se svátky. • Sledování časové posloupnosti událostí. • Rozlišování tvarů, velikostí a barev. • Určování množství a pořadí předmětů. • Propojování matematických dovedností s poznáváním tradic, zvyků a kulturních symbolů. **Rozvíjené klíčové kompetence:** **Klíčová kompetence k učení (KKU)** KKU-000-000-PV1-003 Projevuje přirozený zájem o učení a svět, který ho obklopuje. **Klíčová kompetence komunikační (KKK)** KKK-000-000-PV1-002 Prezentuje své zkušenosti, zájmy, výsledky své práce či práce skupiny. KKK-000-000-PV1-004 Využívá informační zdroje, se kterými se běžně setkává. **Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti (KOB)** KOB-000-000-PV1-002 Chová se v souladu s myšlenkami, které směřují k udržitelnému rozvoji. **Klíčová kompetence k řešení problémů (KRP)** KRP-000-000-PV1-007 Čerpá informace z různých autentických, tištěných a digitálních zdrojů. **Klíčová kompetence kulturní (KKT)** KKT-000-000-PV1-001 Má povědomí o kultuře, umění a o kulturním dění ve svém okolí. KKT-000-000-PV1-002 Reaguje autenticky na umělecké a kulturní podněty. KKT-000-000-PV1-004 Přijímá osobnostní, kulturní, náboženské a jazykové rozmanitosti ostatních. **Klíčová kompetence digitální (KDI)** KDI-000-000-PV1-001 Využívá digitální technologie k badatelským činnostem a poznávání světa kolem sebe. **Očekávané výsledky učení (OVU):** **Poznávání světa a přírody (PSP)** DAS-PSP-000-PV1-001 Orientuje se v blízkém prostředí – doma, v mateřské škole i v širším prostředí – v okolí mateřské školy a v obci. DAS-PSP-000-PV1-003 Porovná charakteristiky a vlastnosti objektů z přírody. DAS-PSP-000-PV1-005 Rozlišuje mezi světem přírody a techniky a vysvětlí jejich význam pro člověka a život na Zemi. **Životní prostředí a jeho ochrana (ZPO)** DAS-ZPO-000-PV1-002 Udržuje pořádek v blízkém prostředí. DAS-ZPO-000-PV1-003 Jedná s ohledem na ochranu životního prostředí. DAS-ZPO-000-PV1-005 Spolupodílí se na péči o rostliny a živočichy. DAS-ZPO-000-PV1-006 Respektuje různé formy života.

	Bezpečné chování (BCH) DAS-BCH-000-PV1-001 Reaguje na bezpečnostní pokyny dospělých v rizikových situacích. DAS-BCH-000-PV1-002 Rozezná některá nebezpečí a ví, jak se jim vyhnout. DAS-BCH-000-PV1-004 Zná způsoby ochrany při některých nebezpečných situacích, v kontaktu se zvířaty, rostlinami i v rizikových situacích způsobených různými přírodními podmínkami. **Návrhy konkrétních činností:** • Pozorování přírodních změn v průběhu roku, tvoření z přírodnin. • Výroba kalendáře svátků a ročních období. • Přírodovědné a badatelské hry spojené s tradicemi. • Udržování ekologických a kulturních zvyků (např. „zelený den“ o sv. Patriku, sázení stromků).

3.2.4 Všichni jsme kamarádi

Integrovaný blok: Všichni jsme kamarádi	
	Charakteristika integrovaného bloku: Integrovaný blok je zaměřen na rozvoj sociálních a komunikačních dovedností, poznávání sebe sama i druhých a na utváření pozitivních vztahů mezi dětmi a jejich okolím. Děti se zaměřují na spolupráci, porozumění druhým, umění naslouchat a vyjadřovat své pocity a potřeby přiměřeným a ohleduplným způsobem. Učí se základům společenského chování, respektování pravidel a získávání praktických dovedností potřebných pro běžný život i budoucí školní docházku. Součástí bloku je rozvoj jazykových a řečových schopností, zájmu o písmo, znaky a další formy vyjadřování. Děti se učí chápat základní pojmy spojené s časem a denním režimem, vytvářejí si povědomí o své rodině, třídě i širším prostředí, ve kterém se pohybují. Činnosti jsou vedeny formou pohybových a rytmických her, společných výtvarných a pracovních aktivit, nácviku společenských situací, návštěv školy, tvoření školních či třídních projektů. Důraz je kladen na prožitkové učení, podporu samostatnosti, sebedůvěry a radost z objevování světa kolem sebe. **Podtémata:** **Já a moji kamarádi –** poznávání spolužáků, navazování vztahů, jak si pomáháme, jak se k sobě chováme **Půjdeme spolu do pohádky** – známé pohádky, vyprávění, četba, dramatizace, rozlišování dobra a zla **S čím a jak si hrajeme** – hračky, hry, pravidla při hraní, výhra x prohra **Brzy půjdu do školy** – rozvoj samostatnosti, návštěva školy, hra na školu, respektování pravidel **Co děláme celý den** – denní režim, časové pojmy **Vzdělávací strategie:** Využíváme přirozenou zvídavost dětí a nabízíme činnosti, ve kterých mohou společně objevovat, spolupracovat a prožívat radost ze vzájemného kontaktu. Učení probíhá především formou hry, rozhovorů, společných činností, pohybových aktivit a jednoduchých pokusů, které dětem umožňují aktivně poznávat svět kolem sebe a získávat nové zkušenosti. Denně zařazujeme společný pohyb, pobyt venku a týmové aktivity, protože právě v nich děti přirozeně navazují přátelské vztahy a učí se vzájemně podporovat. Vedeme je k základům zdravého životního stylu, ale zároveň i k tomu, jak být dobrým kamarádem – naslouchat, pomáhat, respektovat druhého a řešit drobné konflikty přiměřeným způsobem. Podporujeme jejich samostatnost při sebeobsluze a společných činnostech, aby mohly prožívat vlastní úspěch i úspěch skupiny a postupně se učily fungovat jako tým, ve kterém je každý důležitý. **Prožitkové učení** • Děti se učí a rozvíjejí dovednosti skrze své vlastní prožitky. • Děti využívají plně všechny smysly – manipulují s různými materiály, smyslovými pomůckami. • Děti se vyjadřují pomocí výtvarných, hudebních, pohybových a dramatických činností. • Zkouší, prožívají, experimentují a objevují.

Kooperativní učení

- Děti spolu vzájemně spolupracují, společně hledají řešení úkolů.
- Zkouší a přijímají různé role, učí se domlouvat, respektovat druhé.
- Rozvíjí sociální dovednosti – komunikaci, empatii, respekt k druhým.

Situační učení

- Děti se učí prostřednictvím každodenních zkušeností.
- Učí se samostatně řešit konkrétní situace.
- Dítě se učí z konkrétních, reálných situací.
- Napodobují ostatní děti, zkouší si různé role.
- Rozvíjí komunikační a sociální dovednosti a vede děti k lepšímu porozumění světu kolem sebe.

Sociální učení

- Děti se učí pozorováním a napodobováním chování.
- Děti se učí prostřednictvím spolupráce a vzájemné interakce.
- Sociální učení probíhá pomocí modelových situací a dramatizace.
- Děti se učí vyjadřovat své myšlenky, naslouchat druhým a porozumět pocitům a potřebám ostatních.

Úpravy vzdělávacího obsahu pro děti se zdravotním postižením

Obecné zásady přizpůsobení

Vzdělávací činnosti v integrovaném bloku „Všichni jsme kamarádi“ jsou přizpůsobovány individuálním možnostem a aktuálním potřebám jednotlivých dětí tak, aby se mohly v bezpečném prostředí seznamovat se vztahy mezi lidmi, spoluprací, pravidly soužití a emocemi v kolektivu. Důraz je kladen na vytváření pocitu jistoty, přijetí a sounáležitosti ve třídě. Vzdělávání probíhá prostřednictvím konkrétních situací z každodenního života, společných her, rituálů a opakujících se sociálních zkušeností.

Děti s vadou řeči

U dětí s vadou řeči a dětí nemluvících je kladen důraz na porozumění sociálním situacím a vyjadřování emocí prostřednictvím neverbálních prostředků. Využívány jsou obrázky, piktogramy, gesta, mimika, znaky a další formy alternativní a augmentativní komunikace. Děti jsou zapojovány do společných her a činností i bez verbálního projevu a jsou podporovány v navazování kontaktu s ostatními dětmi.

Děti s mentálním postižením

Děti s mentálním postižením se seznamují se základními pravidly soužití a vztahy mezi dětmi prostřednictvím jednoduchých, konkrétních a opakujících se situací. Učitelé využívají modelové situace, obrázky a krátké příběhy při nácviku pozdravu, sdílení, spolupráce, pomoci druhým a řešení jednoduchých konfliktů. Důraz je kladen na pozitivní posilování a opakování.

Děti s poruchou autistického spektra (PAS)

U dětí s poruchou autistického spektra (PAS) je kladen důraz na jasnou strukturu, předvídatelnost a srozumitelnost sociálních situací. Pravidla chování ve třídě jsou znázorňována pomocí vizuálních podpor, piktogramů a jednoduchých schémat. Sociální vztahy a role jsou dětem zprostředkovávány prostřednictvím modelových her, jednoduchých scénářů a opakujících se rituálů.

Děti s tělesným postižením

U dětí s tělesným postižením jsou činnosti upravovány tak, aby se mohly aktivně

	zapojit do společných her a aktivit podporujících spolupráci a vzájemnou pomoc. Učitelé vytvářejí podmínky pro přirozené zapojení dítěte do kolektivu a podporují rozvoj vztahů mezi dětmi s ohledem na jejich pohybové možnosti. **Děti se smyslovým postižením** **Zrakové postižení:** Děti se zrakovým postižením poznávají kamarády a sociální vztahy prostřednictvím hlasu, dotyku a společných prožitků. Učitelé podporují orientaci dítěte v sociálních situacích pomocí slovního popisu, přímého vedení a opakujících se rituálů, které pomáhají dítěti porozumět vztahům ve třídě. **Sluchové postižení:** U dětí se sluchovým postižením je vzdělávací obsah zaměřen na vizuální vnímání vztahů a emocí. Učitelé využívají mimiku, gesta, znaky, obrázky a názorné ukázky, které dětem pomáhají porozumět sociálním situacím, pravidlům soužití a chování ostatních dětí.
Dítě a jeho tělo (DJT)	**Charakteristika oblasti:** Biologická oblast podporuje přirozený tělesný a pohybový rozvoj dítěte, jeho zdatnost a zdraví. Dítě se učí vnímat vlastní tělo, rozpoznávat pocity, potřeby a možnosti, rozvíjí koordinaci, pohybové dovednosti, sebeobsluhu i hygienické návyky. **Cíle:** Uvědomovat si své tělo, jeho části a funkce, rozvíjet pohybové dovednosti a koordinaci, ovládat základní sebeobslužné dovednosti, chápat význam zdraví a dodržování pravidel bezpečnosti. **Začlenění gramotností:** Oblast přirozeně rozvíjí čtenářskou gramotnost – děti porozumí jednoduchým pokynům, piktogramům a symbolům spojeným se společným fungováním ve třídě, sledují krátké příběhy o kamarádství a učí se je chápat. Zároveň podporuje matematickou gramotnost prostřednictvím porovnávání, třídění a jednoduchého logického uvažování při společných hrách a činnostech, ve kterých se učí spolupracovat a orientovat v situacích každodenního života. **Čtenářské gramotnosti:** • Rozumí řeči, poslouchá krátké příběhy a pohádky o kamarádství. • Pracuje s obrázky, piktogramy a jednoduchými návody, podle nichž se orientuje při pohybových či hygienických činnostech. • Rozpoznává symboly spojené s tělem, bezpečností a pravidly, porovnává je s vlastní zkušeností. • Orientuje se v knize, sleduje posloupnost děje. **Matematické gramotnosti:** • Porovnává množství, rozlišuje velikost. • Třídí předměty a obrázky podle jednoho či více znaků – barva, tvar, velikost. • Orientuje se v prostoru vzhledem k sobě i k ostatním – vpřed, za, vedle, mezi. • Přiřazuje čísla, značky k množství.

	Rozvíjené klíčové kompetence: **Klíčová kompetence k učení (KKU)** KKU-000-000-PV1-003 Projevuje přirozený zájem o učení a svět, který ho obklopuje. **Klíčová kompetence komunikační (KKK)** KKK-000-000-PV1-003 Klade otázky a hledá na ně odpovědi. **Klíčová kompetence osobnostní a sociální (KOS)** KOS-000-000-PV1-004 Projevuje důvěru v sebe sama. **Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti (KOB)** KOB-000-000-PV1-003 Přijímá zodpovědnost za svá rozhodnutí. **Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní (KPP)** KPP-000-000-PV1-001 Přichází s vlastními nápady. **Klíčová kompetence k řešení problémů (KRP)** KRP-000-000-PV1-002 Řeší jednoduché problémové situace na základě předchozí zkušenosti. **Klíčová kompetence kulturní (KKT)** KKT-000-000-PV1-003 Zapojuje se do tvůrčích činností. **Klíčová kompetence digitální (KDI)** KDI-000-000-PV1-003 Uplatňuje informatické myšlení, pracuje s algoritmy. **Očekávané výsledky učení (OVU):** **Tělo, smysly a biologické potřeby (TSB)** DJT-TSB-000-PV1-001 Orientuje se na svém těle, pojmenuje jeho části a zná jejich funkce. DJT-TSB-000-PV1-002 Zachovává správné držení těla. DJT-TSB-000-PV1-003 Rozlišuje pomocí všech smyslů. DJT-TSB-000-PV1-004 Naplňuje své biologické potřeby. **Pohyb, hrubá a jemná motorika (PHJ)** DJT-PHJ-000-PV1-001 Zvládá základní pohybové dovednosti. DJT-PHJ-000-PV1-002 Zvládá běžné způsoby pohybu v různém prostředí a terénu, prokazuje obratnost. DJT-PHJ-000-PV1-003 Koordinuje pohyby těla, ruky a oka. DJT-PHJ-000-PV1-004 Ovládá jemnou motoriku a motoriku mluvidel. DJT-PHJ-000-PV1-005 Zvládá základy grafomotoriky. DJT-PHJ-000-PV1-006 Sladí pohyb s rytmem, zpěvem a hudbou. DJT-PHJ-000-PV1-007 Vykonává jednoduchý pohyb podle vzoru a provede ho podle pokynu. DJT-PHJ-000-PV1-008 Vyhledává příležitosti k pohybu. **Praktický život (PZI)** DJT-PZI-000-PV1-001 Zvládá sebeobsluhu. DJT-PZI-000-PV1-002 Zvládá jednoduché pracovní úkony s různými materiály, nástroji, nářadím, náčiním a dalšími pomůckami. DJT-PZI-000-PV1-003 Využívá příležitosti k samostatnosti a sebeobslužným činnostem. **Fyzická zdatnost (FZD)** DJT-FZD-000-PV1-001 Prokazuje vytrvalost, sílu a odolnost. DJT-FZD-000-PV1-002 Překonává fyzické překážky. **Ochrana zdraví (OZD)** DJT-OZD-000-PV1-001 Má osvojené základní hygienické návyky. DJT-OZD-000-PV1-002 Rozlišuje, co zdraví prospívá a co mu škodí.

	DJT-OZD-000-PV1-003 Chová se bezpečně, používá ochranné pomůcky. **Návrhy konkrétního učiva a činností:** • Pohybové hry ve dvojicích a skupinách. • Cvičení s písničkami o přátelství a těle. • Péče o zdraví (mytí rukou, oblékání podle počasí, zdravé svačinky). • Relaxace a dotykové hry. • Pohybové hry ve dvojicích a malých skupinách zaměřené na spolupráci. • Jednoduchá cvičení podporující vnímání vlastního těla i těla druhého. • Pohybové a rytmické hry s písničkami a říkadly o kamarádství, těle a pohybu.
Dítě a jeho psychika (DJP)	**Charakteristika oblasti:** Oblast Dítě a jeho psychika se zaměřuje na rozvoj psychických funkcí dítěte (poznávací, řečové, emoční i volní). V rámci integrovaného bloku se klade důraz na rozvoj sociálních vztahů, komunikace, empatie a sebeuvědomění. Děti se učí navazovat přátelství, projevovat city, porozumět druhým a řešit situace. Prostřednictvím her, vyprávění a společných aktivit děti poznávají, co znamená být kamarádem, jak si navzájem pomáhat a jak spolupracovat. **Cíle:** Rozvíjet poznávací schopnosti, představivost, myšlení a paměť. Podporovat rozvoj řečových a komunikačních dovedností. Vést dítě k empatii, respektu a ohleduplnosti k druhým, rozvíjet schopnost vyjádřit své pocity. **Začlenění gramotností:** Psychologická oblast přirozeně podporuje čtenářskou gramotnost skrze příběhy o přátelství, spolupráci a pomoci. Matematická gramotnost je rozvíjena prostřednictvím logického uvažování, řazení a vnímání pravidelností. **Čtenářská gramotnost:** • Pracuje s obrázky, příběhy a jednoduchými texty, které pomáhají chápat emoce, vztahy, sociální situace mezi kamarády. • Učí se porozumění posloupnosti děje, předvídat děj. • Vyjadřuje své prožitky na základě slyšeného a viděného. • Pracuje s obrázky, symboly a znaky – porozumí jednoduchým pokynům na základě piktogramů. **Matematická gramotnost:** • Používá předmatematické pojmy – více, méně, stejně, větší, menší. • Třídí a řadí předměty nebo obrázky podle jednoduchých kritérií – pořadí, množství, velikost. • Rozvíjí logické myšlení – hledá dvojice kamarádů, třídí a porovnává podle pravidel. • Časová posloupnost – první, poslední, uprostřed. **Rozvíjené klíčové kompetence:** **Klíčová kompetence k učení (KKU)** KKU-000-000-PV1-004 Uplatňuje získané poznatky a zkušenosti v praktických situacích. **Klíčová kompetence komunikační (KKK)** KKK-000-000-PV1-004 Využívá informační zdroje, se kterými se běžně setkává.

	Klíčová kompetence osobnostní a sociální (KOS) KOS-000-000-PV1-005 Vyjadřuje svůj názor. **Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti (KOB)** KOB-000-000-PV1-002 Chová se v souladu s myšlenkami, které směřují k udržitelnému rozvoji. KOB-000-000-PV1-005 Respektuje dohodnutá pravidla a práva druhých. **Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní (KPP)** KPP-000-000-PV1-002 Navrhuje, co potřebuje k realizaci vlastních činností. KPP-000-000-PV1-003 Ke změnám přistupuje jako k příležitostem. KPP-000-000-PV1-004 Dokáže měnit cesty k dosažení cíle. KPP-000-000-PV1-005 Dokončí, co započalo. KPP-000-000-PV1-006 Organizuje a realizuje svoje činnosti. **Klíčová kompetence k řešení problémů (KRP)** KRP-000-000-PV1-001 Vnímá chybu jako přirozenou součást řešení problémů. KRP-000-000-PV1-007 Čerpá informace z různých autentických, tištěných a digitálních zdrojů. **Klíčová kompetence kulturní (KKT)** KKT-000-000-PV1-004 Přijímá osobnostní, kulturní, náboženské a jazykové rozmanitosti ostatních. **Klíčová kompetence digitální (KDI)** KDI-000-000-PV1-001 Využívá digitální technologie k badatelským činnostem a poznávání světa kolem sebe. **Očekávané výsledky učení (OVU):** **Sebepojetí, autonomie a emoce (SAE)** DJP-SAE-000-PV1-001 Odloučí se na určitou dobu od rodičů a blízkých a je aktivní i bez jejich opory. DJP-SAE-000-PV1-002 Orientuje se v základních emocích a pocitech. DJP-SAE-000-PV1-003 Vhodně projevuje emoce vůči sobě, blízkým a cizím osobám. DJP-SAE-000-PV1-004 Navazuje a rozvíjí citové vazby. DJP-SAE-000-PV1-005 Přijímá i vyjadřuje pozitivní ocenění. DJP-SAE-000-PV1-006 Vyrovná se s neúspěchem. **Myšlenkové operace a procesy (MOP)** DJP-MOP-000-PV1-001 Určí a využije při činnostech pravidelnosti, rytmus a zákonitosti, včetně symetrie. DJP-MOP-000-PV1-002 Vyhledá společné znaky, shodu, podobu, rozdíly objektů, osob a jevů a odhalí vzájemné souvislosti mezi nimi. DJP-MOP-000-PV1-003 Rozpozná a pojmenuje charakteristické rysy předmětů či jevů a vybere ty, které tyto charakteristiky nemají. DJP-MOP-000-PV1-004 Rozpozná, které situace mohou a které nemohou nastat. DJP-MOP-000-PV1-005 Rozlišuje příčinu a důsledek při hře, ve svém jednání či příběhu. DJP-MOP-000-PV1-006 Pracuje s jednou i více podmínkami v zadání. DJP-MOP-000-PV1-007 Využívá myšlenkovou analýzu a syntézu při hře i při praktických činnostech. DJP-MOP-000-PV1-008 Uplatňuje konstrukční myšlení při sestavování a skládání objektů. DJP-MOP-000-PV1-009 Využívá analogii a jednoduchou strategii při hře. DJP-MOP-000-PV1-010 Ověří správnost řešení.

	Představivost, fantazie a tvořivost (PFT) DJP-PFT-000-PV1-001 Vyjadřuje své představy různými způsoby, prostředky, technikami i s využitím digitálních technologií. DJP-PFT-000-PV1-002 Využije vhodné příležitosti a materiály pro vyjádření své fantazie. **Jazyk a řeč (JAR)** DJP-JAR-000-PV1-001 Správně vyslovuje většinu hlásek, ovládá dech, tempo a intonaci řeči. DJP-JAR-000-PV1-002 Pozná a pojmenuje osoby, zvířata, věci a jevy, kterými je obklopeno. DJP-JAR-000-PV1-003 Používá slova ve správném tvaru a gramaticky správně formuluje věty. DJP-JAR-000-PV1-004 Zapamatuje si krátké texty a dokáže je reprodukovat. DJP-JAR-000-PV1-005 Sluchově rozlišuje různé zvuky, pozná první hlásku ve slově. DJP-JAR-000-PV1-006 Rozpozná rým, rytmizuje. DJP-JAR-000-PV1-007 Vypráví jednoduchý děj. DJP-JAR-000-PV1-008 Postupuje podle slovních i obrazových instrukcí. DJP-JAR-000-PV1-009 Formuluje instrukce a předá je ostatním. DJP-JAR-000-PV1-010 Rozliší český jazyk od jiných jazyků. **Předčtenářské dovednosti (PDO)** DJP-PDO-000-PV1-001 Vybere si knihy nebo časopisy podle svého zájmu. DJP-PDO-000-PV1-002 Rozumí předčítanému textu, vyprávění a soustředěně sleduje děj. DJP-PDO-000-PV1-003 Analyzuje děj, hodnotí ho, vyjadřuje se k jednání postav. DJP-PDO-000-PV1-004 Předvídá a usuzuje děj z obrázku i textu, vymyslí alternativní konec příběhu. DJP-PDO-000-PV1-005 Rozlišuje některé symboly, piktogramy, znaky a rozumí jejich významu a funkci. DJP-PDO-000-PV1-006 Reflektuje čtenářský zážitek a sdílí ho s ostatními. **Předmatematické představy (PMP)** DJP-PMP-000-PV1-001 Roztřídí, vybere, spáruje a zkombinuje objekty na základě jejich vlastností. DJP-PMP-000-PV1-002 Uspořádá objekty podle daných kritérií včetně času. DJP-PMP-000-PV1-003 Určí postupným načítáním po jedné počet konkrétních předmětů od 1 do 6 bez ohledu na jejich rozmístění. DJP-PMP-000-PV1-004 Porovná kvantitu na základě manipulace, zaznamená ji graficky pomocí čárek a obdobných symbolů. DJP-PMP-000-PV1-005 Určí charakteristické vlastnosti geometrických objektů v reálném prostředí, rozliší rovinné a prostorové útvary. DJP-PMP-000-PV1-006 Orientuje se v prostoru a rovině, rozliší a pojmenuje prostorové vztahy. DJP-PMP-000-PV1-007 Sestavuje prostorové objekty podle předlohy. DJP-PMP-000-PV1-008 Určí míru objektů a porovná je pomocí poměřování. **Návrhy konkrétního učiva a činností:** • Hry na spolupráci (pavučina přátelství, společné stavění). • Rozhovory a vyprávění, řešení modelových situací. • Pohádky a příběhy o přátelství, dramatizace, práce s emocemi postav.

	• Hudební a pohybové činnosti – písničky o přátelství, jednoduché tanečky ve dvojících.
Dítě, ten druhý a společnost (DDS)	**Charakteristika oblasti:** Tato oblast směřuje k rozvoji sociálního cítění, empatie, spolupráce a porozumění mezilidským vztahům. Dítě se učí vnímat sebe jako součást širšího společenství – rodiny, skupiny vrstevníků i mateřské školy. **Cíle:** Rozvíjet schopnost dětí navazovat a udržovat vztahy s druhými lidmi, vést je k ohleduplnosti, toleranci, spolupráci a pomoci druhým. Podporovat vnímání pravidel. Vést děti k vnímání spravedlnosti, respektu a odpovědnosti. **Začlenění gramotností:** Sociálně-kulturní oblast rozvíjí gramotnosti v přirozeném sociálním prostředí třídy, kde se děti učí komunikovat, sdílet své zkušenosti a porozumět tomu, co prožívají ony i jejich kamarádi. Prostřednictvím společných her, rozhovorů a každodenních situací získávají zkušenosti s jednoduchými symboly, obrázky a pravidly soužití, které podporují jejich čtenářskou gramotnost. Zároveň se rozvíjí i matematická gramotnost – děti porovnávají, třídí a hledají jednoduché souvislosti při spolupráci s ostatními, učí se respektovat pořadí, střídat se a orientovat se v běžných situacích, které přináší život ve skupině kamarádů. **Čtenářská gramotnost:** • Pracuje s obrázky a jednoduchými příběhy o přátelství, spolupracuje na pravidlech, díky nim lépe porozumí sociálním situacím. • Sleduje posloupnost děje, skládá příběh podle správného pořadí. • Učí se vyjádřit, co je spravedlivé či nespravedlivé, hledat řešení podle vzoru. • Rozlišuje emoce na obrázcích, pojmenovává pocity kamarádů. **Matematická gramotnost:** • Třídí a porovnává obrázky nebo situace podle jednotlivých kritérií – kdo pomáhá, kdo porušuje pravidla. • Využívá základní matematické pojmy – první - poslední, více – méně, před – za. • Orientuje se v prostoru s kamarádem – před, za, vedle, mezi. • Rozpoznává geometrické tvary. **Rozvíjené klíčové kompetence:** **Klíčová kompetence k učení (KKU)** KKU-000-000-PV1-002 Záměrně se soustředí na činnost a udrží pozornost. **Klíčová kompetence komunikační (KKK)** KKK-000-000-PV1-005 Naslouchá druhému a dodržuje domluvená pravidla komunikace. **Klíčová kompetence osobnostní a sociální (KOS)** KOS-000-000-PV1-002 Žádá o pomoc vrstevníky či dospělého. KOS-000-000-PV1-006 Chová se empaticky a projevuje ohleduplnost k druhým. KOS-000-000-PV1-007 Rozlišuje vhodné a nevhodné chování. KOS-000-000-PV1-008 Chová se v souladu se základními společenskými pravidly. **Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti (KOB)** KOB-000-000-PV1-004 Přispívá k fungování společenství v mateřské škole.

	Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní (KPP) KPP-000-000-PV1-007 Domlouvá se a spolupracuje s ostatními dětmi. KPP-000-000-PV1-008 Spolupodílí se na společných rozhodnutích. **Klíčová kompetence k řešení problémů (KRP)** KRP-000-000-PV1-004 Vymýšlí a zkouší různá řešení problémů a situací. **Klíčová kompetence kulturní (KKT)** KKT-000-000-PV1-002 Reaguje autenticky na umělecké a kulturní podněty. **Klíčová kompetence digitální (KDI)** KDI-000-000-PV1-002 Rozlišuje přínosy a rizika používání digitálních technologií. **Očekávané výsledky učení (OVU):** **Adaptace v novém prostředí a socializace ve společnosti (ASO)** DDS-ASO-000-PV1-001 Poradí si v nové situaci. DDS-ASO-000-PV1-002 Začlení se do skupiny. DDS-ASO-000-PV1-003 Přijímá různé sociální role. DDS-ASO-000-PV1-005 Navazuje a udržuje dětská přátelství. **Základy etikety a morální hodnoty (ZEH)** DDS-ZEH-000-PV1-001 Chová se zdvořile v kontaktu s dospělými a dětmi. DDS-ZEH-000-PV1-002 Zachází šetrně s hračkami, pomůckami, věcmi a vnímá jejich hodnotu. DDS-ZEH-000-PV1-003 Spolupodílí se na tvorbě pravidel vzájemného soužití. DDS-ZEH-000-PV1-004 Dodržuje pravidla her a jiných činností, požaduje dodržování dohodnutých pravidel i od druhých. DDS-ZEH-000-PV1-005 Přijímá kompromisy, řeší konflikty dohodou. **Svět lidí a kultury (SLK)** DDS-SLK-000-PV1-001 Pojmenuje místo a zemi, ve které žije. DDS-SLK-000-PV1-003 Přijímá rozmanitost lidí a vnímá ji jako přirozenou. DDS-SLK-000-PV1-004 Identifikuje rizika, chová se obezřetně při setkání s neznámými dětmi a dospělými. DDS-SLK-000-PV1-005 Sděluje informace s ohledem na soukromí a bezpečí svoje i blízkých osob v osobním kontaktu. **Základy estetického a kulturního vnímání a vyjadřování (ZKV)** DDS-ZKV-000-PV1-001 Vyjadřuje se prostřednictvím vokálních, instrumentálních a hudebně pohybových činností. DDS-ZKV-000-PV1-002 Vyjadřuje se pomocí dramatizace, přijímá různé role při dramatických činnostech. DDS-ZKV-000-PV1-003 Zachytí autenticky své představy i prožitky různými výtvarnými prostředky a technikami. **Návrhy konkrétního učiva a činností:** • Společné hry a kooperativní činnosti. • Výtvarné činnosti. • Nácvik pravidel soužití formou pohádek, příběhů, písní. • Hry a rozhovory o přátelství. • Společné rozhovory a práce s obrázky. • Sociální hry a modelové situace (všichni jsme kamarádi). • Výtvarné a pracovní činnosti. • Hudebně-pohybové aktivity (rytmizace říkadel, písní).

Dítě a svět (DAS)	**Charakteristika oblasti:** Oblast Dítě a svět pomáhá dítěti poznávat okolní svět, společnost a vztahy mezi lidmi. Dítě si vytváří základní představy o tom, kdo je ono samo, kdo jsou ostatní a jak spolu lidé žijí. Rozvíjí své sociální a morální vnímání, empatii, spolupráci, respekt k pravidlům a kulturním hodnotám. **Cíle:** Hlavním cílem je rozvíjet sociální dovednosti, empatii a schopnost spolupráce s ostatními. Uvědomovat si vlastní identitu, rozvíjet vztahy s vrstevníky, učit se řešit konflikty, dodržovat pravidla soužití, upevňovat pozitivní city a přátelství. Naslouchat jednoduchým příběhům a pohádkám o přátelství, dramatizace příběhů. Nácvik zdravého a bezpečného chování při společných hrách. **Začlenění gramotností:** Environmentální oblast nabízí přirozený prostor pro rozvoj gramotností prostřednictvím poznávání okolního světa, získávat zkušenosti, které podporují porozumění, schopnost komunikace a řešení problémů. **Čtenářská gramotnost:** • Pracuje s obrázky, příběhy a jednoduchými texty o životě lidí, vztazích a pravidlech soužití. • Učí se popsat situace, porovnat chování postav a vyvozovat, co podporuje přátelství. • Společně s ostatními dětmi vytváří příběh – obrázkovou posloupnost událostí. **Matematická gramotnost:** • Třídí, porovnává a řadí předměty či situace podle jednoduchých kritérií související se společnými činnostmi a řešením konfliktů. • Orientuje se v prostoru venku – kde je kamarád? • Pracuje s časovými pojmy – ráno, odpoledne, večer. **Rozvíjené klíčové kompetence:** **Klíčová kompetence k učení (KKU)** KKU-000-000-PV1-001 Při učení využívá strategie pokusu a omylu. **Klíčová kompetence komunikační (KKK)** KKK-000-000-PV1-002 Prezentuje své zkušenosti, zájmy, výsledky své práce či práce skupiny. **Klíčová kompetence osobnostní a sociální (KOS)** KOS-000-000-PV1-001 Odmítá nevhodné a jemu nepříjemné chování i komunikaci. **Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti (KOB)** KOB-000-000-PV1-006 Identifikuje nespravedlnost a učí se na ni reagovat. **Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní (KPP)** KPP-000-000-PV1-009 Oceňuje práci a úsilí druhých. **Klíčová kompetence k řešení problémů (KRP)** KRP-000-000-PV1-003 Pozoruje, zkoumá, experimentuje, objevuje. KRP-000-000-PV1-006 Tvořivě pracuje s informacemi. **Klíčová kompetence kulturní (KKT)** KKT-000-000-PV1-001 Má povědomí o kultuře, umění a o kulturním dění ve svém okolí.

	Klíčová kompetence digitální (KDI) KDI-000-000-PV1-001 Využívá digitální technologie k badatelským činnostem a poznávání světa kolem sebe. **Očekávané výsledky učení (OVU):** **Poznávání světa a přírody (PSP)** DAS-PSP-000-PV1-001 Orientuje se v blízkém prostředí – doma, v mateřské škole i v širším prostředí – okolí mateřské školy a v obci. **Životní prostředí a jeho ochrana (ZPO)** DAS-ZPO-000-PV1-001 Orientuje se v dění a změnách v přírodě a ve svém okolí a přizpůsobuje se jim. DAS-ZPO-000-PV1-002 Udržuje pořádek v blízkém prostředí. DAS-ZPO-000-PV1-006 Respektuje různé formy života. **Bezpečné chování (BCH)** DAS-BCH-000-PV1-001 Reaguje na bezpečnostní pokyny dospělých v rizikových situacích. DAS-BCH-000-PV1-002 Rozezná některá nebezpečí a ví, jak se jim vyhnout. DAS-BCH-000-PV1-004 Zná způsoby ochrany při některých nebezpečných situacích, v kontaktu se zvířaty, rostlinami i v rizikových situacích způsobených různými přírodními podmínkami. **Návrhy konkrétního učiva a činností:** • Čtení a vyprávění příběhů. • Hry se slovy a větami. • Společné tvoření ve skupinkách při pobytu venku (tvoření z přírodnin). • Poznávání dobrého a špatného chování pomocí obrázků. • Společné výtvarné a tvořivé činnosti (koláže, ...). • Rozhovory a práce s obrázky. • Výtvarné a pracovní činnosti. • Hry na třídění a přiřazování. • Hudebně - pohybové aktivity.

3.2.5 Zázraky přírody

Integrovaný blok: Zázraky přírody	
	Charakteristika integrovaného bloku: Integrovaný blok provází děti proměnami přírody v průběhu všech čtyř ročních období. Vychází z přirozené dětské zvídavosti, potřeby objevovat svět kolem sebe a učí děti vnímat krásu, rozmanitost i proměnlivost živé a neživé přírody. Děti se učí poznávat základní přírodní jevy, rostliny a živočichy, rozvíjejí své smyslové vnímání, schopnost pozorovat, přemýšlet a vyvozovat jednoduché souvislosti. Získávají environmentální poznatky o přírodních dějích a učí se chápat, že člověk je součástí přírody a že svým chováním ji může chránit nebo ohrožovat. Blok rozvíjí především biologickou a environmentální oblast, ale zároveň se dotýká všech ostatních oblastí – psychologické (poznávací a emoční rozvoj), sociálně-kulturní (spolupráce, komunikace, vztah k tradicím a okolnímu světu) i interpersonální (vztahy mezi dětmi). Všechny činnosti jsou propojovány hrou, pohybem, výtvarnou tvorbou, hudbou a přirozeným objevováním v přírodním prostředí a okolí mateřské školy. **Podtémata:** **Když se příroda barví -** sběr listů, přírodnin, tvoření z přírodnin, barvy podzimu, pozorování stromů, lesní zvířátka, houby, zvuky přírody, migrace ptáků, ovoce a zelenina **Všechno kolem spí -** rostliny a živočichové v zimě, péče o zvířata v zimě, stopy ve sněhu **Kouzlo sněhové vločky** - zkoumání sněhu a ledu, experimenty, pozorování **Probuzená příroda** - první jarní květiny, mláďata domácích (péče o ně) i volně žijících zvířat, kvetoucí stromy, probuzený hmyz, návrat ptáků **Příroda v pohybu** - pozorování, výlety za zvířaty, třídění odpadu, ochrana přírody, šetření energií, voda jako živel **Příroda čaruje -** změny v přírodě (během celého roku), roční období, počasí, pokusy s vodou, sněhem, ledem... **Vzdělávací strategie:** Pedagog využívá integrované formy učení vycházející z přímého kontaktu s přírodou – hru, tvořivou a výtvarnou práci s přírodninami, pozorování, vyprávění, pohybové aktivity v terénu, smyslové činnosti i jednoduché badatelské pokusy - všechny tyto činnosti přizpůsobuje věku, možnostem a zájmům dětí tak, aby podporovaly jejich přirozené učení a radost z objevování. **Spontánní učení** • Hlavní náplní je především hra, která probíhá hlavně spontánně, ale i řízeně. • Hra probíhá s ohledem na radost, fantazii a aktivitu dítěte. **Prožitkové učení:** • Děti se učí vlastním prožitkem prostřednictvím hry. • Děti vyjadřují své prožitky prostřednictvím tvoření. • Děti vyjadřují své prožitky prostřednictvím pohybových aktivit. • Děti se učí prostřednictvím pokusů. **Kooperativní učení** • Je založené na spolupráci dětí. • Umožňuje dětem rozvíjet se v souladu s jejich dispozicemi.

Situační učení

- Učí děti zvládat jednoduché životní situace.
- Podporuje jejich přemýšlení a vlastní nápady.

Sociální učení

- Umožňuje dětem osvojit si komplexní způsoby chování a jednání.
- Osvojují si společenské normy, hodnoty a praktické dovednosti.

Úpravy vzdělávacího obsahu pro děti se zdravotním postižením

Obecné zásady přizpůsobení

Vzdělávací činnosti v integrovaném bloku „Zázraky přírody“ jsou přizpůsobovány individuálním možnostem a aktuálním potřebám jednotlivých dětí tak, aby se mohly srozumitelně seznamovat s přírodním prostředím, živou i neživou přírodou a proměnami, které v ní probíhají. Poznávání přírody probíhá především prostřednictvím přímého pozorování, smyslových prožitků, práce s přírodními materiály a jednoduchých praktických činností. Důraz je kladen na názornost, opakování, bezpečí a vytváření pozitivního vztahu k přírodě.

Děti s vadou řeči

U dětí s vadou řeči a dětí nemluvících je porozumění přírodním jevům podporováno vizuálními pomůckami, obrázky, piktogramy, gesty, znaky a dalšími formami alternativní a augmentativní komunikace. Děti jsou zapojovány do pozorování přírody, manipulace s přírodninami a společných činností i bez verbálního projevu a jsou vedeny k vyjadřování prožitků a reakcí přiměřenými prostředky.

Děti s mentálním postižením

Děti s mentálním postižením se seznamují s přírodou prostřednictvím jednoduchých, konkrétních a opakujících se činností. Učitelé využívají reálné přírodniny, obrázky a krátké příběhy při poznávání zvířat, rostlin, počasí, ročních období a základních přírodních jevů. Důraz je kladen na praktické zkušenosti, opakování a propojení poznatků s každodenním životem dětí.

Děti s poruchou autistického spektra (PAS)

U dětí s poruchou autistického spektra (PAS) je kladen důraz na strukturované a předvídatelné seznamování s přírodou. Pozorování a činnosti jsou organizovány pomocí vizuálních plánků, piktogramů a jednoduchých postupů. Informace o přírodních jevech, změnách počasí a cyklech v přírodě jsou dětem zprostředkovávány prostřednictvím konkrétních ukázek a opakujících se aktivit.

Děti s tělesným postižením

U dětí s tělesným postižením jsou činnosti upravovány tak, aby se dítě mohlo bezpečně zapojit do poznávání přírody v souladu se svými pohybovými možnostmi. Poznávání probíhá prostřednictvím smyslových aktivit, pozorování, práce s přírodními materiály a reálnými předměty, případně formou přizpůsobených venkovních aktivit.

Děti se smyslovým postižením

Zrakové postižení:

Děti se zrakovým postižením poznávají přírodu především pomocí hmatu, sluchu a dalších smyslových vjemů. Učitelé využívají přírodní materiály, zvuky přírody, vůně a slovní popis k zprostředkování informací o rostlinách, zvířatech a přírodních jevech. Důraz je kladen na přímý prožitek a bezpečnou orientaci v prostředí.

	Sluchové postižení: U dětí se sluchovým postižením je vzdělávací obsah zaměřen na vizuální pozorování přírody. Učitelé využívají obrázky, fotografie, videa, modely a názorné ukázky, které dětem pomáhají porozumět změnám v přírodě, životním cyklům rostlin a zvířat a souvislostem v přírodním prostředí.
Dítě a jeho tělo (DJT)	**Charakteristika oblasti:** V této oblasti blok podporuje přirozený pohyb dětí v rozmanitém přírodním prostředí a vede je k vnímání vlastního těla prostřednictvím smyslových a motorických zkušeností. Děti si uvědomují, že tělo reaguje na změny počasí, ročních období, učí se přizpůsobovat svůj pohyb i chování okolním podmínkám a získávají základní návyky péče o zdraví a bezpečnost. Pobyt v přírodě poskytuje řadu podnětů pro rozvoj rovnováhy, koordinace, jemné motoriky i orientace v prostoru. Rozvíjí smyslové poznávání přírodnin, pozorování proměn a přímý kontakt s prostředím. Zároveň děti posilují celkovou tělesnou zdatnost a uvědomují si vlastní tělo. **Cíle:** Hlavním cílem je rozvíjet orientaci dítěte v přírodním prostředí prostřednictvím činností, které podporují vnímání prostoru, směru a vzdálenosti a umožňují dítěti bezpečně se pohybovat v různém terénu. Podporovat přirozený a zdravý pohyb dětí, vytvářet dostatek příležitostí pro spontánní pohybové aktivity a přirozené motorické činnosti v přírodních podmínkách. Systematicky rozvíjet tělesnou zdatnost, obratnost, koordinaci a vytrvalost prostřednictvím pestrých pohybových aktivit a her. Vést děti k bezpečnému a zodpovědnému chování v přírodě, k osvojení si základních pravidel pohybu v terénu a k předcházení rizikovým situacím. Podporovat ohleduplný a respektující vztah k sobě, k ostatním a k přírodě, posilovat pozitivní sociální chování a vést děti k šetrnému zacházení s přírodním prostředím. **Začlenění gramotností:** Biologická oblast přirozeně rozvíjí **matematickou gramotnost** (porovnávání, určování větší - menší, rozvoj praktického a logického myšlení, porozumění prostoru) a **čtenářskou** (porozumění symbolům, instrukcím, prohlížení knih o přírodě a povídání si o nich). **Čtenářská gramotnost:** • Rozvoj porozumění řeči - dítě rozumí jednoduchým pokynům a znakům z okolního prostředí, vnímá a reprodukuje pohybová říkadla o přírodě. • Rozvoj sluchového a zrakového vnímání - rozlišování zvuků, pojmenování viděného. • Vyjádření porozumění podle možností dítěte - verbálně, znakem, ukázáním obrázku. **Matematická gramotnost:** • Předmatematické pojmy - více/méně, malý/velký, nahoře/dole. • Třídění, porovnávání, seskupování - podle zadaných kritérií. • Prostorová a časová orientace - před, za, vlevo, vpravo. • Manipulace s předměty - stavění, skládání, přiřazování, vkládačky. • Řešení jednoduchých praktických situací - přenášení, přelévání, odhad vzdálenosti.

	Rozvíjené klíčové kompetence: **Klíčová kompetence k učení (KKU)** KKU-000-000-PV1-003 Projevuje přirozený zájem o učení a svět, který ho obklopuje. KKU-000-000-PV1-004 Uplatňuje získané poznatky a zkušenosti v praktických situacích. **Klíčová kompetence komunikační (KKK)** KKK-000-000-PV1-001 Vyjadřuje se různými způsoby. KKK-000-000-PV1-004 Využívá informační zdroje, se kterými se běžně setkává. **Klíčová kompetence osobnostní a sociální (KOS)** KOS-000-000-PV1-005 Vyjadřuje svůj názor. KOS-000-000-PV1-007 Rozlišuje vhodné a nevhodné chování. **Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti (KOB)** KOB-000-000-PV1-001 Vyjadřuje pozitivní vztah k živé přírodě ve svém okolí. KOB-000-000-PV1-002 Chová se v souladu s myšlenkami, které směřují k udržitelnému rozvoji. KOB-000-000-PV1-003 Přijímá zodpovědnost za svá rozhodnutí. **Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní (KPP)** KPP-000-000-PV1-002 Navrhuje, co potřebuje k realizaci vlastních činností. KPP-000-000-PV1-003 Ke změnám přistupuje jako k příležitostem. **Klíčová kompetence k řešení problémů (KRP)** KRP-000-000-PV1-003 Pozoruje, zkoumá, experimentuje, objevuje. KRP-000-000-PV1-007 Čerpá informace z různých autentických, tištěných a digitálních zdrojů. **Klíčová kompetence kulturní (KKT)** KKT-000-000-PV1-003 Zapojuje se do tvůrčích činností. **Klíčová kompetence digitální (KDI)** KDI-000-000-PV1-001 Využívá digitální technologie k badatelským činnostem a poznávání světa kolem sebe. **Očekávané výsledky učení (OVU):** **Tělo, smysly a biologické potřeby (TSB)** DJT-TSB-000-PV1-001 Orientuje se na svém těle, pojmenuje jeho části a zná jejich funkce. DJT-TSB-000-PV1-002 Zachovává správné držení těla. DJT-TSB-000-PV1-003 Rozlišuje pomocí všech smyslů. DJT-TSB-000-PV1-004 Naplňuje své biologické potřeby. **Pohyb, hrubá a jemná motorika (PHJ)** DJT-PHJ-000-PV1-001 Zvládá základní pohybové dovednosti. DJT-PHJ-000-PV1-002 Zvládá běžné způsoby pohybu v různém prostředí a terénu, prokazuje obratnost. DJT-PHJ-000-PV1-003 Koordinuje pohyby těla, ruky a oka. DJT-PHJ-000-PV1-004 Ovládá jemnou motoriku a motoriku mluvidel. DJT-PHJ-000-PV1-005 Zvládá základy grafomotoriky. DJT-PHJ-000-PV1-006 Sladí pohyb s rytmem, zpěvem a hudbou. DJT-PHJ-000-PV1-007 Vykonává jednoduchý pohyb podle vzoru a provede ho podle pokynu. DJT-PHJ-000-PV1-008 Vyhledává příležitosti k pohybu. **Praktický život (PZI)** DJT-PZI-000-PV1-001 Zvládá sebeobsluhu.

	DJT-PZI-000-PV1-002 Zvládá jednoduché pracovní úkony s různými materiály, nástroji, nářadím, náčiním a dalšími pomůckami. DJT-PZI-000-PV1-003 Využívá příležitosti k samostatnosti a sebeobslužným činnostem. **Fyzická zdatnost (FZD)** DJT-FZD-000-PV1-001 Prokazuje vytrvalost, sílu a odolnost. DJT-FZD-000-PV1-002 Překonává fyzické překážky. **Ochrana zdraví (OZD)** DJT-OZD-000-PV1-001 Má osvojené základní hygienické návyky. DJT-OZD-000-PV1-002 Rozlišuje, co zdraví prospívá a co mu škodí. DJT-OZD-000-PV1-003 Chová se bezpečně, používá ochranné pomůcky. **Návrhy konkrétních činností:** • Sběr a třídění přírodnin (listy, šišky, kamínky, plody). • Tvoření z přírodních materiálů – mandaly, koláže. • Porovnávání množství, třídění. • Cvičení s hudbou a rytmem na téma „přírodní živly“. • Rozhovory o zdraví, pitném režimu a bezpečném chování venku. • Pobyt venku – pohyb v nerovném terénu (chůze, běh), překonávání přírodních překážek, rovnováha na kmenech. • Smyslové hry: „Poznáváme po hmatu“, „Co to voní?“, „Naslouchámе přírodě“.
Dítě a jeho psychika (DJP)	**Charakteristika oblasti** V této oblasti blok podporuje sociální učení a budování vzájemných vztahů v kolektivu. Společné pozorování přírody, tvoření či badatelské úkoly vedou děti ke spolupráci, respektování druhých a sdílení společných prožitků. Děti si uvědomují, že každý může přispět svými schopnostmi, že si mají pomáhat a jednat ohleduplně – nejen k lidem, ale i k živým tvorům. Poznávají tradice a zvyky spojené s ročními obdobími, učí se chápat svou roli ve skupině a vytvářejí si pozitivní vztah k místu, kde žijí. Příroda se stává prostředím, které podporuje komunikaci, spolupráci i sociální citlivost. **Cíle:** Tato oblast rozvíjí u dítěte poznávání, fantazii, myšlení i jazykové dovednosti. Dítě postupně porozumí okolnímu světu, učí se pojmenovávat přírodní jevy. Hlavním cílem je podporovat zvídavost a přirozené objevitelské chování. Podněcovat schopnost vnímat a pozorovat přírodu – aby dítě samo chtělo prozkoumávat a objevovat. Podporovat třídění, porovnávání, základní logické usuzování a myšlení – co roste/neroste, proč rostlina vadne ..). Rozšiřovat slovní zásobu spojenou s přírodou (názvy rostlin, zvířat, počasí, roční období, přírodní jevy). Rozvíjet poslech a porozumění (reagovat na příběhy, pohádky, texty), chápat základní informace. Podporovat pozitivní vztah k přírodě (vnímat krásu, rozmanitost, pěstovat úctu k živým bytostem a prostředí). Rozvíjet respekt, ohleduplnost a zodpovědné chování ke světu kolem (příroda, ostatní děti, společenství). Podporovat tvořivé aktivity inspirované přírodou, podněcovat představivost, fantazii.

	Začlenění gramotností: Psychologická oblast podporuje rozvoj čtenářské gramotnosti – tedy fantazie, porozumění i schopnosti vyprávět. Zároveň posiluje matematickou gramotnost prostřednictvím logického uvažování, řazení a vnímání pravidelností. **Čtenářská gramotnost:** • Naslouchá krátkým příběhům o přírodě, zvířatech, ročních obdobích, vyjadřuje (dle svých možností), co se dělo. • Sleduje posloupnost děje, odhaduje, co nastane. • Rozlišuje některé symboly a piktogramy. • Určuje hlavní postavy a prostředí. • Sdílí svůj „čtenářský zážitek“ po poslechu textu, písně, básně. **Matematická gramotnost:** • Vyhledává podobnosti, rozdíly, třídí a uspořádává přírodniny. • Řadí děje podle posloupnosti. • Zaznamenává zkušenosti pomocí obrázků nebo jednoduchých značek (kolik zvířat, listů, šišek vidíš). • Vytváří logické řady. **Rozvíjené klíčové kompetence:** **Klíčová kompetence k učení (KKU)** KKU-000-000-PV1-001 Při učení využívá strategie pokusu a omylu. KKU-000-000-PV1-002 Záměrně se soustředí na činnost a udrží pozornost. KKU-000-000-PV1-003 Projevuje přirozený zájem o učení a svět, který ho obklopuje. **Klíčová kompetence komunikační (KKK)** KKK-000-000-PV1-001 Vyjadřuje se různými způsoby. KKK-000-000-PV1-003 Klade otázky a hledá na ně odpovědi. **Klíčová kompetence osobnostní a sociální (KOS)** KOS-000-000-PV1-002 Žádá o pomoc vrstevníky či dospělého. **Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní (KPP)** KPP-000-000-PV1-005 Dokončí, co započalo. KPP-000-000-PV1-007 Domlouvá se a spolupracuje s ostatními dětmi. **Klíčová kompetence k řešení problémů (KRP)** KRP-000-000-PV1-002 Řeší jednoduché problémové situace na základě předchozí zkušenosti. KRP-000-000-PV1-004 Vymýšlí a zkouší různá řešení problémů a situací. **Klíčová kompetence kulturní (KKT)** KKT-000-000-PV1-002 Reaguje autenticky na umělecké a kulturní podněty. **Klíčová kompetence digitální (KDI)** KDI-000-000-PV1-001 Využívá digitální technologie k badatelským činnostem a poznávání světa kolem sebe. KDI-000-000-PV1-002 Rozlišuje přínosy a rizika používání digitálních technologií. **Očekávané výsledky učení (OVU):** **Sebepojetí, autonomie a emoce (SAE)** DJP-SAE-000-PV1-001 Odloučí se na určitou dobu od rodičů a blízkých a je aktivní i bez jejich opory. DJP-SAE-000-PV1-002 Orientuje se v základních emocích a pocitech. DJP-SAE-000-PV1-003 Vhodně projevuje emoce vůči sobě, blízkým a cizím

	osobám. DJP-SAE-000-PV1-004 Navazuje a rozvíjí citové vazby. DJP-SAE-000-PV1-005 Přijímá a vyjadřuje pozitivní ocenění. DJP-SAE-000-PV1-006 Vyrovná se s neúspěchem. **Myšlenkové operace a procesy (MOP)** DJP-MOP-000-PV1-001 Určí a využije při činnostech pravidelnosti, rytmus a zákonitosti, včetně symetrie. DJP-MOP-000-PV1-002 Vyhledá společné znaky, shodu, podobu, rozdíly objektů, osob a jevů a odhalí vzájemné souvislosti mezi nimi. DJP-MOP-000-PV1-003 Rozpozná a pojmenuje charakteristické rysy předmětů či jevů a vybere ty, které tyto charakteristiky nemají. DJP-MOP-000-PV1-004 Rozpozná, které situace mohou a které nemohou nastat. DJP-MOP-000-PV1-005 Rozlišuje příčinu a důsledek při hře, ve svém jednání či v příběhu. DJP-MOP-000-PV1-006 Pracuje s jednou i více podmínkami v zadání. DJP-MOP-000-PV1-007 Využívá myšlenkovou analýzu a syntézu při hře i při praktických činnostech. DJP-MOP-000-PV1-008 Uplatňuje konstrukční myšlení při sestavování a skládání objektů. DJP-MOP-000-PV1-009 Využívá analogii a jednoduchou strategii při hře. DJP-MOP-000-PV1-010 Ověří správnost řešení. **Představivost, fantazie, tvořivost (PFT)** DJP-PFT-000-PV1-001 Vyjadřuje své představy různými způsoby, prostředky, technikami i s využitím digitálních technologií. DJP-PFT-000-PV1-002 Využije vhodné příležitosti a materiály pro vyjádření své fantazie. **Jazyk a řeč (JAR)** DJP-JAR-000-PV1-001 Správně vyslovuje většinu hlásek, ovládá dech, tempo a intonaci řeči. DJP-JAR-000-PV1-002 Pozná a pojmenuje osoby, zvířata, věci a jevy, kterými je obklopeno. DJP-JAR-000-PV1-003 Používá slova ve správném tvaru a gramaticky správně formuluje věty. DJP-JAR-000-PV1-004 Zapamatuje si krátké texty a dokáže je reprodukovat. DJP-JAR-000-PV1-005 Sluchově rozlišuje různé zvuky, pozná první hlásku ve slově. DJP-JAR-000-PV1-006 Rozpozná rým, rytmizuje. DJP-JAR-000-PV1-007 Vypráví jednoduchý děj. DJP-JAR-000-PV1-008 Postupuje podle slovních i obrázkových instrukcí. DJP-JAR-000-PV1-009 Formuluje instrukce a předá je ostatním. DJP-JAR-000-PV1-010 Rozliší český jazyk od jiných jazyků. **Předčtenářské dovednosti (PDO)** DJP-PDO-000-PV1-001 Vybere si knihy nebo časopisy podle svého zájmu. DJP-PDO-000-PV1-002 Rozumí předčítanému textu, vyprávění a soustředěně sleduje děj. DJP-PDO-000-PV1-003 Analyzuje děj, hodnotí ho, vyjadřuje se k jednání postav. DJP-PDO-000-PV1-004 Předvídá a usuzuje děj z obrázku i textu, vymyslí alternativní konec příběhu. DJP-PDO-000-PV1-005 Rozlišuje některé symboly, piktogramy, znaky a rozumí jejich významu a funkci.

	DJP-PDO-000-PV1-006 Reflektuje čtenářský zážitek a sdílí ho s ostatními. **Předmatematické představy (PMP)** DJP-PMP-000-PV1-001 Roztřídí, vybere, spáruje a zkombinuje objekty na základě jejich vlastností. DJP-PMP-000-PV1-002 Uspořádá objekty podle daných kritérií včetně času. DJP-PMP-000-PV1-003 Určí postupným načítáním po jedné počet konkrétních předmětů od 1 do 6 bez ohledu na jejich rozmístění. DJP-PMP-000-PV1-004 Porovná kvantitu na základě manipulace, zaznamená ji graficky pomocí čárek a obdobných symbolů. DJP-PMP-000-PV1-005 Určí charakteristické vlastnosti geometrických objektů v reálném prostředí, rozliší rovinné a prostorové útvary. DJP-PMP-000-PV1-006 Orientuje se v prostoru a rovině, rozliší a pojmenuje prostorové vztahy. DJP-PMP-000-PV1-007 Sestavuje prostorové objekty podle předlohy. DJP-PMP-000-PV1-008 Určí míru objektů a porovná je pomocí poměřování. **Návrhy konkrétních činností:** • Popisování zvířat, rostlin, přírodních jevů, počasí. • Třídění podle tvaru, barvy, velikosti. • Práce s příběhy a básničkami o přírodě. • Výtvarné a hudební ztvárnění přírodních změn. • Jednoduché pokusy – voda, sníh, led.
Dítě, ten druhý a společnost (DDS)	**Charakteristika oblasti** V této oblasti blok podporuje sociální učení a budování vzájemných vztahů v kolektivu. Společné pozorování přírody, tvoření či badatelské úkoly vedou děti ke spolupráci, respektování druhých a sdílení společných prožitků. Děti si uvědomují, že každý může přispět svými schopnostmi, že si mají pomáhat a jednat ohleduplně – nejen k lidem, ale i ke všem živým tvorům. Poznávají tradice a zvyky spojené s ročními obdobími, učí se chápat svou roli ve skupině a vytvářejí si pozitivní vztah k místu, kde žijí. Příroda se stává prostředím, které podporuje komunikaci, spolupráci i sociální citlivost. **Cíle:** Sociálně-kulturní oblast se zaměřuje na budování mezilidských vztahů, rozvoj empatie, spolupráce a základních sociálních dovedností. Děti se učí chovat ohleduplně k přírodě, vzájemně si pomáhat, spolupracovat a sdílet společné zážitky při aktivitách v přírodním prostředí. **Začlenění gramotností:** Sociálně-kulturní oblast – gramotnosti rozvíjíme v sociálním kontextu, v komunikaci a sdílení poznatků. **Čtenářská gramotnost:** • Dítě rozumí ústním sdělením, naslouchá druhým, ptá se na význam slov z přírodního prostředí. • Společně s ostatními dětmi vytváří projekty z přírodnin – kreslí, lepí, popisuje, čte vlastní symboly. • Rozumí tomu, že informace lze získat z knih, obrázků, digitálních médií (encyklopedie, fotky z vycházky, dokumentární video o zvířatech). **Matematická gramotnost:** • Srovnává množství – kdo má víc šišek, kolik listů jsme nasbírali.

	• Při společné hře chápe rovnost, střídání, spravedlivé rozdělení. • Manipuluje s předměty – staví, skládá, přiřazuje. **Rozvíjené klíčové kompetence:** **Klíčová kompetence komunikační** KKK-000-000-PV1-002 Prezentuje své zkušenosti, zájmy, výsledky své práce či práce skupiny. KKK-000-000-PV1-005 Naslouchá druhému a dodržuje domluvená pravidla komunikace. **Klíčová kompetence osobnostní a sociální** KOS-000-000-PV1-001 Odmítá nevhodné a jemu nepříjemné chování i komunikaci. KOS-000-000-PV1-003 Pojmenuje vlastní silné stránky. KOS-000-000-PV1-004 Projevuje důvěru v sebe sama. KOS-000-000-PV1-006 Chová se empaticky a projevuje ohleduplnost k druhým. KOS-000-000-PV1-008 Chová se v souladu se základními společenskými pravidly. **Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti** KOB-000-000-PV1-004 Přispívá k fungování společenství v mateřské škole. KOB-000-000-PV1-005 Respektuje dohodnutá pravidla a práva druhých. KOB-000-000-PV1-006 Identifikuje nespravedlnost a učí se na ni reagovat. **Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní** KPP-000-000-PV1-006 Organizuje a realizuje svoje činnosti. KPP-000-000-PV1-008 Spolupodílí se na společných rozhodnutích. KPP-000-000-PV1-009 Oceňuje práci a úsilí druhých. **Klíčová kompetence kulturní** KKT-000-000-PV1-001 Má povědomí o kultuře, umění a o kulturním dění ve svém okolí. KKT-000-000-PV1-004 Přijímá osobnostní, kulturní, náboženské a jazykové rozmanitosti ostatních. **Očekávané výsledky učení (OVU):** **Adaptace v novém prostředí a socializace ve společnosti (ASO)** DDS-ASO-000-PV1-001 Poradí si v nové situaci. DDS-ASO-000-PV1-002 Začlení se do skupiny. DDS-ASO-000-PV1-003 Přijímá různé sociální role. DDS-ASO-000-PV1-004 Ovlivňuje směřování společné činnosti. DDS-ASO-000-PV1-005 Navazuje a udržuje dětská přátelství. **Základy etikety a morální hodnoty (ZEH)** DDS-ZEH-000-PV1-001 Chová se zdvořile v kontaktu s dospělými a dětmi. DDS-ZEH-000-PV1-002 Zachází šetrně s hračkami, pomůckami, věcmi a vnímá jejich hodnotu. DDS-ZEH-000-PV1-003 Spolupodílí se na tvorbě pravidel vzájemného soužití. DDS-ZEH-000-PV1-004 Dodržuje pravidla her a jiných činností, požaduje dodržování dohodnutých pravidel i od druhých. DDS-ZEH-000-PV1-005 Přijímá kompromisy, řeší konflikty dohodou. **Svět lidí a kultury (SLK)** DDS-SLK-000-PV1-001 Pojmenuje místo a zemi, ve které žije. DDS-SLK-000-PV1-002 Spolupodílí se na udržování regionálních tradic. DDS-SLK-000-PV1-003 Přijímá rozmanitost lidí a vnímá ji jako přirozenou.

	DDS-SLK-000-PV1-004 Identifikuje rizika, chová se obezřetně při setkání s neznámými dětmi a dospělými. DDS-SLK-000-PV1-005 Sděluje informace s ohledem na soukromí a bezpečí svoje i blízkých osob v osobním kontaktu. **Základy estetického a kulturního vnímání a vyjadřování (ZKV)** DDS-ZKV-000-PV1-001 Vyjadřuje se prostřednictvím vokálních, instrumentálních a hudebně pohybových činností. DDS-ZKV-000-PV1-002 Vyjadřuje se pomocí dramatizace, přijímá různé role při dramatických činnostech. DDS-ZKV-000-PV1-003 Zachytí autenticky své představy i prožitky různými výtvarnými prostředky a technikami. DDS-ZKV-000-PV1-004 Tvoří z rozmanitých materiálů a přírodnin. DDS-ZKV-000-PV1-005 Používá reálné nástroje, předměty a nářadí při rukodělných činnostech. **Návrhy konkrétních činností:** • Hry na spolupráci: „Zasadíme společně květinu“. • Společné tvoření z přírodnin. • Příprava přírodní výstavy. • Lidové tradice: sv. Martin, Velikonoce, Den Země. • Zpívání písní o přírodě.
Dítě a svět (DAS)	**Charakteristika oblasti** Děti poznávají základní přírodní jevy, proměny a zákonitosti, které jsou součástí každodenního života. Učí se chápat přírodu jako dynamický, neustále se měnící celek, jehož součástí je také člověk. Poznávají různé formy života, vztahy mezi rostlinami, živočichy a prostředím a postupně se orientují v ročních obdobích a počasí. Blok rozvíjí environmentální myšlení – vede děti k tomu, aby přírodu chránily, chovaly se ohleduplně, třídily odpad a uvědomovaly si dopad svého chování. Prostřednictvím pozorování, experimentů a objevování získávají děti základní představu o fungování světa kolem sebe. **Cíle:** Environmentální oblast podporuje dítě v objevování přírody, vnímání jejích proměn a osvojování si odpovědného jednání vůči životnímu prostředí. Hlavním cílem je všímat si rostlin, zvířat, změn v přírodě a přírodních jevů a chápat je. Cílem je vést děti k zodpovědnému a ohleduplnému chování k přírodě, uvědomovat si, že svými činy přírodu ovlivňujeme. Učit se přímou zkušeností pozorování, vnímání všemi smysly, zkoumání, třídění, rozlišování. Rozpoznávání nebezpečných situací a dodržování základních pravidel bezpečnosti. Vést děti k péči o přírodní prostředí (péče o květiny, hmyzí domky, krmení ptáků v zimě). Rozvíjet schopnost manipulace s přírodními materiály a nástroji (sběr listů, třídění kamínků, práce s hlínou, tvorba z přírodnin. Vést děti k pochopení jednoduchých pracovních postupů (zasadit semínko, zalévat, sledovat růst). **Začlenění gramotností:** Environmentální oblast představuje přirozené centrum celého bloku, v němž se jednotlivé gramotnosti plně a přirozeně propojují. **Čtenářská gramotnost:** • Porovnává obrázky i textové ukázky z encyklopedií či dětských knih zaměřených na přírodu.

	• Vyhledává a rozpoznává jednoduché symboly. • Pozorně poslouchá příběhy a texty o ročních obdobích, sleduje jejich průběh a vyjadřuje, čemu porozumělo. • Společně s ostatními vytváří „přírodní příběh“ – obrázkovou posloupnost událostí, jako je růst semínka nebo koloběh vody. **Matematická gramotnost:** • Sleduje změny v přírodě a porovnává je (např. více či méně listů, delší nebo kratší den). • Uvědomuje si časovou návaznost dějů, jako je klíčení, růst či stárnutí. • Přirozeně provádí jednoduchá měření – pomocí kroku, provázku nebo dlaně. • Pozoruje pravidelnou cykličnost v přírodě, například střídání dne a noci či ročních období. • Zaznamenává své pozorování do jednoduchých řad nebo grafů, například sleduje teplotu, typ počasí či počet slunečných dnů. **Rozvíjené klíčové kompetence:** **Klíčová kompetence k učení (KKU)** KKU-000-000-PV1-004 Uplatňuje získané poznatky a zkušenosti v praktických situacích. **Klíčová kompetence komunikační (KKK)** KKK-000-000-PV1-004 Využívá informační zdroje, se kterými se běžně setkává. **Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti (KOB)** KOB-000-000-PV1-001 Vyjadřuje pozitivní vztah k živé přírodě ve svém okolí. KOB-000-000-PV1-002 Chová se v souladu s myšlenkami, které směřují k udržitelnému rozvoji. **Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní (KPP)** KPP-000-000-PV1-001 Přichází s vlastními nápady. KPP-000-000-PV1-004 Dokáže měnit cesty k dosažení cíle. **Klíčová kompetence k řešení problémů (KRP)** KRP-000-000-PV1-001 Vnímá chybu jako přirozenou součást řešení problému. KRP-000-000-PV1-006 Tvořivě pracuje s informacemi. **Klíčová kompetence digitální (KDI)** KDI-000-000-PV1-003 Uplatňuje informatické myšlení, pracuje s algoritmy. **Očekávané výsledky učení (OVU):** **Poznávání světa a přírody (PSP)** DAS-PSP-000-PV1-001 Orientuje se v blízkém prostředí – doma, v mateřské škole i v širším prostředí – okolí mateřské školy a v obci. DAS-PSP-000-PV1-002 Pojmenuje a rozlišuje některé objekty ze živé a neživé přírody a zapamatuje si jejich názvy. DAS-PSP-000-PV1-003 Porovná charakteristiky a vlastnosti objektů z přírody. DAS-PSP-000-PV1-004 Rozpozná a pojmenuje některé jevy a děje na Zemi. DAS-PSP-000-PV1-005 Rozlišuje mezi světem přírody a techniky a vysvětlí jejich význam pro člověka a život na Zemi. **Životní prostředí a jeho ochrana (ZPO)** DAS-ZPO-000-PV1-001 Orientuje se v dění a změnách v přírodě a ve svém okolí a přizpůsobuje se jim. DAS-ZPO-000-PV1-002 Udržuje pořádek v blízkém okolí.

	DAS-ZPO-000-PV1-003 Jedná s ohledem na ochranu životního prostředí. DAS-ZPO-000-PV1-004 Rozpozná udržitelné přístupy v běžných životních situacích a umí je uplatnit. DAS-ZPO-000-PV1-005 Spolupodílí se na péči o rostliny a živočichy. DAS-ZPO-000-PV1-006 Respektuje různé formy života. **Bezpečné chování (BCH)** DAS-BCH-000-PV1-001 Reaguje na bezpečnostní pokyny dospělých v rizikových situacích. DAS-BCH-000-PV1-002 Rozezná některá nebezpečí a ví, jak se jim vyhnout. DAS-BCH-000-PV1-003 Jedná bezpečně na komunikacích, v dopravních prostředcích a při jejich používání. DAS-BCH-000-PV1-004 Zná způsoby ochrany při některých nebezpečných situacích, v kontaktu se zvířaty, rostlinami i v rizikových situacích způsobených různými přírodními podmínkami. **Návrhy konkrétních činností:** • Pozorování a zaznamenávání počasí, měření teploty. • Péče o rostliny – sledování klíčení a růstu, zalévání. • Třídění odpadu a zapojení do her, výtvarných a pracovních činností zaměřených na recyklaci. • Výpravy do lesa, ke koním, na louku. • Rozhovory o planetě Zemi, přírodních živlech a dějích probíhajících v přírodě. • Pokusy s vodou, sněhem, ledem.

4 Plán autoevaluace

Evaluační systém mateřské školy speciální slouží k průběžnému zjišťování a vyhodnocování kvality vzdělávání na úrovni školy i tříd. Zaměřuje se na to, zda je školní vzdělávací program v souladu s RVP PV 2025, zda jsou třídní vzdělávací programy realizovány v souladu s cíli a potřebami dětí, jak jsou plánovány a vyhodnocovány individuální vzdělávací programy a také na kvalitu profesní práce pedagogů. Výsledky evaluace jsou využívány k úpravám plánování, volbě vhodných metod a forem práce, k individualizaci podpory dětí a k průběžnému zkvalitňování vzdělávání. Evaluace má podpůrný, rozvojový a formativní charakter; jejím cílem není kontrola jednotlivce, ale zlepšování společné pedagogické praxe. **Evaluační systém je zároveň strukturován podle oblastí evaluace, vymezených cílů, kritérií, metod a nástrojů, termínů a frekvence evaluace a odpovědnosti jednotlivých pracovníků školy, jak požaduje RVP PV.**

Podrobné zpracování autoevaluačního systému, jeho oblastí, cílů, kritérií, metod, frekvence i odpovědností je uvedeno v hlavním dokumentu ŠVP a vztahuje se jednotně na celou školu, včetně mateřské školy speciální.

5 Přílohy

5.1 Úpravy vzdělávacího obsahu pro děti se zdravotním postižením

(Integrovaný blok: Poznávám svět*)*

Veškeré vzdělávací činnosti zařazené do integrovaného bloku „Poznávám svět“ jsou přizpůsobovány individuálním i aktuálním potřebám jednotlivých dětí. Podpora a úpravy jsou poskytovány tak, aby byly pro děti srozumitelné, přiměřené a respektovaly jejich přirozené tempo učení. Důraz je kladen na možnost aktivního zapojení každého dítěte do činností podle jeho schopností, zkušeností a aktuálního naladění. Cílem je vytvářet bezpečné prostředí, ve kterém se dítě seznamuje se svým tělem, jeho funkcemi, potřebami a zásadami péče o zdraví.

Obecné zásady přizpůsobení

V mateřské škole jsou metody a formy práce upravovány tak, aby byly názorné, přehledně strukturované a srozumitelné. Dětem je poskytována vizuální podpora, dostatek času na porozumění i možnost opakování. Vzdělávací obsah je přizpůsobován tak, aby se děti mohly aktivně a plnohodnotně zapojit do všech činností. Součástí práce jsou alternativní a augmentativní formy komunikace. Děti jsou vhodně motivovány a pravidelně dostávají pozitivní zpětnou vazbu, která podporuje jejich sebevědomí a chuť učit se.

Společné principy podpory dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

U všech dětí je podporována přiměřená samostatnost, rozvoj sebevědomí a spolupráce. Důležitou součástí je úzká spolupráce mezi všemi pedagogickými pracovníky a rodiči. Prostředí třídy, školních prostor i školní zahrady je upravováno tak, aby bylo bezpečné, přehledné a poskytovalo dostatek podnětů k pohybu i poznávání. Veškeré činnosti jsou přizpůsobovány možnostem dítěte s důrazem na názornost, multisenzoriální přístup a aktivní zapojení dítěte do vzdělávacího procesu.

Děti s vadou řeči

Děti s vadami řeči mají často narušenou artikulaci, slovní zásobu nebo porozumění řeči, což ovlivňuje jejich schopnost vyjadřování i zapojení do činností. Vzdělávací obsah je proto upravován tak, aby podporoval porozumění pomocí názorných ukázek a vizuální opory. Pedagogové používají krátké a srozumitelné věty, nové pojmy doplňují obrázkem nebo konkrétním předmětem a průběžně ověřují porozumění pomocí gest či jednoduchých reakcí. Děti nejsou nuceny k verbálnímu projevu, je podporováno vyjadřování prostřednictvím alternativních forem komunikace a oceňována je především snaha dítěte. Významnou roli hrají obrázkové příběhy, fotografie a přehledné postupy související s péčí o tělo, hygienou a zdravím.

Děti s mentálním postižením

Děti s mentálním postižením potřebují zvýšenou míru podpory při učení i v běžných denních činnostech. Poznávání těla, jeho potřeb a zásad zdravého životního stylu probíhá prostřednictvím jednoduchých, konkrétních a opakujících se činností. Pedagogové využívají reálné předměty, obrázky a modelové situace, které dětem pomáhají lépe porozumět novým informacím. Pokyny jsou rozdělovány do krátkých kroků a opakovány stejnými slovy. Důraz je kladen na rutinu, pravidelnost a praktický nácvik hygieny, oblékání a základní péče o zdraví, přičemž důležitou součástí je pozitivní zpětná vazba.

Děti s poruchou autistického spektra (PAS)
U dětí s poruchou autistického spektra je kladen důraz na jasnou strukturu, předvídatelnost a srozumitelnost činností. Seznamování s tělem, jeho funkcemi a zásadami péče o zdraví probíhá prostřednictvím vizuálních plánků, piktogramů a jednoduchých postupů. Pedagogové využívají modelové situace a konkrétní ukázky, které dětem pomáhají porozumět jednotlivým krokům činností. Prostředí je strukturované a přehledné, aby dítě mělo pocit jistoty a bezpečí. Součástí podpory je také respektování smyslových potřeb dítěte a možnost využívat klidová místa.

Děti s tělesným postižením
U dětí s tělesným postižením jsou vzdělávací činnosti zaměřené na poznávání těla a péči o zdraví upravovány s ohledem na jejich pohybové možnosti. Prostředí je přizpůsobeno tak, aby umožňovalo bezpečný a pohodlný pohyb. Činnosti jsou voleny tak, aby dítě mohlo aktivně spolupracovat v rámci svých možností, je podporována samostatnost dítěte. Pedagogové respektují individuální tempo dítěte a dbají na pozitivní vnímání vlastního těla a jeho schopností.

Děti se smyslovým postižením
Zrakové postižení:
Děti se zrakovým postižením se seznamují s tělem a zásadami péče o zdraví především prostřednictvím hmatu, sluchu a práce s reálnými předměty. Pedagogové využívají modely, konkrétní pomůcky a podrobný slovní popis, který dětem pomáhá porozumět jednotlivým částem těla i hygienickým činnostem. Důraz je kladen na bezpečnou orientaci a dostatek času na zpracování informací.

Sluchové postižení:
U dětí se sluchovým postižením je vzdělávací obsah zaměřen na vizuální vnímání informací o těle a zdraví. Pedagogové využívají obrázky, fotografie, názorné ukázky a vizuální symboly, které dětem pomáhají porozumět funkcím těla, hygienickým návykům a zásadám zdravého chování. Komunikace probíhá v klidném prostředí a s důrazem na zrakový kontakt.

5.2 Úpravy vzdělávacího obsahu pro děti se zdravotním postižením

(Integrovaný blok: Co se děje kolem nás)

Veškeré vzdělávací činnosti zařazené do tohoto bloku budou přizpůsobovány individuálním i aktuálním potřebám jednotlivých dětí. Podpora a úpravy budou poskytovány tak, aby byly pro děti srozumitelné, přiměřené a zároveň respektovaly jejich přirozené tempo učení. Důraz je kladen na to, aby měl každý možnost aktivně se zapojit do činností způsobem, který odpovídá jeho schopnostem, zkušenostem i momentálnímu naladění. Cílem je vytvořit prostředí, ve kterém každé dítě bude mít prostor rozvíjet své dovednosti vlastním tempem.

Obecné zásady přizpůsobení

V mateřské škole speciální jsou metody a formy práce upravovány tak, aby byly názorné, dobře srozumitelné a přehledně strukturované. Dětem je poskytována vizuální podpora, dostatek času i možnost opakování. Vzdělávací obsah je přizpůsobován potřebám dětí tak, aby se mohly aktivně a plnohodnotně zapojit do všech činností. Součástí práce jsou i alternativní formy AAK. Děti jsou zároveň vhodně motivovány a pravidelně dostávají pozitivní zpětnou vazbu.

Společné principy podpory dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Pro podporu dětí se speciálními vzdělávacími potřebami je vzdělávací prostředí upravováno s ohledem na jejich individuální možnosti a aktuální potřeby. Jsou využívány speciální pomůcky dle potřeb jednotlivých dětí, jako jsou sluchátka, hmatové materiály, časovače a senzomotorické pomůcky, zároveň jsou cíleně omezeny rušivé podněty, které by mohly narušovat soustředění dítěte. Vzdělávání probíhá ve strukturovaném a přehledném prostředí, kde je kladen důraz na předvídatelnost a stabilitu. Činnosti mají jasné uspořádání, zachovává se stejné pořadí úkolů a jsou využívány prvky vizualizace, včetně práce se sociálními příběhy, které pomáhají dětem porozumět situacím a očekávanému chování. Součástí vzdělávacího procesu je také využívání alternativní a augmentativní komunikace. Dětem jsou nabízeny obrázky, kartičky, piktogramy, reálné fotografie, gesta a znaky, které podporují porozumění a umožňují aktivní zapojení i dětem s omezenými komunikačními schopnostmi. Výuka je vedena multisenzoriálně, s cílem zapojit co nejvíce smyslů – zrak, hmat, sluch, čich i pohyb a tím posílit porozumění, zapamatování a prožitek z činností. Velký důraz je kladen na pozitivní motivaci, podporu sebevědomí dítěte a oceňování snahy a pokroku. Nedílnou součástí podpory je také úzká spolupráce všech pedagogických pracovníků, školského poradenského pracoviště a zákonných zástupců, která umožňuje sjednocení přístupů a vytváření stabilního a podporujícího vzdělávacího prostředí pro každé dítě.

Děti s vadou řeči

Zařazení aktivit, které propojují různé smyslové vjemy (říkadla s pohybem, rytmizace). Zapojovat do činností, i když dítě nemluví (nenutit mluvit, využít jinou formu komunikace). Alternativní formy komunikace, vizuální podpora (kartičky, obrázky, gesta, znaky, mimika).
Dechová a artikulační cvičení, zvuky dopravních prostředků a složek IZS. Upevňovat návyky bezpečného chování v dopravě, ve městě i v přírodě pomocí konkrétních modelových situací, ukázek a opakování. Zahrnovat postupové obrázky (1-2-3), postupy práce při vaření, prodeji aj.

Děti s mentálním postižením

Vysvětlovat poznatky o světě lidí, přírody a techniky jednoduše, názorně a srozumitelně. Využívat reálné předměty, obrázky, krátké příběhy, modely a praktické ukázky. Učit základům péče o přírodu (třídění odpadu, zalévání květin, šetrné chování v přírodě), formou krátkých praktických úkolů. Třídění profesí podle atributů (např. hasič – helma, kuchař –

vařečka a další). Postupně a opakovaně seznamovat s ročními obdobími, počasím, přírodními jevy, zvířaty a rostlinami pomocí jednoduchých experimentů a pozorování. Vysvětlovat kulturní rozdíly pomocí konkrétních příkladů (oblečení, jídlo, tradice) a jednoduchých ukázek.

Děti s poruchou autistického spektra (PAS)
Podporovat děti v oblasti vnímání vlastního těla a pohybu (chůze po vyznačené trase, cvičení na měkkých podložkách, překážkové dráhy se zjednodušenými prvky). Vytvářet předvídatelné, jasně strukturované prostředí a denní režim; používat plánky, piktogramy a vizuální kroky při objevování okolního světa. Přehledně prezentovat informace o vzdálenostech, čase či prostorových vztazích (barvy, symboly, jednoduché mapky). TEACCH principy (vizuální časové osy, šipky, postupy, struktura prostoru). Hraní podle schématu – vláček jezdí po koleji, použití modelů aut, semaforu, jednoduché sociální scénáře (U lékaře, hasiči, povolání). Při seznamování s rozmanitostí lidí, kultur a tradic využívat konkrétní situace, modelové ukázky a jednoduché příběhy.

Děti s tělesným postižením
Uspořádat prostředí tak, aby dítě mohlo bezpečně a pohodlně poznávat okolní svět (pomůcky pro uchopení, trojúhelníkové úchopy, silnější tužky, magnetické pásky, suché zipy, terénní aktivity přizpůsobené mobilitě, bezbariérový přístup, přizpůsobit aktivity dítěti (práce na stole). Využívat smyslové aktivity, které nevyžadují vysokou fyzickou zátěž (pozorování počasí, zvuková cvičení, hmatové a zrakové hry, experimentování s přírodními materiály). Vysvětlovat prostorové vztahy a vzdálenosti pomocí modelů, hmatových map, obrázkových schémat (alternativní ovládání – tlačítkové spínače, speciální klávesnice, dotyková zařízení). Nabízet praktické činnosti vedoucí k pochopení fungování okolního světa (pozorování strojů, dopravních prostředků, změn v přírodě) v podobě, která je pro dítě fyzicky dostupná.

Děti se smyslovým postižením
Zrakové postižení
Učit dítě orientovat se v prostředí pomocí jasných vodicích bodů, zvukových signálů a dotykových orientačních linií. Poskytnout dostatečné osvětlení, minimalizovat odlesky. Používat velkoformátové materiály, silné kontury, vysoce kontrastní obrázky. Seznamovat děti s různými kulturami prostřednictvím hmatových materiálů, zvuků (audio popisy), hudby, tradičních předmětů vhodných k dotyku. Podporovat v samostatnosti při nácviku orientace kolem sebe („Kde je moje místo“, „Kde najdu pomůcky“). Vysvětlovat prostorové vztahy (vzdálenosti, směry, umístění) pomocí manipulace s modely a reálnými předměty (zvuk semaforu, různé typy motoru, varovné tóny, houkačka aj.)

Sluchové postižení
Poskytovat klidné komunikační prostředí a místo k práci tak, aby dítě vidělo na obličej (ústa, mimika, grimasy). Podporovat jazykové porozumění (omezit světelný šum, doplňovat gesty, znakovým jazykem či znakovanou češtinou). Nahradit zvukové signály světelnými nebo vibračními pomůckami (signalizace v dopravě). Seznamovat dítě s rozmanitostí světa vizuálně (fotografie lidí, zemí, vlajek, tradic, oblečení, mapy a grafická schémata). Ukazovat reálné nástroje, fotografie z reálného prostředí. Používat vizuální časové osy, obrázkový kalendář, mapky a směrové symboly k pochopení času, vzdáleností a orientace.

5.3 Úpravy vzdělávacího obsahu pro děti se zdravotním postižením

(Integrovaný blok: Čas tradic)

Společné principy podpory dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Vzdělávání je založeno na individualizaci, názornosti a multisenzoriálním přístupu, který zapojuje více smyslů. Důraz je kladen na vizuální oporu, strukturu a předvídatelnost, bezpečné prostředí a pozitivní motivaci. Nedílnou součástí je spolupráce s asistenty, školskými poradenskými pracovišti a rodiči, která zajišťuje jednotný přístup a podporu rozvoje každého dítěte.

Děti s vadou řeči

Děti s narušenou komunikační schopností mohou mít obtíže s výslovností, porozuměním, slovní zásobou, plynulostí řeči nebo se zapojením do verbální komunikace. Potřebují dostatek času na vyjádření, podporu neverbální komunikace, trpělivé naslouchání a možnost vyjádřit se jiným způsobem, například gestem, obrázkem nebo symbolem. Při vzdělávání je nutné používat krátké a srozumitelné věty, poskytovat vizuální oporu a citlivě podporovat dítě zejména v situacích, kdy má mluvit před skupinou. Podpora srozumitelného jazyka spočívá v jednoduchém, jasném a pomalém vyjadřování pedagoga a v používání krátkých vět. Nová slova a pojmy spojené s tradicemi, jako jsou koleda, advent, pomlázka nebo masopust, jsou vždy doprovázeny obrázkem nebo reálným předmětem. Porozumění je průběžně ověřováno jednoduchými otázkami, ukázáním nebo gestem. Dětem jsou nabízeny alternativní formy komunikace, například reakce pomocí obrázků, kartiček, gest nebo jednoduchých znaků. Při říkadlech a koledách je umožněna alternativa k verbálnímu projevu (dítě může držet obrázek, ukazovat rytmus nebo doprovázet hudbu nástrojem, aniž by muselo zpívat). Důraz je kladen na podporu sebevědomí dítěte, proto není vyžadován mluvený projev před skupinou, pokud je pro dítě zatěžující. Podporovány jsou krátké a přirozené situace rozhovoru, například pozdrav, přání nebo jednoduchá hláška spojená s tradicí, přičemž je oceňována snaha dítěte, nikoli správnost výslovnosti. Porozumění je dále podporováno pomocí obrázkových příběhů o tradicích, fotografií z minulých slavností a jasných obrázkových postupů při tvořivých činnostech. Děti se zapojují do jednoduchého popisování obrázků se symboly svátků, jako je hvězda, stromeček, maska nebo kraslice. Při koledách a říkadlech jsou činnosti doprovázeny pohybem nebo hrou na nástroj místo mluvení. Slovní zásoba je procvičována párováním obrázku a předmětu, například zvon – zvonek nebo svíčka – adventní svíčka. Během tvořivých činností děti pojmenovávají barvy, materiály a tvary. Při besídkách jsou dětem nabízeny role, které nevyžadují dlouhý verbální projev, například držení ozdoby, nesení rekvizity nebo symbolické gesto, a součástí slavností jsou i jednoduché rytmicko-pohybové činnosti.

Děti s mentálním postižením

Děti s mentálním postižením potřebují více času na pochopení pojmů, činností a souvislostí spojených s tradicemi. Vyžadují jednoduché, přehledné úkoly, časté opakování, pevný rámec a názorné ukázky. Tradice mohou být pro tyto děti náročné vzhledem k množství nových symbolů, informací a změn v denním režimu. Lepší porozumění je dosaženo tehdy, pokud jsou tradice propojeny s reálnými předměty, jednoduchými příběhy, obrázky a konkrétními činnostmi, přičemž významnou roli hraje rutina a opakující se rituály. Úpravy vzdělávacího obsahu. Instrukce jsou rozdělovány do krátkých kroků, které jsou současně slovně komentovány i názorně ukazovány. Význam tradic je vysvětlován jednoduše s využitím konkrétních předmětů a zadání je opakováno stejnými slovy. Množství informací je omezeno na několik hlavních symbolů každé tradice a upřednostňovány jsou krátké obrázkové příběhy před dlouhými texty. Pozornost dětí je podporována střídáním činností a jasnou strukturou. Důležitou součástí je zavedení pravidelných rituálů, jako je práce s kalendářem svátků nebo

společné pozdravy a příprava dětí na změny v režimu dne pomocí obrázků. Při činnostech jsou využívány reálné předměty, které si dítě může osahat, upřednostňovány jsou manipulační aktivity před jemně motoricky náročnými činnostmi. Děti se zapojují do doplňování hotových dekorací, třídění barevných ozdob, zdobení velkých objektů, tisku, malování prsty nebo nalepování symbolů tradic. Podílejí se na jednoduchých rituálech, jako je rozsvícení světýlka nebo zazvonění zvonečkem, a na pozorovacích úkolech zaměřených na barvy a symboly. Využívány jsou krátké obrázkové knihy a sekvence popisující průběh tradic a fotografie z minulých slavností. Děti mohou plnit jednoduché role bez nutnosti mluvení a účastnit se krátkých dramatizací s opakujícími se gesty.

Děti s poruchou autistického spektra (PAS)
Děti s poruchou autistického spektra potřebují jasnou strukturu, předvídatelnost a konkrétní postupy, zejména v situacích, které se vymykají běžnému režimu. Tradice a slavnosti mohou být pro tyto děti náročné kvůli změnám v denním harmonogramu, zvýšenému hluku, světelným efektům, kostýmům a dalším senzorickým podnětům. Často se objevuje citlivost na zvuky, světla, pachy a doteky. Je nezbytné nabídnout dětem dostatek času na adaptaci, možnost přípravy na změny a alternativní způsoby zapojení. Vzdělávání je založeno na vizualizaci a předvídatelnosti prostřednictvím obrázkových kalendářů tradic, piktogramů a časových os. Děti jsou předem informovány o změnách v režimu a o průběhu slavností. Prostředí je upravováno tak, aby se snížila senzorická zátěž, a dětem je nabízena možnost klidového místa nebo pozorování dění z odstupu. Sociální situace a společenské rituály jsou nacvičovány pomocí sociálních příběhů, obrázkových komiksů a modelových situací. Zapojení dítěte je vždy dobrovolné a přizpůsobené jeho potřebám, přičemž jsou nabízeny alternativní formy účasti. Abstraktní pojmy spojené s tradicemi jsou převáděny do konkrétních situací, příběhů a práce s reálnými předměty. Děti se podílejí na tvorbě obrázkového kalendáře tradic, řazení obrázků do časové posloupnosti, manipulaci s příjemnými materiály a práci v klidných dílnách. Mohou pomáhat s organizací obrázků, držet symbol svátku nebo se účastnit besídky z klidného místa. V některých případech je využívána digitální technika, například tablet, k dokumentaci dění.

Děti s tělesným postižením
Děti s tělesným postižením mohou mít omezení v oblasti mobility, jemné a hrubé motoriky nebo rovnováhy. Tradice a slavnosti pro ně mohou být fyzicky náročné, a proto potřebují bezpečný, přístupný prostor, vhodné pomůcky a možnost volby způsobu zapojení. Důležitá je přiměřená podpora asistenta a respektující přístup, který posiluje samostatnost a sebevědomí dítěte. Prostředí je upravováno tak, aby bylo bezbariérové a umožňovalo bezpečný pohyb. Činnosti a materiály jsou přizpůsobovány pohybovým možnostem dítěte a jsou nabízeny alternativní formy účasti na pohybově náročných tradicích. Pohybové aktivity jsou modifikovány do podoby vhodné i pro sezení a tempo činností je přizpůsobeno potřebám dítěte. Děti se zapojují do tvorby dekorací z lehkých a snadno uchopitelných materiálů, do tiskových technik a práce na společných velkých dekoracích. Pohybové činnosti jsou realizovány vsedě nebo s využitím rekvizit. Děti mohou pomáhat při přípravě slavností, podílet se na průvodech alternativní formou nebo využívat digitální technologie k dokumentaci dění.

Děti se smyslovým postižením
Zrakové postižení
Děti se zrakovým postižením potřebují převod vizuálních symbolů tradic do hmatové, zvukové a verbální podoby. Klíčová je orientace v prostoru, bezpečné vedení a možnost manipulace s reálnými předměty. Využívány jsou hmatové materiály, reliéfní obrázky, reálné

předměty a zvukové podněty. Pedagog poskytuje detailní slovní popis dění a prostoru a zajišťuje bezpečný doprovod při slavnostech. Děti se zapojují do hmatového poznávání ozdob, práce s výrazně strukturovanými materiály, modelování symbolů a poslechu zvuků spojených s tradicemi.

Sluchové postižení

Děti se sluchovým postižením potřebují především vizuální podporu, jasnou artikulaci a přehledné prostředí. Zvukové informace jsou nahrazovány obrazem, gestem a symbolem. Vzdělávání je založeno na práci s obrázky, piktogramy, jednoduchými texty a vizuálními scénáři. Písně a koledy jsou doprovázeny pohybem, rytmizací a pantomimou. Prostor je uspořádán tak, aby dítě dobře vidělo pedagoga i ostatní děti, hlučné podněty jsou omezeny.

5.4 Úpravy vzdělávacího obsahu pro děti se zdravotním postižením

(Integrovaný blok: Všichni jsme kamarádi)

Společné principy podpory dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Podpora je založena na individualizaci, tedy na přizpůsobení činnosti možnostem dítěte. Vzdělávání vychází z názornosti a multisenzoriálního přístupu, který zapojuje zrak, hmat, sluch, čich a pohyb. Důležitá je vizuální opora prostřednictvím obrázků, symbolů, piktogramů a sekvencí. Klíčovou roli má struktura a předvídatelnost v podobě denního režimu a opakujících se rituálů. Součástí je důraz na bezpečnost prostřednictvím přizpůsobeného prostředí a kontroly terénu. Nezbytná je spolupráce se všemi pedagogickými pracovníky, školským poradenským zařízením a zákonnými zástupci, která zajišťuje koordinaci přístupů. Je uplatňována pozitivní motivace formou drobných ocenění a podpory sebevědomí.

Děti s vadou řeči

Děti s vadou řeči mohou mít obtíže v artikulaci, plynulosti řeči, tvoření vět, porozuměním mluvenému projevu nebo ve slovní zásobě. Slabší jazykové dovednosti ovlivňují komunikaci s vrstevníky, zapojení do společných her i porozumění pravidlům a pokynům. Tyto děti potřebují zvýšenou podporu při rozvoji komunikačních dovedností, jasné a jednoduché pokyny, pomalejší tempo, časté opakování a silnou vizuální oporu. Vhodné je také posilování sebevědomí a poskytování bezpečného prostoru, kde mohou děti vyjadřovat své potřeby i alternativními formami komunikace, jako jsou gesta, obrázky a symboly.

V rámci úprav vzdělávacího obsahu je vhodné zjednodušovat verbální instrukce a používat krátké a srozumitelné věty. Mluvené slovo je kombinováno s vizuální oporou, například prostřednictvím obrázků, piktogramů, předmětů a fotografií. Dítě má možnost využívat alternativní a augmentativní komunikaci (AAK) ve formě gest, kartiček, obrázků, znaků a dalších prostředků. Dítě je zapojováno do komunikace bez nátlaku a je mu poskytován delší čas na reakci. Slovní zásoba je podporována pomocí obrázků, reálných předmětů a modelových situací. Pro podporu řečového projevu jsou využívány rytmizace, říkadla a jednoduché struktury. Komunikační dovednosti jsou procvičovány v menší skupině nebo při individuální práci. Součástí podpory je pravidelná zpětná vazba a pozitivní posilování každého komunikačního pokusu. Komunikace učitele je doprovázena výraznější mimikou, gesty a ukazováním. Činnosti jsou upravovány tak, aby dítě mohlo být aktivní i v případě omezeného verbálního projevu, například prostřednictvím rolí bez mluvení, ukazování nebo manipulace s předměty. Dítě se seznamuje a pracuje ve skupině pomocí fotografií, jmenovek a symbolů, přičemž může ukázat obrázek sebe či kamaráda, aniž by muselo mluvit. Zařazují se hry na rozvoj neverbální komunikace, například pantomima, gesto pro pozdrav nebo vyjádření emocí pomocí obrázků či mimiky. Slovní zásoba je rozvíjena prostřednictvím obrázků, předmětů, tematických kostek a jednoduchých pojmových her. Realizují se jednoduché dramatizace bez nároku na mluvený projev, kdy dítě může držet rekvizitu nebo ukazovat obrázek postavy. Využívají se obrázkové scénáře ke společným aktivitám, například pravidla her, postup činnosti nebo schéma dne. Dítě pracuje s komunikačními kartami obsahujícími výrazy. Zařazují se rytmické hry, říkadla a básničky doplněné gesty nebo pohybem. Dítě se zapojuje do kooperativních her podporujících komunikaci. Součástí nabídky jsou hry s emocemi, jako je přiřazování výrazů k obrázkům a určování nálady vlastní i kamaráda pomocí kartiček. Podporuje se zapojení do společných aktivit tak, že dítě ukazuje, volí obrázek, přikládá symbol nebo odpovídá gestem.

Děti s mentálním postižením

Děti s mentálním postižením mají obtíže v oblasti chápání, pozornosti, abstraktního myšlení, paměti a celkového tempa práce. Snadněji se přetíží, hůře se orientují v nových situacích,

pravidlech i sociálních vztazích a jejich učení vyžaduje konkrétnost, názornost, jednoduché pokyny, časté opakování a důkladné upevňování již osvojených dovedností. Tyto děti často potřebují delší čas na pochopení i dokončení úkolu, podporu v sebeobsluze a sociálních situacích, individuální tempo a strukturované prostředí, jasné, stabilní a předvídatelné rituály, pravidelné opakování a malé kroky, pozitivní motivaci a časté povzbuzení a také podporu v navazování vztahů s vrstevníky. Klíčové je využívání vizuální podpory, konkrétních předmětů a jednoduchých demonstrací, které usnadňují pochopení pokynů i pravidel. V rámci úpravy vzdělávacího obsahu je vhodné učivo zjednodušit a zpracovat ho konkrétně v malých krocích. Pro lepší porozumění situaci nebo úkolu se používají obrázky, fotografie a reálné předměty. Důležitou součástí je pravidelné opakování a upevňování již osvojených dovedností před přechodem k novým. Činnosti jsou stavěny na praktických a pro dítě smysluplných zkušenostech a učivo je přizpůsobováno aktuálním schopnostem dítěte se zaměřením na zvládnutelné dovednosti. Pokyny jsou jasné a stručné, vždy je zadáván jeden krok a následně probíhá kontrola porozumění. Je nabízena možnost individuální práce nebo práce v menších skupinách. Podpora sociálního učení probíhá prostřednictvím modelových situací. Používají se jednoduchá pravidla, která jsou stále stejná a vizuálně znázorněná. Zajišťuje se klidnější prostředí bez rušivých podnětů a do činností je vkládáno dostatečné množství pozitivní motivace a ocenění. Zařazují se modelové sociální situace, například požádání o hračku, střídání se nebo pozdrav, které jsou podporovány obrázky a nácvikem ve dvojicích. Dítě pracuje s obrázkovými kartami a jednoduchými scénáři znázorňujícími pravidla hry nebo činnosti. Realizují se hry ve dvojicích či malých skupinách pro posílení spolupráce a kontaktu s vrstevníky. Součástí jsou praktické činnosti, například manipulace s předměty, třídění, skládání a jednoduché pracovní postupy. Uplatňují se jednoduché dramatizace nebo krátké situace s výraznými rolemi, které mohou obsahovat postavy, emoce a zvuky. Dítě třídí obrázky podle kategorií, například lidé, hračky a jídlo, podle denního režimu nebo podle velikosti či barvy. Zařazují se hry na rozvoj porozumění. Probíhají konstrukční a manipulační hry, například s kostkami, puzzle s menším počtem dílků nebo mozaiky. Dále se realizují kooperativní činnosti podporující vzájemnou pomoc, například stavíme spolu nebo lepíme společný plakát. Pracuje se s emocemi prostřednictvím ukazování výrazů na kartičkách, určování nálady a povídání nad obrázky. Uplatňují se zjednodušené hry založené na opakujících se pravidlech, například s využitím přesýpacích hodin jako vymezení doby hry a značky STOP. Do vzdělávání jsou zařazovány činnosti rozvíjející sebeobsluhu, například oblékání panenek, třídění oblečení a jednoduché pracovní postupy, jako je uklidit hračku nebo připravit pomůcky. Dítě má k dispozici obrázkové znázornění denního režimu, aby vědělo, co ho čeká.

Děti s poruchou autistického spektra (PAS)

Děti s poruchou autistického spektra mívají obtíže v oblasti sociální komunikace, sociální interakce, flexibility chování a zpracování smyslových podnětů. Často hůře rozumějí neverbálním signálům, nechápou jemné sociální nuance a mohou mít potíže navazovat a udržet kontakt s vrstevníky. Vyžadují jasnou strukturu, předvídatelnost, vizualizaci kroků, prostředí bez nadměrného množství rušivých podnětů. Dobře reagují na rituály, rutinu a vizuální pomůcky, které snižují nejistotu a úzkost. Mezi typické potřeby patří přehledné neměnné prostředí, jasný režim dne a postupy činností, vizuální opora každého úkolu, pravidla, individuální tempo a prostor na zklidnění, konkrétní a doslovné vyjadřování, jasně nastavené hranice, předvídatelnost přechodů mezi činnostmi, možnost regulace smyslového přetížení v oblasti sluchu, hmatu a zraku a práce ve strukturovaných malých skupinách. Důležitá je také podpora rozvoje sociálních dovedností, zejména rozpoznávání emocí, nácvik sociálních situací a možnost bezpečně komunikovat. Vzdělávací obsah je upravován prostřednictvím využívání vizuálních schémat, piktogramů, fotografií a jednoduchých

obrázků ke všem činnostem. Každá aktivita je rozdělena do jednotlivých kroků, které jsou přehledně zobrazené. Pravidla a instrukce jsou formulována jasně, stručně a doslovně, bez metafor. Dítě je předem upozorněno na změny v denním programu a jsou použity vizuální signály změny. Minimalizují se rušivé podněty, například hluk, pohyb nebo přetížení barvami či materiály. Dítěti je umožněno používat komunikační alternativy, například obrázkové karty, ukazování nebo jednoduchá gesta. Činnosti jsou nabízeny postupně, vždy jeden krok po druhém, a další krok následuje až po splnění předchozího. Do režimu se vkládají pravidelné přestávky na zklidnění a dítě má možnost odejít na tiché místo. Zařazují se strukturované sociální hry s jasnými pravidly. Předvídatelnost je podporována používáním stejných signálů, frází a rituálů. Nabízí se přiměřené množství podnětů, raději menší, ale jasně vymezené. Jsou respektovány senzorické potřeby dítěte, například využití hlukových sluchátek, jemnějšího světla nebo hmatových pomůcek. Dítě využívá vizuální rozvrh dne ve formě kartiček s obrázky jednotlivých činností, které postupně odebírá. K činnostem jsou používány obrázkové postupy, například u oblékání, ukládání hraček nebo práce u stolu. Jsou zařazovány sociální příběhy popisující konkrétní situace, jako je čekání, žádání o hračku, pozdrav nebo výhra a prohra. Probíhají hry na nácvik emocí prostřednictvím přiřazování obrázků výrazů, hledání nálad a ukazování pocitů. Zařazují se jednoduché strukturované hry s předem daným pořadím hráčů, jasnými pravidly a vizuálním symbolem začátku a konce. Dítě pracuje s figurkovými scénáři, při nichž se sociální situace nacvičují pomocí postaviček a předmětů. Součástí je relaxace v podobě smyslového koutku, polštářové zóny, antistresových pomůcek a poslechu tichých zvuků. Probíhají hry na rozvoj kooperace, například předávání předmětu v kruhu nebo společné dokončení stavby. Činnosti probíhají v malých skupinách, kde má dítě jasně určenou roli a vizuální symbol úkolu. Zařazují se jednoduché dramatizace, například hraní role pomocí loutek nebo obrázků bez nutnosti verbálního projevu. Dítě se věnuje činnostem zaměřeným na porozumění, například ukaž, přiřaď, najdi stejný nebo doplň obrázek. Využívají se piktogramy pravidel. Jsou zařazovány aktivity s minimem rušivých podnětů, například práce u samostatného stolu, a používají se přesýpací hodiny jako časovač. Součástí jsou i jednoduché společné rituály, například pozdrav v kruhu, ranní přivítání a krátká rozcvička.

Děti s tělesným postižením

Děti s tělesným postižením mohou mít omezení pohybu, manipulace s předměty, jemné motoriky, koordinace, rovnováhy nebo rychlosti reakcí. Mohou se rychleji unavit a potřebují více času na přesun, úpravu polohy či manipulaci s pomůckami. Některé děti využívají kompenzační pomůcky, jako je vozík, chodítko nebo ortézy, které ovlivňují způsob jejich zapojení do aktivit. Potřeby těchto dětí zahrnují dostatek času na přesun, manipulaci a dokončení úkolu, bezpečný a přístupný prostor přizpůsobený jejich možnostem, podporu při pohybu nebo asistenci tam, kde je nezbytná, ergonomické pomůcky jako zvětšené předměty, protiskluz a upravené náčiní, možnost pracovat v poloze, která jim vyhovuje, například vsedě, u stolu nebo na podložce, snížení fyzické náročnosti aktivit, respektování tempa dítěte, posilování samostatnosti a sebeobsluhy tam, kde je to možné, a citlivé začleňování do skupiny tak, aby dítě mohlo být rovnocenně zapojeno. Důležité je vytvořit bezpečné, stabilní a podporující prostředí, které dítěti umožní aktivně se účastnit všech činností integrovaného bloku. Pracovní činnosti jsou přizpůsobovány tak, aby byly zvládnutelné i v omezeném pohybovém rozsahu. Používají se větší, lehčí a lépe uchopitelné pomůcky, například velké kostky, větší karty nebo silnější pastelky. Dítě má možnost provádět úkoly vsedě u stolu nebo na stabilní podložce. Vzdělávací obsah je doplněn o zrakovou a hmatovou podporu, pokud je manipulace obtížná. Minimalizují se aktivity vyžadující rychlý přesun nebo náhlé změny polohy. Volí se činnosti, které rozvíjejí koncentraci, sociální kontakt a spolupráci bez nadměrné fyzické zátěže. Prostor je jasně

organizován, jsou zajištěny široké průchody, stálé místo pro dítě a stabilní nábytek. Dítě může využít asistenci pedagoga nebo asistenta pedagoga v potřebných situacích. Je podporováno zapojení dítěte do skupinových činností prostřednictvím přiřazení specifické role, kterou dítě zvládne. Délka aktivit je upravována podle fyzické výdrže dítěte a jsou nabízeny méně fyzicky náročné varianty her a aktivit, případně jsou pohybové činnosti nahrazeny jinou formou zapojení, například ukazováním, volbou kartičky nebo držením rekvizity.
Zařazují se manipulační a konstrukční hry s většími a snadno uchopitelnými díly, například kostky, velké puzzle nebo mozaiky. Realizují se kooperativní činnosti, při nichž dítě plní specifickou roli, například držení obrázků, volení kartiček nebo určování pořadí. Probíhají jednoduché dramatizace, které lze provádět vsedě, kdy dítě drží rekvizitu, ukazuje obrázek postavy nebo se účastní pomocí pohybů rukou. Dítě se zapojuje do tvořivých prací vsedě, například malování silnějšími pastelkami, obtiskování, práce s plastelínou nebo lepení větších tvarů. Zařazují se hry s obrázky a piktogramy zaměřené na přiřazování, ukazování a třídění podle kategorií. Využívají se senzorické aktivity, například hmatové materiály, textury a manipulace s měkkými míčky či polštářky. Probíhá relaxace v pohodlné poloze, například poslech hudby, příběhů nebo dechové hry. Zařazují se hry rozvíjející sociální kontakt, například předávání předmětu v kruhu pomalejším tempem nebo společné dokončení jednoduchého úkolu. Probíhá nácvik sebeobsluhy přizpůsobený možnostem dítěte prostřednictvím zapojení do jednoduchých úkolů, například odnést obrázek, vybrat pomůcku nebo uložit kartičku. Dítě má k dispozici vizuální podporu režimu dne. Je nabízena možnost pohybové aktivity v upravené podobě.

Děti se smyslovým postižením
Zrakové postižení
Děti se zrakovým postižením mohou mít sníženou ostrost zraku, zúžené zorné pole, problémy s rozlišováním detailů, světlocitlivost nebo mohou být zcela nevidomé. Tyto obtíže ovlivňují orientaci v prostoru, vnímání vizuálních podnětů, čtení mimiky i zapojení do skupinových aktivit. Tyto děti potřebují verbální popisy situací, předmětů i pokynů, hmatovou a sluchovou oporu, jasné a bezpečné uspořádání prostoru, stabilní orientační body ve třídě, předvídatelnost přechodů mezi činnostmi, pomůcky se zvýšeným kontrastem nebo reliéfem, dostatek času na manipulaci a orientaci a citlivou podporu při sociálním kontaktu s vrstevníky. Klíčové je poskytovat informace jinou smyslovou cestou a vytvářet prostředí, kde je dítě schopno chápat a sledovat probíhající činnost bez nutnosti vizuální kontroly. Dítěti jsou poskytovány jasné slovní popisy kroků, pravidel a průběhu činnosti. Využívají se hmatové pomůcky, reliéfní obrázky a předměty reálného světa. Nabízejí se materiály s vyšším kontrastem, jednoduchými tvary nebo výraznými konturami. Třída je uspořádána přehledně a neměnně, s jasnými trasami a stálým místem pro pomůcky. Vizuální ukázky jsou nahrazovány sluchovými a hmatovými prostředky, například zvukem, popisem nebo dotykem. Dítě je usazeno blízko učitele nebo zdroje zvuku a má možnost dotknout se materiálů před začátkem činnosti. Pravidelně se kontroluje porozumění a poskytuje se zpětná vazba verbálně. Během her je zajištěn bezpečný pohyb vymezením prostoru a odstraněním překážek. V činnostech, kde ostatní děti sledují vizuální podnět, je dítěti nabídnuta náhradní možnost vnímání, například dotyk rekvizity nebo audio nahrávka. Zařazují se hmatové hry zaměřené na rozpoznávání předmětů podle tvaru, textury a velikosti. Dítě třídí předměty podle hmatových vlastností, například hladké a drsné nebo měkké a tvrdé. Realizují se slovní dramatizace jednoduchých příběhů, ve kterých dítě drží rekvizitu nebo se dotýká použitých materiálů. Využívá se práce se zvukem prostřednictvím přiřazování zvuků k předmětům a hudební improvizace. Zařazují se manipulační hry s většími, dobře uchopitelnými předměty a společná tvorba z hmatových materiálů, například z filcu, pěnovky, látek nebo provazů. Součástí jsou hry na rozvoj orientace v prostoru, například vedení po trase nebo hledání předmětů podle popisu. Realizují

se aktivity ve dvojicích, kdy kamarád popisuje a dítě se zrakovým postižením plní úkol. Zařazují se příběhové hry s hudbou a zvukovými efekty pro lepší přehled o ději, bezpečné pohybové aktivity se slovním doprovodem a nácvik sociálních situací pomocí popisu.

Sluchové postižení

Děti se sluchovým postižením mají sníženou schopnost slyšet řeč či zvuky, což může ovlivňovat jejich porozumění pokynům, komunikaci s vrstevníky, zapojení do her i vnímání atmosféry příběhů. Mohou používat sluchadla nebo kochleární implantáty a u některých dětí je sluchová kompenzace omezená. Mezi jejich potřeby patří důraz na zrakový kontakt, mimiku, gesta a ukazování, jasné vizuální signály místo zvukových pokynů, používání obrázků, piktogramů a psaných slov, pomalejší mluvení s dobrou artikulací čelem k dítěti a možnost odezírat ze rtů. Dále potřebují úpravu prostředí pro lepší akustiku, například méně hluku a umístění blízko učitele, sociální facilitaci, protože nemusí správně odezírat skupinové situace, a používání jednoduchých a přehledných pravidel činností. Důležité je přizpůsobení komunikace tak, aby dítě mělo možnost porozumět obsahu, nikoliv pouze odhadovat. Pokyny jsou doplňovány obrázky, gesty, ukazováním, mimikou a textovými kartičkami. Jsou využívány piktogramy pravidel a vizuální schémata průběhu činností. Je používána výrazná mimika, jednoduché věty a pomalejší tempo řeči. Dítěti je umožněno sedět tak, aby vidělo učitelova ústa, a jsou zajištěny dobré světelné podmínky pro odezírání. Zvukové signály, jako je zahájení hry nebo změna činnosti, jsou nahrazovány vizuálními symboly. Omezují se rušivé hlukové podněty, pracuje se v menších skupinách a pravidla her jsou formulována písemně nebo pomocí obrázků. U příběhů a dramatizací je kladen důraz na vizuální podporu prostřednictvím ilustrací a pantomimy. Zařazují se obrázkové scénáře činností, které ukazují, co se bude dělat a v jakém pořadí. Využívají se hry se symboly, například předávání obrázků nebo určování pořadí pomocí kartiček. Součástí jsou pantomimické hry zaměřené na vyjádření pocitů, situací a rolí bez použití řeči. Probíhají dramatizace s výraznými gesty, ilustracemi a ukazováním. Zařazují se stolní hry s jasně napsanými nebo vizuálně znázorněnými pravidly a psané či obrázkové pokyny, které si dítě může kdykoliv znovu prohlédnout. Probíhají hry ve dvojicích podporující komunikaci pohledem, gestem a ukazováním. Zařazují se aktivity zaměřené na práci s emocemi prostřednictvím přiřazování obrázků výrazů a práce s mimikou. Realizují se činnosti podporující spolupráci.

5.5 Úpravy vzdělávacího obsahu pro děti se zdravotním postižením

(Integrovaný blok: Zázraky přírody)

Všechny vzdělávací činnosti tohoto bloku budou upravovány podle individuálních a aktuálních potřeb dětí. Cílem je zapojení každého dítěte do nabízených činností dle jeho možností. Úpravy budou přiměřené a respektující tempo každého.

Obecné zásady přizpůsobení

Vzdělávací obsah se upravuje tak, aby umožňoval dětem plnohodnotně se účastnit všech aktivit v mateřské škole. Děti jsou vhodně motivovány a dostává se jim pozitivní zpětné vazby. Používané metody a formy práce se upravují tak, aby byla zajištěna větší názornost, srozumitelnost a struktura. Dětem se dostává vizuální opory, opakování a více času. Využívají se alternativní formy AAK.

Společné principy podpory dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Podpora vychází z individualizace, tedy z přizpůsobení činnosti možnostem dítěte. Uplatňuje se názornost a multisenzoriální přístup se zapojením zraku, hmatu, sluchu, čichu a pohybu. Využívá se vizuální opora prostřednictvím obrázků, symbolů, piktogramů a sekvencí. Důležitá je struktura a předvídatelnost, zejména denní režim a opakující se rituály. Zajišťuje se bezpečnost prostřednictvím přizpůsobeného prostředí a kontroly terénu. Probíhá spolupráce se všemi pedagogickými pracovníky, školským poradenským zařízením, zákonnými zástupci za účelem koordinace přístupů. Uplatňuje se pozitivní motivace prostřednictvím drobných ocenění a podpory sebevědomí.

Děti s vadou řeči

U dětí s vadou řeči se využívají krátké, jasné instrukce doplněné obrázky nebo gesty. Slovní zásoba se rozšiřuje prostřednictvím témat přírody, například list, šiška, stopa, vítr nebo déšť. Zařazují se dechová a artikulační cvičení spojená s tématy přírody, například foukání do peříček jako „vítr“ nebo foukání sněhové vločky z ruky. Je umožněno neverbální vyjadřování pomocí obrázků, symbolů a piktogramů. Podporuje se spontánní mluvení popisem přírodnin, počasí a dějů. Zařazují se činnosti propojující různé druhy vnímání, například říkadla s pohybem a rytmizace.

Děti s mentálním postižením

U dětí s mentálním postižením se zjednodušují pokyny a pracuje se krok po kroku. Omezuje se množství nových informací v jednom bloku. Vytváří se pevná rutina, například každodenní pozorování počasí a ročního období. Pracuje se se skutečnými přírodninami prostřednictvím manipulace, třídění, skládání a porovnávání. Používají se obrázkové sekvence, například „jak roste semínko“. Podporuje se samostatnost při jednoduchých úkolech, například zalévání rostlin a sběr listů.

Děti s poruchou autistického spektra (PAS)

Děti s poruchou autistického spektra (PAS) potřebují strukturu, předvídatelnost, vizuální podporu a klidné prostředí při některých činnostech. Je poskytována možnost pozorovat jev z odstupu, například ruch lesa. Je respektována potřeba klidu při tvoření či bádání. Nabízí se alternativa u činností, které mohou být smyslově náročné, například místo mačkání mokré hlíny možnost manipulace s přírodninami v misce.

Děti s tělesným postižením

U dětí s tělesným postižením jsou činnosti a prostředí upraveny podle fyzických možností dítěte a dále se upravuje tak, aby bylo bezpečné a dobře přístupné. V případě potřeby jsou

zajištěny speciální pomůcky, upravuje se organizace a využívá se asistence. Zařazují se smyslové aktivity, kde není nutný náročný pohyb.

Děti se smyslovým postižením

Zrakové postižení

Děti se zrakovým postižením potřebují zvýrazněný kontrast, dostatek světla, hmatové, sluchové a čichové podněty, slovní popisy a manipulaci s přírodninami. Je zajištěn bezpečný prostor k pohybu.

Sluchové postižení

Děti se sluchovým postižením potřebují vizuální podporu, důslednou artikulaci a přehledné prostředí. Instrukce se poskytují předem vizuálně prostřednictvím znaku do řeči, mimiky, gesta, obrázku a ukázky. Při pozorování přírody se více využívá vizuální stránka, například tvary, barvy a pohyb.